MUSEU DE L'HOSPITA
25 MARÇ 1993
ENTRADA Nº 298
SORTIDA Nº
MUSEU DE L'HOSPITALET
2771

Josepa Roca Martínez

INDUSTRIALITZACIO I REINDUSTRIALITZACIO A L'HOSPITALET DEL LLOBREGAT

R. 3457
Museu d'Història

MUSEU DE L'HOSPITALET

Borsa d'Estudi per a la Recerca en Ciències Socials 1991-92
Patronat Municipal de Cultura
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Treball dirigit per Joan-Eugeni Sánchez

5.3. ROC

I N D E X

Presentació. 1

1. El paper i la importància industrial de l'Hospitalet de Llobregat 6
-L'evolució de la població
-L'articulació de l'Hospitalet en el mercat de treball metropolità
-Força de treball i activitat laboral
-L'ocupació del sól municipal

2. L'Espai industrial. 20

3. Anàlisi de l'empresa industrial a l'Hospitalet de Llobregat 28
-Anàlisi sectorial de la base industrial
-El volum de l'empresa industrial de l'Hospitalet
-Anàlisi subsectorial
-Trets generals de la indústria de l'Hospitalet

4. L'activitat industrial territorialitzada. 63
-Distribució per dimensió de les empreses
-Distribució territorial per sectors d'activitat
-Sòl industrial a l'Hospitalet de Llobregat
-Localització de les noves activitats

5. La reindustrialitzacioóo i les noves tendències d'especialització 97
-La dinàmica d'industrialització recent
-Tendències en la innovació empresarial
-Model d'industrialització d'alta tecnologia

Anexe: Clasificación Nacional de Actividades Econòmicas (C.N.A.E.). 131

Bibliografia. 135

PRESENTACIO

Amb el present estudi sobre **Industrialització i reindustrialització a l'Hospitalet del Llobregat** s'ha pretès aprofondir en el coneixement de l'Hospitalet com a municipi industrial en procés d'important desenvolupament i canvi funcional, lligat molt especialment a les noves inversions industrials.

Segons els objectius inicials es tractava d'aconseguir una visió del seu paper industrial, tant en la seva coneguda i antiga importància, com en el procés de reindustrialització del moment present, de manera que permetés albirar les seves tendències de futur inmediat.

Per aconsseguir els objectius de l'estudi s'han combinat diverses fonts d'informació, cadascuna de les quals ha requerit l'aplicació d'unes tècniques específiques, tant en la recollida de dades com en el seu tractament.

L'aproximació històrica que permetés contextualitzar el moment present, l'hem basada, lógicament, en una anàlisi bibliogràfica i documental. Cal remarcar, en aquest aspecte, l'escassa historiografia existent.

Un objectiu fonamental era l'anàlisi locacional de la indústria, en aquest aspecte s'ha volgut aprofundir en dues vessants. D'una banda en l'especialització industrial dins del terme municipal, i d'altre, en les seves perspectives de futur en el conjunt del municipi. L'obtenció de les dades no ha estat gens fàcil, com pot comprendre fàcilment qualsevol que hagi assajat d'introduir-se en aquest camp. Es sabut que no existeix una font

d'informació inqüestionable a cap nivell de l'Administració -i, si existeix, per a nosaltres no ha estat accesible-. Els llistats que amablement se'ns han proporcionat des del Departament de Treball, tot hi ésser força exhaustius no poden ser presos al peu de la lletra, ja que, per exemple, no diferencien en molts casos entre la seu central de l'empresa i la localització de les diverses unitats productives que estan repartides entre més d'un municipi. En aquests casos hem pogut constatar que es globalitzen totes les dades de l'empresa com a una única unitat productiva a la seu central. Això en el cas de l'Hospitalet és força important, ja que hi trobem nombrosos casos d'empreses amb la seu central a Barcelona, però que tenen centres productius a l'Hospitalet, o a altres municipis. Arribar a establir un llista definitiva, ha obligat a introduir diversos filtres. En primer lloc es va prendre com a punt de partida al Registre Industrial, el qual permetia disposar d'una primera base de partida, sobre la qual es van anar depurant les dades amb la consulta d'altres fonts de les que vam poder disposar. La més important va ésser la Base d'Empreses de Catalunya del Departament de Treball. Paral.lelament es van buidar les publicacións sobre llistat d'empreses existents -*Fomento de la Producción*, *DUNS*, *Directori Industrial de Catalunya*-. El problema que aquestes últimes presenten, és que en general fan referència a grans empreses, ja sigui per volum de vendes o per nombre de treballadors. Queden per tant de banda les petites i mitjanes empreses, que són precisament, les que més arrelament tenen a l'Hospitalet. En aquest punt cal dir que no vam poder obtenir cap mena d'informació detallada des del propi Ajuntament de l'Hospitalet.

Aplicant un criteri pragmàtic es va recorrer a la *Guia Telefònica* -alfabètica i per carrers-, partint de la premisa de que tota empresa disposa de telèfon i està interesada en apareixer a la guia i tinguen en compte que els llistats són actualitzats en base a un contracte de servei.

Com a fase final es va procedir a una verificació 'in situ' i a contactes telefònics amb nombroses empreses que presentaven situacions dubtoses.

Tot i això, som conscients que el llistat final adoleix de limitacions en quant a l'exactitud absoluta. Malgrat tot, creiem que en la seva visió estructural proporciona una aproximació suficient, com per a donar validesa a la situació general de la ndustrialització al municipi a principis dels anys 90.

Pel que fa al procés de reindustrialització, en aquest cas es van prendre com a base les dades sobre 'Noves industries i Ampliacions' obtingudes de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona per als anys 1985 fins al 1990.

En aquest sentit, creiem un deure agrair tant al Gabinet Tècnic del Departament de Treball, com al Departament d'Estadística de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, les facilitats per a la consulta d'aquestes fonts estadístiques.

En aquest context, un fet s'ha introduït com a situació molt particular en el procés del nostre treball. Es tracta de que un cop finalitzada la nostra elaboració quantitativa, hem tingut accés a la publicació "*Establiments industrials i comercials de l'Hospitalet 1991*", el qual presenta un conjunt d'estadístiques sobre empreses al municipi, publicades pel Departament d'Estudis de l'Ajuntament de l'Hospitalet. Al tractar-se d'un treball eminentment estadístic, ens permet contrastar les nostres informacions sobre sectors i nombre de treballadors amb les que apareixen en aquesta publicació.

L'estructura general d'ambdues series estadístiques presenta una notable coherència, doncs hi ha una forta correspondència entre les dades d'aquest estudi i les que nosaltres hem aplegat, tant pel que fa a la distribució d'empreses, com de treballadors a nivell d'un i dos digits de la *Clasificación Nacional de Actividades Económicas* (CNAE). On trobem més disparitat és a nivell de tres digits en relació a aquesta classificació.

Per altre part és impossible comparar l'estructura resultant en funció de la dimensió d'empreses, donat que en els dos treballs s'han pres uns intervals de dimensió que no permeten la comparació. També se'ns fa impossible la comparació territorial, ja que partim de bases territorials diferents. A l'estudi al que fem referència, les dades territorials es presenten agrupades per districtes, mentre que en el nostre estudi hem considerat el municipi com a única unitat, per tal de poder, a continuació, situar cada empresa en la seva posició a l'illa urbana.

Malgrat les discrepàncies, i en base a la correspondència a nivell d'un i dos digits, pensem que és interessant de coneixer, amb totes les reserves que farem, la distribució territorial més detallada que presentem. Es el que ens permetrà una major aproximació a la variable territorial en l'anàlisi de la indústria a l'Hospitalet.

Vista la problemàtica de les fonts, així com les circumstàncies particulars que s'han donat, creiem que el present treball pot ser una aportació interessant que cal entendre com una aproximació estructural. Les dificultats en l'accès a les dades, per moltes i diverses raons -tècniques, socials, de predisposició de les institucions, i també de pressupost- porta a una gran dificultad en obtenir l'exactitud de cada una de les informacions individualitzades, tal com s'ha assenyalat. Però un cop reunides, i en aquest objectiu estructural, les possibilitat anlítiques que oferixen són suficientment interessants. Sempre

hem estat convençuts de que valia la pena de correr aquest risc, donat que el nostre objectiu era precisament el de disposar d'aquesta visió estructural-territorial de l'estat actual de la industrialització a l'Hospitalet de Llobregat, i no pas la d'oferir un cens que defugia tant els nostres interessos com les nostres possibilitats i mitjans, i que no és pas la funció d'un estudi socio-territorial.

1

EL PAPER I LA IMPORTANCIA INDUSTRIAL DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

L'Hospitalet es caracteritza per una doble funció socio-territorial. D'una banda com espai econòmic amb una forta concentració industrial. D'altre banda com a lloc de residència d'una nombrosa força de treball, en relació a un mercat més ampli que l'estrictament municipal, donada la seva vinculació a l'estructura urbana d'una part de l'àrea metropolitana de Barcelona. Aquests dos aspectes li confereixen les característiques de ciutat industrial, no únicament pel fet objectiu de l'existència d'una considerable indústria dins del municipi, sinó perque tota l'estructura socio-professional dominant al municipi, es troba inscrita en un context altament industrial, o de serveis a la indústria, en el seu conjunt. Això el fa depenent d'altres àrees econòmiques, amb una específica vinculació al pes que té la Zona Franca de Barcelona.

En l'estudi que presentem, ens limitarem a analitzar l'estructura productiva industrial a l'interior del municipi, citant simplement el segon factor, és a dir, el fet de que és lloc de residència d'un important nombre de població, que li confereix els atributs de ciutat industrial pel seu treball a la indústria, encara que sigui desenvolupada en un altre municipi.

Un altre aspecte a considerar, és la posició de l'Hospitalet entre Barcelona i el Baix Llobregat, posició que explica en bona part el seu desenvolupament.

Tant des de la seva vesant residencial, com d'espai productiu, es troba en una situació molt característica, sobretot pel fet que el seu actual nucli urbà està en contacte directe amb el nucli urbà de Barcelona, així com també amb el d'altres ciutats del Baix Llobregat, encara que de menors dimensions, com son Cornella i Esplugues. Aquesta particular posició fa que la seva evolució i creixement, no corresponguin al clàssic desenvolupament d'un petit nucli independent, sinó que, ben al contrari, l'ha portat a un creixement a partir d'un nucli primitiu més o menys allunyat, que acabarà per inserir-se dins d'un gran conjunt urbà e industrial.

Considerant l'interior de l'espai municipal, es pot assenyalar com una de les característiques específiques de l'Hospitalet, la pràctica total ocupació edificada del seu terme municipal, sigui com a ús residèncial o com a ús productiu de tipus industrial o de serveis. Aquest fet, propi de municipis a l'interior d'àrees metropolitanes, té com a consequència que no es disposi d'un entorn de sól destinat a activitats primaries, o de zones rurals o forestals. El resultat d'aquesta característica és la de fer-ne un municipi absolutament ocupat pel fet urbà, ple d'edificacions d'us residèncial o productiu, i en el que no hi tenen pràcticament cabuda altres tipus d'espais sense construir.

La influència de la proximitat de Barcelona la trobem ja des dels inicis del que podem considerar la industrialització de l'Hospitalet, en la localització d'algunes antigues indústries textils. Ja es té noticia de que, a finals segle XVIII, havien estat instal.lats alguns prats de blanqueix vinculats, com a industries auxiliars, a la indústria textil barcelonina, concretament a les fàbriques d'indianes. Aquestes industries inicials sembla que van ser destruides durant la guerra de la independència, ja que no queden noticies d'elles a principis segle XIX. S'haurà d'esperar a mitjans segle XIX, després de la

construcció del Canal de la Infanta, perqué es pugui començar a situar realment els inicis de la industrialització moderna de l'Hospitalet.

En base a la poca historiografia existent, sabem que aquestes primeres indústries estaven lligades a l'agricultura (molins fariners) i sobretot a la indústria textil.

Una de les primeres activitats industrials ve ésser la relacionada amb la fabricació de materials per la construcció. Del 1854 són els primers documents que fan referència a bóbiles o indústries ceràmiques. El creixement d'aquest tipus d'indústria, estarà vinculat a l'expansió urbana de Barcelona després de l'enderrocament de les muralles que l'envoltaven, autoritzat l'any 1854, essent, però, una indústria totalment autòctona a l'Hospitalet.

L'evolució de la població

Malgrat que entre 1857 i 1910 la població de l'Hospitalet es va més que doblar (al passar de 3.072 habitants a 6.905), no serà de fet fins el deceni 1920-1930 quan al municipi s'inicia la primera fase clarament expansiva en termes poblacionals (*Quadre 1*). Com la *Gràfica 1* mostra amb claredat, és en aquest període quan la corba d'evolució demogràfica inicia la seva forta arrencada, que, després del relentiment ocasionat per la Guerra del 36-39, prendrà la seva màxima dinàmica d'altissim creixement als any 50 i, molt especialment, als anys 60. Arribats a 1981 és quan es dóna el moment de màxim assentament residencial (amb 295.074 habitants). A partir de llavors, el decreixement és constant, ja que ha disminuit la població en 25.833 persones en aquests 10 anys fins 1991).

Quadre 1

Evolució de la població de l'Hospitalet de Llobregat

Any	Població
1857	3.072
1877	3.643
1887	4.295
1900	4.948
1910	6.905
1920	12.360
1930	37.650
1940	51.249
1950	69.748
1960	121.995
1970	240.630
1975	282.141
1981	295.074
1986	279.779
1991	269.241

Gràfica 1. Evolució de la població de l'Hospitalet

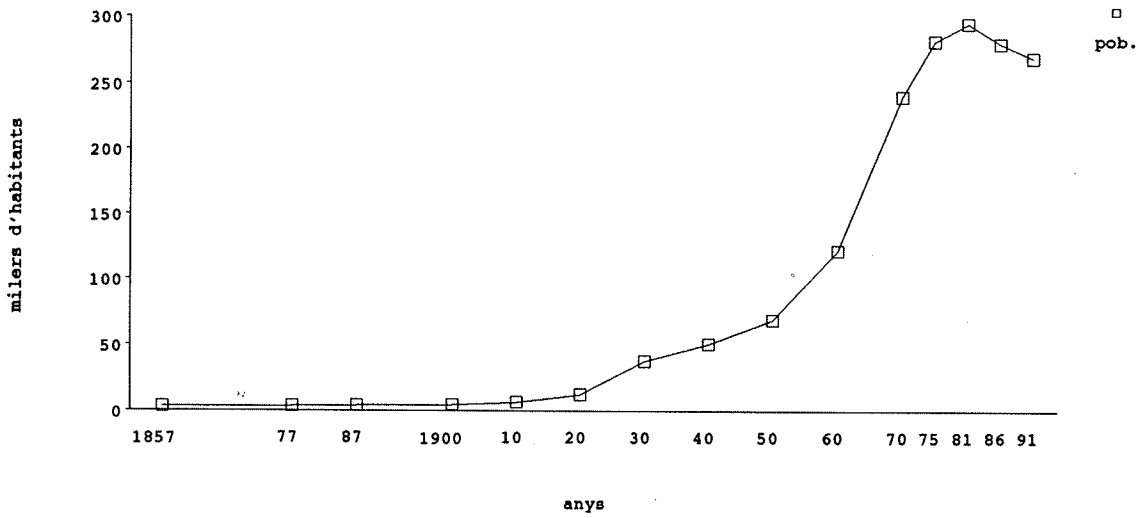

L'explicació d'aquesta evolució és suficientment coneguda. Des de la segona meitat del segle passat, a l'iniciar la ciutat el seu creixement demogràfic, es pot començar a albirar la interrelació i doble posició de l'espai de l'Hospitalet: com espai productiu en si mateix que necessitarà d'una creixent força de treball, i com espai residencial al servei d'altres municipis. Aquesta interrelació i doble posició tindrà un clar reflexe, com la gràfica informa, en les etapes de creixement posterior, tant pel que fa a l'evolució i assentament de la seva població, com en la forma i distribució en l'ocupació del territori municipal.

La forta expansió dels anys 20 del nostre segle, estarà clarament relacionada amb les grans obres d'infraestructura que es realitzaren en aquell moment a Barcelona. Aquestes obres ocupàren grans quantitats de mà d'obra, el qual va dinamitzar no només el mercat de treball de Barcelona, sinó també molt especialment el d'Hospitalet, donada la seva contigüitat urbana, i molt especialment a la proximitat de les grans obres.

Aquestes grans obres, com són principalment la construcció del ferrocarril metropolità, i l'Exposició Universal de l'any 1929, seran causa de l'arribada de grans contingents d'inmigrants, procedents de diferents àrees de l'Estat. La proximitat de Montjuïc, seu del recinte de l'Exposició Universal, situada als límits municipals de l'Hospitalet, serà un motiu de forta influència.

En efecte, l'Hospitalet oferia disponibilitat d'un espai que podia ser ocupat com a àmbit residencial, amb una serie d'aventatges, com podien ser uns preus del sól més baixos i unes possibilitats d'autoconstrucció, més favorables que les que es donaven al propi municipi de Barcelona per acollir aquesta població. Gran part d'aquesta població obrera inmigrant va

instal.lar-se, doncs, al municipi de l'Hospitalet i provocà un espectacular creixement demogràfic de la ciutat al llarg de la década dels anys 20, com es constata a la *Gràfica 1*.

Des d'aquest moment el municipi de l'Hospitalet passa a ésser el segon de Catalunya en termes de volum demogràfic. Des de llavors, excluint-hi els anys de guerra civil i postguerra inmediata, el creixement demogràfic serà continuat fins a l'any 1981 en que s'arriba als 295.074 habitants.

Els efectes de la crisi econòmica, que semblen afectar a l'Hospitalet a partir d'aquest any, no només deturen el creixement que havia estat constant, sinó que s'inicia una tendència de decreixement constant.

En la vessant productiva, per a l'Hospitalet la crisi també tindrà un fort impacte. Efectivament, l'important grau d'ocupació industrial del mercat de treball la fa molt sensible als cicles, processos i adversitats del sector industrial. Es tracta d'una població que, com hem assenyalat, viu totalment en relació a la indústria -sigui en el propi territori, o sigui desplaçant-se als àmbits industrials de l'entorn-, i per tant lligada a les vicissituds per les que passi el sector industrial.

Com és ben sabut, la crisi dels anys setanta va centrar-se eminentment en el sector industrial, representant un gran impacte negatiu sobre els habitants del municipi, lo qual es reflexarà en una modificació en la tendència demogràfica.

L'increment de la desocupació industrial implicarà el descens demogràfic, motivat per l'emigració des del municipi, a la que una part de la població es veurà abocada.

Es així com en el període 1981-1986 l'Hospitalet ha vist disminuir la seva població en més de quinze mil persones (15.295), el que representa un 5,2% sobre la població resident al 1981. De fet aquest decreixement no pot atribuir-se únicament al canvi de sentit en els fluxes migratoris com a consequència de la

crisi, sinó que també hi participa la disminució general del creixement vegetatiu a Catalunya, degut principalment a la caiguda de la taxa de natalitat. Per tant, aquest creixement negatiu, no és evidentment un fet exclusiu de l'Hospitalet, sinó que es dóna a moltes ciutats de la zona. Fins i tot podem pensar que a l'Hospitalet aquest creixement negatiu no ha estat tant acusat com podria haver estat, o com ho ha estat a altres llocs, ja que la ciutat ha acollit durant els últims anys a una part de població provinent de Barcelona, atreta pels inferiors preus de l'habitatge.

A l'any 1991 la població del municipi és de 269.241 habitants, el que representa segons aquestes xifres, que continua essent el segon municipi de Catalunya en relació al nombre d'habitants, i una de les ciutats més grans d' Espanya, ja que ocupa la posició numero 14 de grans ciutats espanyoles, nomes superada per Vigo com a ciutat no capital de provincia.

En resum, en aquest cas l'explicació no respon sols a 'atracció que la indústria i la resta de l'activitat econòmica localitzada al municipi efectivament té, sinó també a la contigüitat sense sol.lució de continuïtat que ha arribat a produir-se respecte a l'àmbit construit de Barcelona, així com a la part sud de l'àrea metropolitana.

L'articulació de l'Hospitalet en el mercat de treball metropolità

La interrelació existent entre l'Hospitalet i el seu entorn dins l'Area Metropolitana de Barcelona és força evident, com o reflexen les xifres de mobilitat pendular quotidiana o mobilitat obligada, en la relació entre la localització del lloc de residència i el lloc de treball reflexades al *Quadre 2*.

Quadre 2

Mobilitat obligada per desplaçaments residència-treball al municipi de l'Hospitalet de Llobregat (1986)

Municipi	Desplaçaments procedència	Desplaçaments desti
Desplaçament dins del municipi	24.950	
Badalona	447	327
Barcelona	10.647	40.055
Castellbisbal		234
Castelldefels	257	
Cerdanyola	112	
Cornellà	1.533	1.467
Esplugues	1.276	1.556
Gavà	245	237
Granollers		149
Martorell		679
Molins de Rei	94	142
Prat de Ll. (El)	684	1.428
Rubí	64	220
Sabadell	62	174
St. Adrià	89	155
St. Andreu de la Barca		317
St. Boi	1.144	823
St. Cugat	118	152
St. Feliu	341	349
St. Joan Despi	281	495
St. Just Desvern	182	497
St. Vicenç del Horts	141	
Sta. Coloma de Gramanet	376	
Viladecans	557	248
Resta de Catalunya	975	2.481
Resta d'Espanya		95
Total mobilitat	19.625	52.280
Població ocupada resident al municipi		77.230
Llocs treball al municipi	44.575	
Sortides netes del municipi		32.655

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (1991)

Segons les darreres dades disponibles, que corresponen al padró de 1986, a l'Hospitalet i residien 77.230 persones ocupades, de les qual nomes 24.950 treballaven al propi municipi, mentre que 52.280 havien de desplaçar-se a un altre municipi. En aquest procés de desplaçament és de destacar l'estreta relació que es pot trobar entre l'Hospitalet, i més concretament entre les zones de Bellvitge i Gornal amb la Zona Franca de Barcelona, el que explica bona part dels 40.055 desplaçaments diaris vers Barcelona.

En l'altre sentit, la vinculació amb Barcelona també es manifesta clarament, per mitjà dels 10.647 ocupats que acudeixen cada dia a treballar a l'Hospitalet des de la ciutat de Barcelona. En total, la capacitat d'atracció de l'Hospitalet vers els municipis de l'entorn era de 19.625 persones. Enfront dels 52.280 hospitalencs que cada dia es desplaçen a un altre municipi, dóna un resultat d'unes 32.655 sortides netes resultants de 71.905 desplaçaments en ambdues direccions.

Es clara, doncs, la fortissima vinculació de l'Hospitalet en el mercat de treball metropolità, i molt particularment en el de Barcelona, amb un important paper del que s'ha denominat ciutat-dormitori, representat pels 52.280 treballadors que surten cada dia del municipi.

Força de treball i activitat laboral

Segons les dades estadístiques obtingudes a partir d'"*Estadístiques Municipals 1991*" publicades per l'Area Metropolitana de Barcelona, un 42% de la població ocupada de l'Hospitalet de Llobregat, ho està a la indústria.

En relació als altres municipis d'aquesta àrea, l'Hospitalet destaca clarament en quant a població ocupada amb un total de 78.766 ocupats, que converteix l'Hospitalet de Llobregat en el 0segon municipi de l'Area Metropolitana de Barcelona, pel que fa referència a ocupació, després de la ciutat de Barcelona que consta amb 534.883 persones ocupades, a les estadístiques abans esmentades per l'any 1986.

També ocupa el segon lloc pel que fa referència a total d'ocupats a la indústria, amb 33.247 treballadors en aquest sector, i en aquest cas, com és lògic, també correspon el primer lloc a Barcelona amb 126.213 ocupats. En aquest mateix sentit el municipi que segueix a l'Hospitalet és Badalona amb 54.443 ocupats i 27.029 ocupats a la indústria.

Si prenem com a marc general la Mancomunitat de Municipis de l'Area Metropolitana de Barcelona, amb una població ocupada de 886.727 treballadors, dels quals 282.509 corresponen als ocupats a la indústria, veiem com el paper de l'Hospitalet de Llobregat dins d'aquesta àrea és important, passant també aquí a constituir l segon municipi de l'àrea, amb un percentatge de 8,8% de la població ocupada total de la Mancomunitat, i d' un 11,7% del total de població dedicada a la indústria.

Un altre aspecte que ens interessa coneixer és el de les tendències de creixement futur per la indústria. Es per això que necessitem fer l'anàlisi de les noves inversions efectuades en aquesta àrea i si és possible comparar-les amb les que s'hagin pogut fer en els altres municipis.

Avancem algunes dades que seran tractades amb més profunditat a l'epígraf 5. Per l'Hospitalet de Llobregat a l'any 1987 la inversió en noves indústries va ser de 299.178.000 pessetes i es crearen 125 nous llocs de treball. Si considerem la inversió per

ampliació d'algunes empreses ja existents, les estadístiques ens donen la xifra de 56.197.000 pessetes, sense que representín un augment dels llocs de treball.

De l'anàlisi de les dades de 1988 se'n desprèn que la inversió total en noves indústries augmentà considerablement, doncs va édsser de 418.311.000 pessetes, passant de representar el 12'1% del total de noves inversions fetes a la Mancomunitat de Municipis de l'Area Metropolitana de Barcelona, a un percentatge molt més alt amb un 17%. En aquest cas els llocs de treball generats per aquestes noves inversions va ésser de 347.

També la inversió realitzada en concepte d'inversions per ampliacions d'industries ja existents, per aquest mateix any es situa per sobre de la de l'any 1987, amb 387.308.000 pessetes i 34 nous treballadors ocupats.

I per últim per l'any 1989, la inversió que es dóna per noves indústries serà de 304.403.000 pessetes, que representa el 3% de les inversions totals de l'àrea, i va generar 404 nous llocs de treball. Per aquest any a l'Hospitalet, la inversió per ampliacions d'antigues indústries va ésser més considerable que la de noves indústries, representant 348.319.000 pessetes invertides en la creació de 62 nous llocs de treball.

Per aquests tres anys analitzats, els percentatges d'inversió a l'Hospitalet de Llobregat en relació amb els totals invertits a la Mancomunitat de Municipis de l'Area Metropolitana de Barcelona, foren de 12'1%, 17%, i 3% respectivament pel que fa referència a les noves inversions, i de 11%, 7'3% i 3'8% respectivament pel que fa referència a les inversions per ampliació d'industries ja en previ funcionament. D'aquí deduim que, tant pel que fa a inversions en números absoluts, com per les inversions fetes a l'Hospitalet de Llobregat en relació a les totals de la Mancomunitat de Municipis, l'any 1988 destaca clarament.

L'ocupació del sól municipal

L'important assentament de població assumit pel municipi, i la implantació productiva que progressivament s'ha produït, ha portat a l'ocupació quasi total del sól de que disposa el municipi i ha creat una situació de forta densitat de població, la qual es situa a l'any 1991 en 22.636 habitants per km^2.

El procés de densificació arrenca del creixement de Barcelona en direcció a l'Hospitalet a partir de les zones urbanes que Barcelona s'havia anexionat i ocupat a partir del segle XIX, com són Sants i Hostafrancs, que van esdevenir essencialment zones industrials i obreres.

A l'interior del propi municipi de l'Hospitalet, el primitiu nucli urbà es trobava situat en posició oposada al terme municipal de Barcelona. Però el creixement ocorregut va fer-ho en la direcció d'acostar-s'hi, fins al punt en que s'arribà al contacte total dels espais urbans.

La part nord de l'Hospitalet, propera a la zona residèncial de Barcelona és, doncs, la que s'ocupà com a funció urbana i residencial, mentre que la part sud quedà buida i en contacte amb la Zona Franca i amb la xarxa de transports, i molt especialment amb l'important nus de la xarxa ferroviària de transports de mercaderies de Can Tunis.

El nou eix articulador del creixement posterior vinculat a Barcelona serà la Gran Via -Autovia de Castelldefels. El gran espai lliure d'ocupació urbana que quedava al llarg d'aquesta via permetè, d'una banda paliar en certa mesura la necessitat de sòl urbà de Barcelona, el que explica la gran operació inmobiliària de Bellvitge-Torrent Gornal dels anys 60-70. Per altre part, permetè al municipi destinar a sòl industrial la resta, creant

polígons o zones industrials de reserva. De fet s'aprofità l'espai que havia quedat aillat de l'antic nucli per la via del Carrilet.

Va ésser així com la conjuntura urbanística dels anys del franquisme, va possibilitar que al mig d'aquest espai propiament industrial, és pogués inserir un gran àmbit de residència obrera sota la iniciativa privada (Bellvitge i Polígon Gornal), ben comunicat i que s'utilitzaria com a assentament d'una bona part del mercat obrer de l'àmbit industrial d'aquest entorn, especialment de la Zona Franca.

En la clara divisió que s'estableix al municipi entre àrees residencials i àrees industrials, caldria considerar-hi un altre element explicatiu d'aquesta neta distribució. Es tracta de la orografia del municipi, en la qual l'àmbit residencial ocuparà la part amb relleu més ondulat i de majors pendents, mentre que la part plana del sud, que ofereix unes condicions orogràfiques adients, servira per a la òptima localització industrial.

Aquesta divisoria ja quedava reflectida des de molt abans en l'ocupació històrica d'aquests espais, en que la *zona de samontà*, més muntanyosa, oferia menys condicions per l'agricultura, mentre que la *zona de marina*, plana, formava part de l'àmbit productiu agrari com espai econòmic, per a la propia població de l'Hospitalet.

Actualment podem parlar d'una àrea nord com a continúu urbà, i d'una àrea sud com a continúu productiu, amb l'excepció de la gran illa formada per l'espai residencial de Bellvitge-El Gornal.

Aquí també, com a les grans ciutats industrials, es veu amb claredat el clàsic procés d'ocupació i sustitució de l'espai agrari per espai industrial o de serveis productius i per ús residencial. La indústria i altres tipus de serveis que

requereixen superficies de certa dimensió, aprofitaran l'adeqüació i facilitats que l'espai agrari ofereix, per a ser refuncionalitzat com espai industrial o de serveis.

Els eixos explicatius esbossats fins aquí, ens permetran l'anàlisi més detallada del fet de l'ús de l'espai com espai industrial i, per tant, de la localització industrial a l'Hospitalet.

Podem ja apuntar la idea de l'existència de dos models industrials: un de petita indústria intersticiada en el sí del nucli residencial, i un altre de major dimensió i més modern, a la zona d'ocupació industrial de l'anterior espai agrari disponible i amb condicions orogràfiques favorables.

Passem doncs, a desenvolupar amb cert detall tots aquests aspectes.

2

L'ESPAI INDUSTRIAL

La disponibilitat de sòl industrial és, sens dubte, un factor de gran importància en la dinamització del desenvolupament industrial de qualsevol municipi. Així com també és factor imprescindible, que aquest sòl industrial estigui suficientment dotat de les infraestructures bàsiques necessaries per acomplir la seva funció.

Aquests dos importants factors es donen en el municipi de L'Hospitalet de Llobregat, fins al punt que, actualment, aquest municipi és una de les ciutats de Catalunya amb més oferta de sòl industrial, tal com és preveia ja a l'estudi de l'àrea d'urbanisme de l'Ajuntament de l'Hospitalet, que va ser redactat l'any 1987.

El Pla General Metropolità de l'any 1976 establia, a més dels altres usos, la superficie destinada a sòl industrial per cada municipi de l'Area Metropolitana. En l'elaboració d'aquest Pla es van respectar molt, dins lo possible, els Plans Parcials aprovats anteriorment i que corresponien als anys 1958, 1969 i 1973. En el cas del municipi que estudiem, el Pla General Metropolità destinava 350 hectàrees com a sòl dedicat a ús industrial. La distribució que se'n va fer és la que ens mostra el *Plànol 1*.

Un factor important a coneixer són les dades relatives a usos del sòl donades per la Corporació Metropolitana de Barcelona, ja que de la disponibilitat o no de sòl industrial en dependrà en part el futur de la indústria de l'Hospitalet. Segons les dades dades posteriors reflexades a la publicació "*Area Metropolitana*

Plànol 1. Qualificació de sòl industrial al terme municipal de l'Hospitalet del LLobregat segons el Pla General Metropolità de 1976

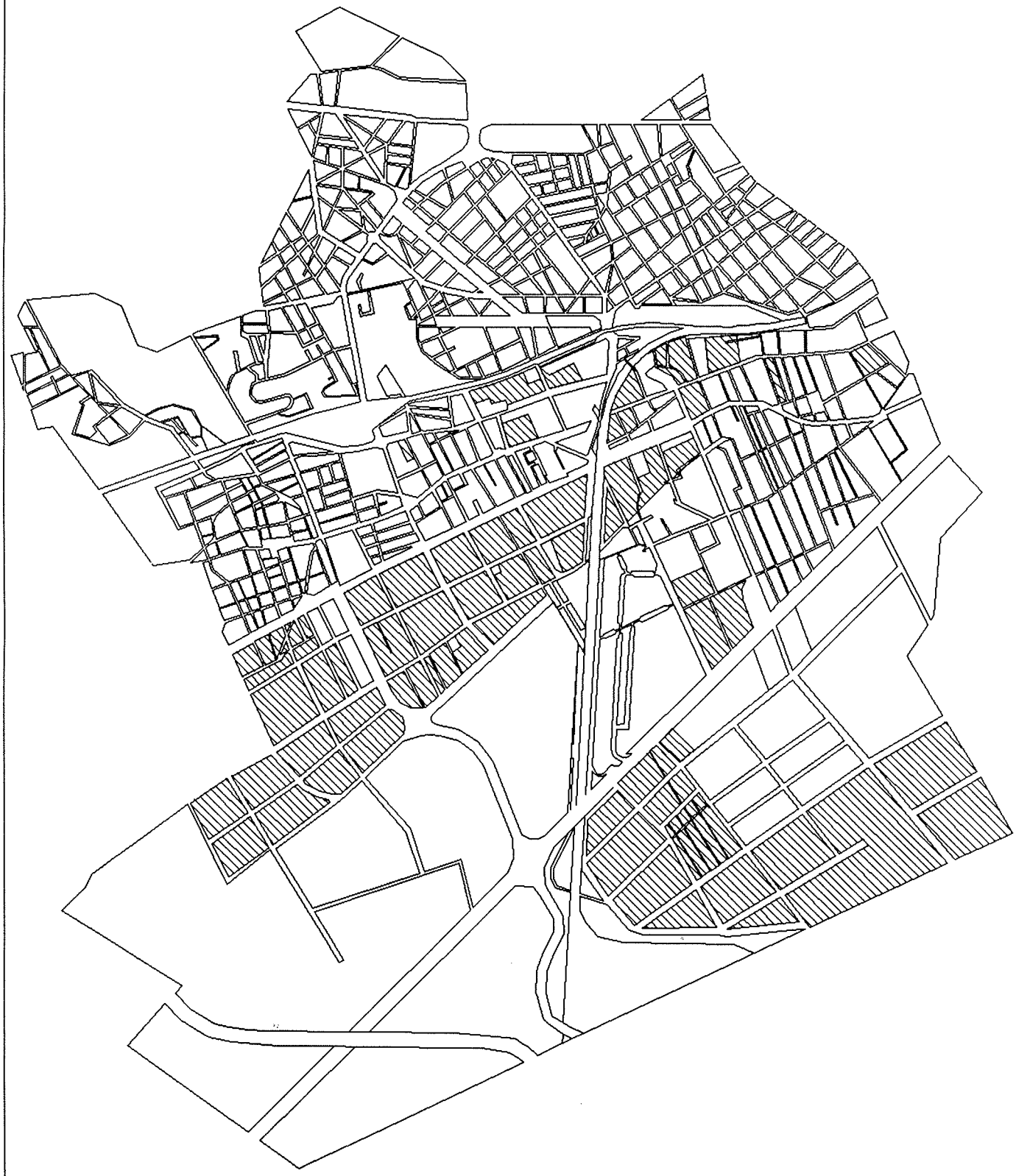

de Barcelona. Estadístiques municipals 1991" el municipi de l'Hospitalet de Llobregat disposa d'una superficie total de 1.240 hectàrees, de les que 267,3 són dedicades a sòl industrial. D'aquestes, 192,2 hectàrees corresponen a sòl ja ocupat per la indústria i 75,1 de sòl lliure potencial.

La divergència entre les dades vindria explicada per la diferent interpretació del que es considera sòl industrial. Al Pla General Metropolità, la superficie destinada a ús industrial incluïa també les zones d'infraestructura viaria. Mentre que en les estadistiques aportades des de l'Area Metropolitana es considera la superficie industrial útil, sense tenir en compte les àrees d'infraestructura.

Considerada exclusivament la superficie d'ús industrial útil, representa la no despreciable proporció del 21% de la superficie de sól total del municipi. Es a dir, ens troben davant d'un municipi amb una altíssima quantitat del seu terme municipal destinada a ús industrial, el que només s'explica per les particulars característiques de posició de l'Hospitalet dins d'una Area Metropolitana com la de Barcelona, amb una forta vinculació territorial amb el núcli central de l'Area, i amb uns processos històrics, ja apuntats, també molt particulars.

Aquest percentatge ens mostra una situació en la qual es dóna una elevada especialització industrial de l'espai municipal, si més no, molt dificil de trobar a d'alres municipis de la zona.

Així doncs, en el Pla General Metropolità observem com una part molt important de sòl lliure en el municipi, es destina a sòl industrial, concretat en les Polígons de Carretera del Mig i Gran Via Sud.

També d'aquesta anàlisi podem deduir dos grans tipus d'ocupació:

1. Aquella ocupació que correspon a la consolidació urbanística d'antigues zones industrials, i que podriem concretar com a corresponents pràcticament a tot l'espai industrial al Nord de l'Avinguda del Carrilet.
2. L'altre tipus d'ocupació derivaria del nou ús com espai industrial, de dues grans zones, ja esmentades, al sud de l'Avinguda del Carrilet i que corresponen a Gran Via i Carretera del Mig, juntament amb la zona del Polígon Gornal.

Analitzem quins han estat els processos en l'evolució que es produeix des de 1976 fins a l'actualitat, per tractar de coneixer la localització de l'activitat industrial actual.

En l'anàlisi del *Plànol 2* s'hi poden distingir molt clarament tres tipus de processos:

1. L'ocupació i consolidació del polígon de la Carretera del Mig.
2. L'escasa ocupació del polígon Gran Via Sud. Procés d'ocupació que només s'ha iniciat recentment.
3. La dispersió d'una important localització industrial en el casc antic ja construït, amb independència de les previsions del Pla.

On es fa evident aquest fet, és en el resultat de la localització actual de les industries en relació a l'espai planificat que es veu representat al *Plànol 3*, on es constata clarament els tres processos esmentats: la darrera pressió d'ocupació sobre la zona de la Carretera del Mig, l'escassa incidència en el polígon Gran Via Sud i la gens despreciable pressió a l'interior de la xarxa urbana residencial. Quan a

Plànol 2. Localització general e les empreses industrials amb 10 o més treballadors

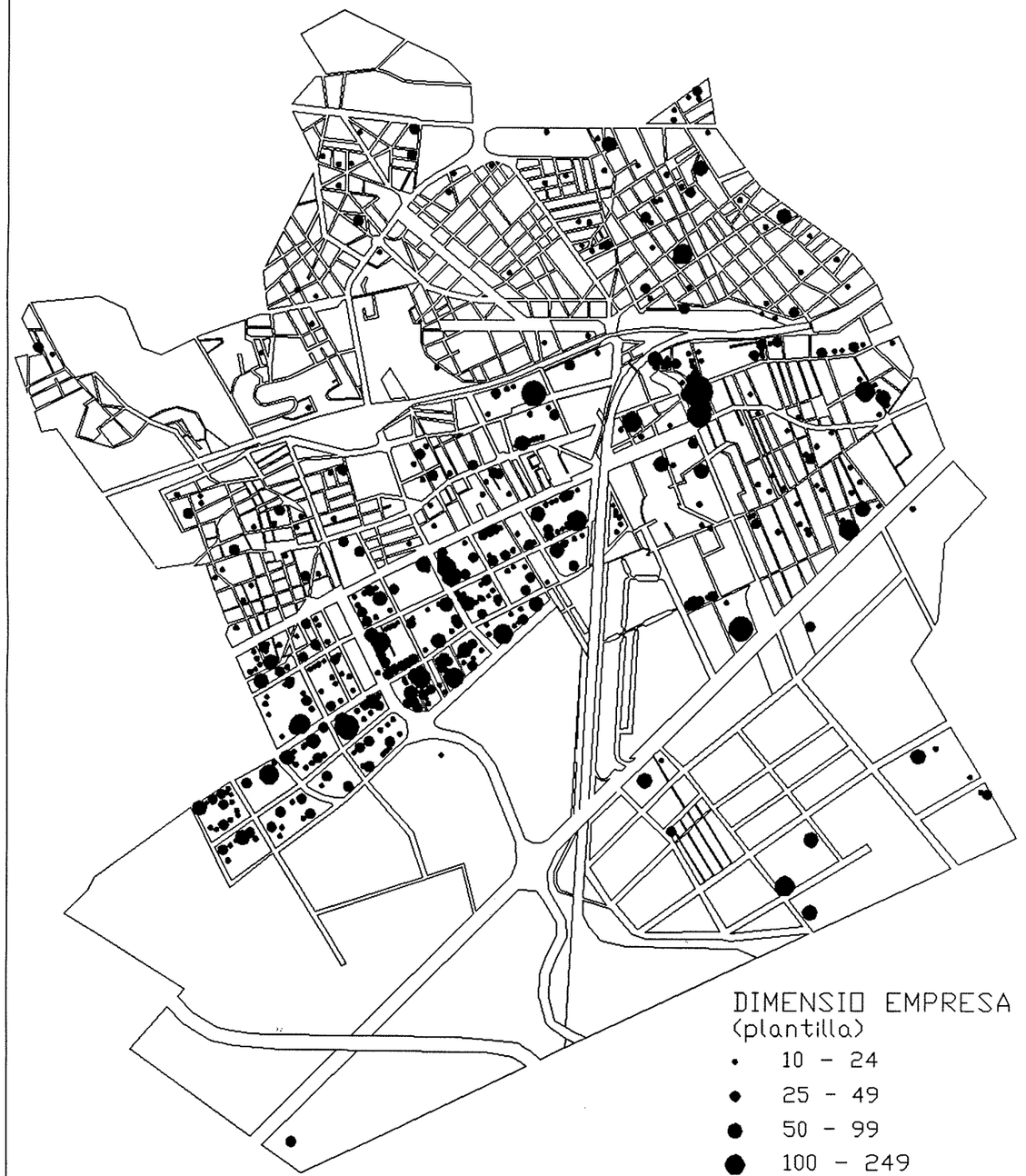

Plànol 3. Relació entre la localització general e les empreses industrials amb 10 o més treballadors i les previsions del Pla General Metropolità de 1976

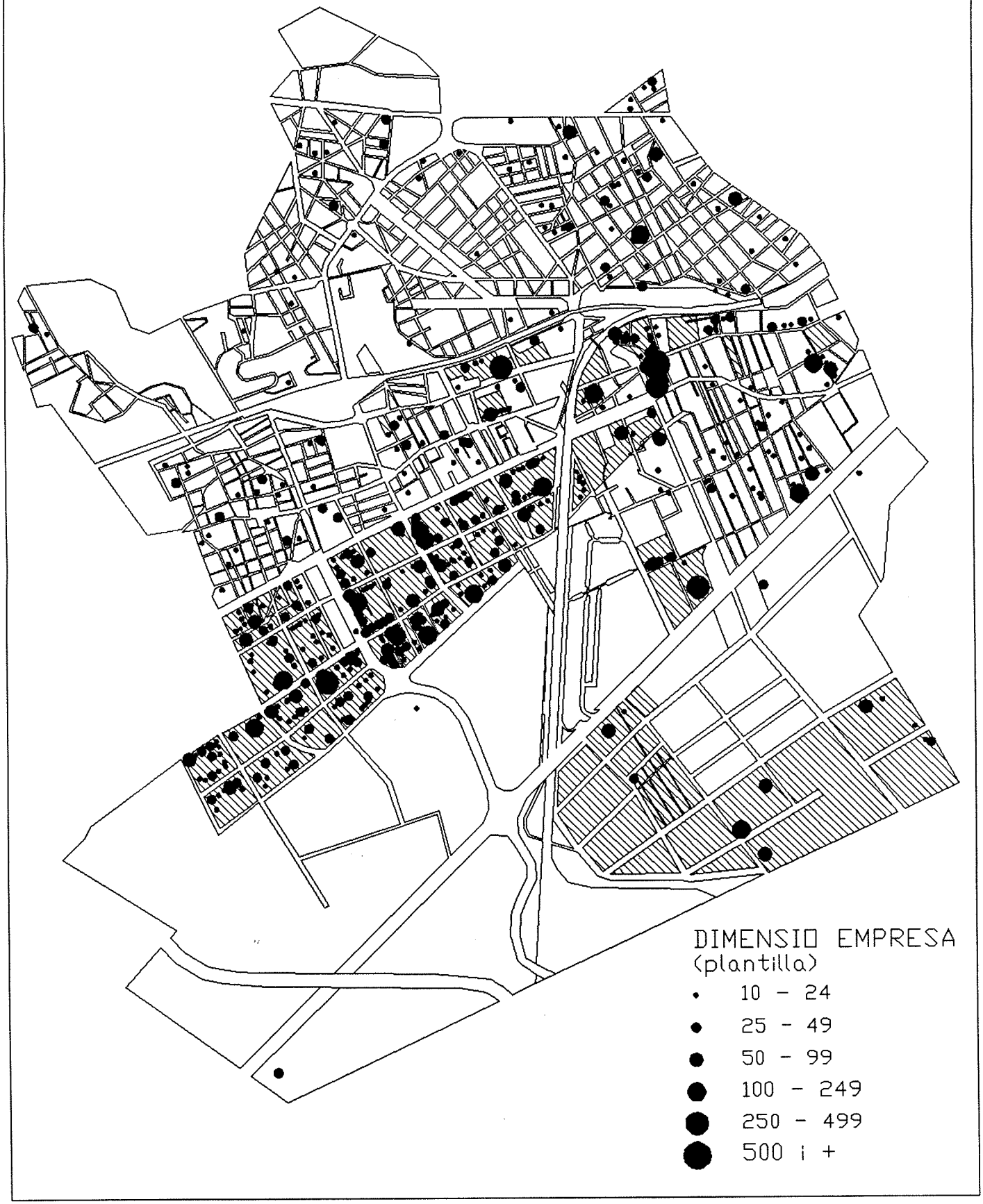

Quadre 3

Sòl industrial per grans zones a l'Hospitalet

Polígon	Sòl total ha	Sòl industrial ha	% sòl industrial ocupat	Nombre d'indústries existents	Cost (*) previst urbanització
Gran Via Sud	105	74	40%	45	2.500 M.
Carretera del Mig	125	74	95%	700	1.600 M.
Travessia Industrial	10	5,5	70%	34	250 M.
Pedrosa	89	20 (**)	-	-	1.600 M.

* incloses indennnitzacions
** el Pla també qualifica 20 ha. de zona comercial

Font: *"L'Hospitalet d'avui i demà"*

Sintetitzant veiem que són diversos els factors que han influit, en aquesta considerable localització del sòl en el municipi d'Hospitalet de Llobregat. Factors, sens dubte determinants d'aquest fet, han estat d'una banda la situació de la ciutat en contacte amb els principals eixos de comunicació que l'atravessen, com son: la Nacional II, l'Autovia de Castelldefels, la linea del ferrocarril de Renfe i l'estació de Can Tunis. També ha influit la facilitat d'accés i proximitat respecte a punts tan vitals per a la indústria d'una zona com son: el Port de Barcelona i l'Aeroport del Prat. Així com també la propia proximitat a Barcelona en general i la contigüitat a la zona Franca en particular.

3

ANALISI DE L'EMPRESA INDUSTRIAL A L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Com ja hem tingut ocasió d'assenyalar, l'Hospitalet és una ciutat amb tradició industrial. Aquesta tradició es manté, i podem dir que augmenta, en la mesura en que destina una part molt important del seu terme municipal, a sòl industrial o de serveis a l'indústria, com s'ha vist en els plànols anteriors.

Però aquest creixement no s'ha donat sense canvis en la seva especialització productiva, el que ha portat a una certa reformulació de l'estructura industrial, mantenint, però, la seva vinculació al sector manufacturer de transformació, en un contexte empresarial de petita i mitjana empresa.

Abans d'endinsar-nos en l'anàlisi de l'estructura industrial, és precis aprofondir en algunes consideracions sobre les fonts assenyalades a la introducció i, per tant, sobre el valor i significació que hem de donar a les dades que presentarem.

No és cap secret el problema que entre nosaltres representa, disposar de dades fiables sobre els diversos aspectes relacionats amb l'activitat econòmica en general, i sobre les empreses productives en particular. D'una banda no existeix cap font estadística rigurosa o, si existeix, l'hermetisme que envolta en aquest país a la informació, no fa possible accedir-hi, començant per les propies fonts municipals. D'altre banda, la informació que es poguès obtenir directament de les empreses caldria verificar-la molt acuradament, car la transparència en la

informació en aquests aspectes -per diverses raons relacionades amb Hisenda, contractació, economia submergida, etc.-, no és precisament la característica dominant.

Això significa que les dades que presentem cal prendre-les amb moltes reserves en quant al seu valor individual, i a les magnituds en termes absoluts. Malgrat tot, creiem, com hem assenyalat, que permeten disposar d'una visió estructural socio-territorial suficient, que era l'objectiu d'aquest treball.

Les 1.655 empreses que donen ocupació a l'entorn de les 21.000 persones, reflectides en els quadres d'aquest treball, s'han obtingut per mitja del contrast de diverses fonts, a les quals s'hi ha afegit un treball de camp pel que fa a la localització de les empreses.

Com a punt de partida, hem pres el llistat de la "base de dades d'empreses de Catalunya" corresponent a 1992, del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya. Per a les empreses que hi constaven amb 10 treballadors i més, es van contrastar amb altres fonts com són les procedents de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, del "*Directori Industrial de Catalunya (1.991)*" i de les publicacions especilitzades "*Fomento de la Producción*" i "*DUNS*". Finalment, i en la hipótesi de que tota empresa necessita i disposa de telèfon, es va recorre a la seva recerca i localització als llistats telefònics, edició 1991-92 alfabètica i per carrers, font aquesta d'eminent valor pragmàtic. Per fi, tal com s'ha dit, és va procedir a un contrast *in situ* per aquells casos més dubtosos. Es evident, que l'envergadura de la investigació feia impossible un contrast més acurat sobre aquest cens de quasi 1.700 empreses.

L'apreciació personal amb que s'han d'acollir les dades, ens porta a diferenciar clarament els dos blocs esmentats, segons la dimensió ocupacional de les empreses de menys i de més de 10 treballadors.

Si es volia disposar d'una aproximació estructural, per difusa que fos, de la indústria de l'Hospitalet, calia disposar de dades de referència per a totes les empreses, incloses les petites empreses amb menys de 10 treballadors. La dificultad d'efectuar una aproximació directe a aquestes empreses, ens ha fet prendre com a base estadística les dades del Departament de Treball, malgrat les reserves que poguem tenir a la vista del contrast que hem efectuat amb les més grans. Però pensem, sobre tot pel que fa al volum de treballadors, que les variacions que pugui haver-hi no tenen que implicar grans distorsions estructurals, donat el minim valor d'ocupació que cada una d'elles representa en relació al total. Això obliga a prendre totes les dades en la seva relativitat.

Evitarem, per tant, de voler presentar xifres relatives amb un aparent grau d'aproximació massa gran, ja que no fariem més que donar una sensació d'enganyosa fiabilitat, per a la qual cosa s'ha defugit de presentar xifres amb decimals que no farien més que donar una falsa impressió d'exactitud.

Assumides les limitacions esmentades, endinsem-nos en la presentació de l'estructura industrial de l'Hospitalet de Llobregat als inicis del anys 90.

Anàlisi sectorial de la base industrial

Per l'anàlisi sectorial de la indústria de l'Hospitalet de Llobregat, hem considerat les divisions 2, 3 i 4 de la CNAE (Clasificación Nacional de Actividades Económicas), és a dir,

aquelles que en sentit estricte poden ser considerades com la base industrial. Això deixa de banda activitats professionals que apliquen tècniques industrials, però que no formen la xarxa industrial, com són les d'instal.lacions i montatge dins del sector de la construcció, o el grup de 'reparacions' considerat dins del sector dels serveis, així com tot el sector de la construcció.

La distribució sectorial en nombre d'empreses i persones ocupades, així com la mitjana de treballadors ocupats per empresa dins de cada sector, és la que reflexa el *Quadre 4*, mentre que el *Quadre 5* mostra el nombre d'empreses i de treballadors per sectors industrials i per dimensió de l'empresa. Analitzem aquests quadres i algunes dades complementaries incloses als *quadres 6, 7, 8,* i *9* que es poden trobar al final d'aquest apartat.

En concordància amb les transformacions de la indústria catalana, l'Hospitalet ha perdut les activitats més vinculades a la primera industrialització, com és el sector textil (sector 43), el qual representa en l'actualitat un escàs 2%, tant d'empreses com d'ocupació, doncs només hi treballen un total d'unes 465 persones en 30 empreses. Una mica més present es troba el grup d'activitats en certa forma complementarias de l'anterior, representat per la confecció textil (subsector 453) dins del sector 45, amb un 7% del total d'empreses i un 4% d'ocupació.

L'actual industrialització es concreta sobretot dins del conjunt de les indústries de transformació metal.lúrgica, especialment en activitats de fabricació de productes metàl.lics (sector 31) (25% d'empreses i un 20% d'ocupació), de construcció de maquinària i material elèctric (sector 34), (7 i 9 per cent d'empreses i de treballador respectivament) i de maquinària i equips mecànics (sector 32)(7% d'empreses i 7% d'ocupació).

Quadre 4

Empreses i ocupació per sectors industrials i ocupació per empresa

Sector		Empreses (a)		Ocupació (b)		Empreses %		Ocupació %		Treb/Emp (b/a)	
Total		1655		20993		100		100		13	
2	Extrac.i transformació.Química	156		1836		9		9		12	
22	Transformació de metalls		17		162		1		1		10
23	Extrac. materials construcció		1		6		0		0		6
24	Prod. minerals no metàl.lics		73		812		4		4		11
25	Ind. química		65		856		4		4		13
3	Ind. transf. metalls	723		10848		44		52		15	
31	Productes metàl.lics		420		4288		25		20		10
32	Maquinària i equip mecànic		110		1394		7		7		13
33	Màquines d'oficina i ordinadors		2		59		0		0		30
34	Maquinària i material elèctric		112		1845		7		9		16
35	Material electrònic		37		570		2		3		15
36	Vehícles automòvils i recambis		15		460		1		2		31
38	Altre material de transport		7		369		0		2		53
39	Instruments de precisió		20		1863		1		9		93
4	Altres industries manufactureres	776		8309		47		40		11	
41/42	Ind. agro-alimentària		98		1051		6		5		21
43	Textil		30		465		2		2		16
44	Cuiro		17		243		1		1		14
45	Calçat, vestit i confecció		143		1104		9		5		8
46	Fusta, suro i mobles		227		1054		14		5		5
47	Paper, arts gràfiques i edició		148		2386		9		11		16
48	Cautxú i matèries plàstiques		81		1384		5		7		17
49	Altres ind. manufactureres		32		622		2		3		19

Quadre 5

Nombre d'empreses i de treballadors per sector industrial i per dimensió de l'empresa

Sect.	Total empres.	Dimensió de l'empresa						
		-10	10-24	25-49	50-99	100-249	250-499	500i+
	1655	1124	328	133	47	18	4	1
(%)	100	68	20	8	3	1	0	0
2	156	108	29	13	4	2		
22	17	12	3	2				
23	1	1						
24	73	51	14	5	2	1		
25	65	44	12	6	2	1		
3	723	462	159	63	26	10	2	1
31	420	301	82	27	7	2	1	
32	110	59	35	12	4			
33	2	1			1			
34	112	68	23	11	8	2		
35	37	21	6	8	2			
36	15	4	6	3	1	1		
38	7	3	1		1	2		
39	20	5	6	2	2	3	1	1
4	776	554	140	57	17	6	2	
41/42	98	69	18	7	3	1		
43	30	21	5	2	1	1		
44	17	12	3	1		1		
45	143	115	19	5	4			
46	227	196	25	6				
47	148	83	36	21	6	1	1	
48	81	36	30	10	3	2		
49	32	22	4	5			1	

Sect.	Total ocupats	Dimensió de l'empresa						
		-10	10-24	25-49	50-99	100-249	250-499	500i+
TOT	20993	3734	4947	4528	3037	2856	1319	572
(%)	100	18	24	22	14	14	6	3
2	1836	388	414	437	287	310		
22	162	48	40	74				
23	6	6						
24	812	198	200	177	136	101		
25	856	136	174	186	151	209		
3	10848	1583	2380	2140	1619	1834	720	572
31	4288	1012	1238	875	481	382	300	
32	1394	222	503	430	239			
33	59	9			50			
34	1845	214	358	396	501	376		
35	570	76	88	276	130			
36	460	26	73	102	68	191		
38	369	8	23		50	288		
39	1863	16	97	61	100	597	420	572
4	8309	1763	2153	1951	1131	712	599	
41	1051	219	305	245	182	100		
43	465	90	84	88	58	145		
44	243	42	50	34		117		
45	1104	351	299	181	273			
46	1054	543	327	184				
47	2386	326	528	687	410	135	300	
48	1384	141	488	332	208	215		
49	622	51	72	200			299	

0 representa valors inferiors al 0,5%

Un cas especial en aquest sector ve representat per les activitats de fabricació óptica i de precisió (sector 39), en el que un 1% de les empreses ocupan el 9% de la població industrial. Com veurem més endavant, aquest sector ve determinat pel grup empresarial INDO, que destaca per ser el de máxim volum de tot l'Hospitalet.

L'altre activitat amb una certa especialització és la vinculada al sector editorial (sector 47) i, més específicament, a la impressió i arts gràfiques com a activitat auxiliar d'editorials amb seu a Barcelona; en aquest cas el 9% de les empreses ocupen un 11% de la població industrial de l'Hospitalet.

Una altre activitat d'industrialització tradicional, com la fusta, suro i mobles de fusta (sector 46), malgrat representar el segon bloc en importància com a volum d'empreses (14%), només dóna ocupació al 5% de la força de treball industrial.

La vinculació al sector químic es realitza indirectament per representació de les indústries de transformació del cautxú i materies plàstiques (sector 48), amb un volum global del 5% d'empreses i el 7% d'ocupació, ja que el sector químic propiament dit (sector 25) es situa en un escàs 4%, tant d'empreses com de llocs de treball.

L'absència d'una acusada especialització territorial de l'Hospitalet, el que comporta per tant, un alt grau de diversificació, ve representat en les 364 empreses que restan, i que ocupen a uns 5.210 treballadors, representant en conjunt el 22% d'empreses i el 25% d'ocupació repartits en 12 subsectors.

El volum de l'empresa industrial de l'Hospitalet

Abans d'endinsar-nos en l'anàlisi detallada dels sectors, convé obtenir una visió de conjunt de quina és la dimensió de l'empresa industrial implantada a l'Hospitalet. El més sobresortint és que ens trobem davant d'una implantació essencialment de petita i mitjana empresa, ja que més de les dues terceres parts, igual a 1.124 empreses (68%) que ocupen uns 3.734 treballadors (18%), corresponen a empreses que no arriben als 10 llocs de treball, mentre que només 5 empreses (0,3%) superen els 250 treballadors, de les quals només 1 és de més de 500, en concret 572 declarats.

Això vol dir que trobarem situat el volum de l'empresa industrial de l'Hospitalet a un nivell baix de dimensió, a una mitjana de 13 treballadors per empresa, en uns límits compresos entre el mínim de 1 i el màxim de 572 llocs de treball. Per la seva banda, la mitjana de volum per sector oscil.la al voltant d'aquests 13, entre una mitjana mínima de 5 llocs de treball pel sector de la fusta, suro i mobles de fusta (sector 46), i un màxim de 93 pel sector de fabricació d'instruments de precisió, óptica i assimilats (sector 39). Només quatre sectors, el citat d'instruments de precisió, óptica i assimilats (sector 39) amb 93, i els de construcció d'altre material de transport (sector 38) amb 53, construcció de vehícles automòvils i peçes de recambi (sector 36) amb 31, i la construcció de màquines d'oficina i ordinadors (sector 33) amb 30, superen els 30 treballadors de mitjana, tots ells dins de la divisió d'indústries transformadores de metalls i mecànica de precisió. Per la seva banda, els restants 21 sectors no arriben a aquesta xifra. En la franja de la petita empresa es situen els sectors de la confecció (sector 45) amb 8, l'únic representant de extracció de materials per la costrucció (sector 23) amb 6, i el relativament nombrós, en quantitat d'empreses, sector de la fusta i assimilats (sector

46), ja que representa el minim de 5 llocs de treball per empresa, però amb el 14% de les empreses, el segon sector en quan al seu nombre.

En aquest context, la distribució dels treballadors segons el volum de l'empresa en la que treballen, desplaça els màxims valors d'ocupació a les empreses de volum comprès entre 10-24 i 25-49 treballadors per empresa (4.947 i 4.528 persones ocupades respectivament, el que representa un 24% i un 22%). (*Quadre 6* i *Gràfica 2*)

Gràfica 2. Distribució d'empreses per tamany i percentatge d'ocupació

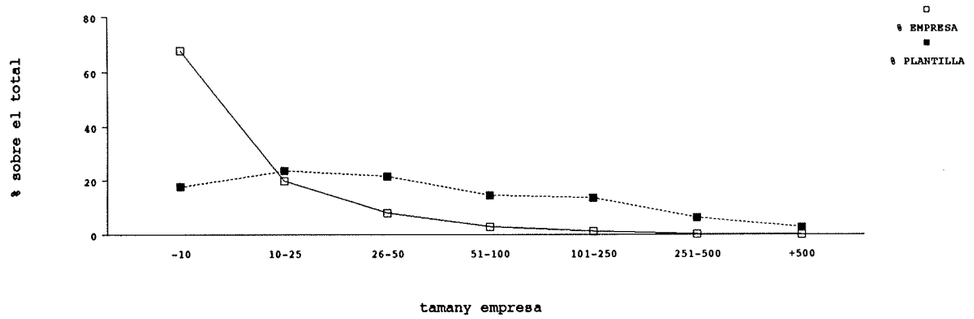

Quadre 6

Distribució segons la dimensió de les empresas

	Total	-10	10-25	26-50	51-100	101-250	251-500	+500
% Empresas	100	67,9	19,8	8,0	2,8	1,1	0,2	0,1
% Plantilla	100	17,8	23,6	21,6	14,5	13,6	6,3	2,7

Ens trobem dins una situació, no sols de clar predomini de la petita i mitjana empresa, sinó quasi d'absència de la gran empresa, on cap arriba al miler de treballadors. Aquests valors de dimensió característica ha d'imprimir, forçosament, un caràcter subordinat i depenent a tota l'activitat productiva industrial, en relació a altres grans empreses.

Anàlisi subsectorial

Aprofondim al nivell subsectorial que hem reflexat el més detalladament possible als *quadres 7 i 8*.

Analitzant amb més detall els subsectors industrials, hem de començar forçosament per la fabricació d'instruments de precisió i óptica (sector 39), dins el qual es trobén les empreses del Grup INDO citat, ja que representa el cas més particular de tota la indústria de l'Hospitalet. Contabilitzem dins d'aquest subsector 20 empreses (1%), les quals ocupen un 9% (1.863) del total de treballadors industrials de l'Hospitalet. Encara que també està format per algunes petites empreses (5 amb menys de 10 treballadors), tendeix a mostrar un cert increment de les empreses mitjanes amb més de 10 treballadors (6 entre 10 i 24; 2 de 25 a 49; 2 entre 50 i 99) i en situa 5 per sobre dels 100 treballadors, essent l'únic sector a l'Hospitalet que té 1 empresa amb més de 500 treballadors. Això fa que la mitjana de treballadors per empresa en aquest subsector es situi en els 93, la més elevada en el total d'indústries de l'Hospitalet, i molt per sobre respecte als 13 treballadors per empresa que es reflexen en l'analisi general del sector industrial. Dins d'aquest sector complementa als 1.398 treballadors i 6 empreses

Quadre 7

Dimensió mitjana de les empreses per sector (Ordre segons dimensió)

Sector	Empreses (a)	Plantilla (b)	Promitg (b/a)
TOTAL	1.655	20.993	13
393	6	1.398	233
383	3	338	113
39	20	1.863	93
493	4	303	76
364	1	68	68
340	1	60	60
38	7	369	53
391	11	458	42
344	4	160	40
428	4	144	36
363	10	353	35
437	2	62	31
36	15	460	31
33	2	59	30
330	2	59	30
439	7	202	29
345	12	333	28
352	3	77	26
415	2	51	26
475	5	110	22
253	15	328	22
343	1	21	21
450	1	21	21
350	1	20	20
49	32	622	19
353	4	76	19
362	1	19	19
425	5	94	19
351	7	129	18
320	9	164	18
412	1	18	18
482	67	1.202	18
355	6	105	18
48	81	1.384	17
316	127	2.168	17
34	112	1.845	16
474	118	1.937	16
255	21	344	16
47	148	2.386	16

Quadre 7

346	29	462	16
43	30	465	16
442	13	201	15
35	37	570	15
246	39	596	15
324	5	76	15
347	37	560	15
3	723	10.848	15
473	21	312	15
494	3	43	14
44	17	243	14
495	9	127	14
436	5	70	14
460	1	14	14
472	1	14	14
389	2	27	14
25	65	856	13
354	12	157	13
424	1	13	13
481	14	182	13
322	27	350	13
329	51	650	13
Total	*1655*	*20.993*	*13*
32	110	1.394	13
323	4	50	13
41	52	622	12
419	35	418	12
2	156	1.836	12
252	3	34	11
24	73	812	11
224	10	111	11
313	33	362	11
4	776	8.309	11
441	4	42	11
326	3	31	10
433	3	31	10
413	13	133	10
31	420	4.288	10
454	10	99	10
244	9	88	10
22	17	162	10
42	46	429	9
491	16	149	9
342	24	223	9
455	11	102	9
312	47	403	9
321	6	51	9
360	2	17	9
315	8	66	8

Quadre 7

435	12	96	8
254	5	39	8
45	143	1.104	8
341	3	22	7
453	118	864	7
221	7	51	7
319	90	640	7
462	6	41	7
247	9	61	7
311	12	81	7
243	3	20	7
464	11	73	7
23	1	6	6
231	1	6	6
456	3	18	6
471	2	12	6
314	103	568	6
421	16	87	5
251	20	107	5
468	114	603	5
423	19	90	5
46	227	1.054	5
245	6	27	5
325	5	22	4
258	1	4	4
349	1	4	4
432	1	4	4
465	6	23	4
463	78	268	3
242	6	19	3
461	10	31	3
369	1	3	3
392	3	7	2
384	2	4	2
414	1	2	2
359	4	6	2
241	1	1	1
429	1	1	1
466	1	1	1
478	1	1	1

Quadre 8. Ordenació dels sectors segons volum d'empreses, d'ocupació i dimensió mitjana

SCT	EMP	OCP	EMP %	OCP %	OCP/EMP
Total	1655	20993	100	100	13
2	156	1836	9,4	8,7	12
22	17	162	1,0	0,8	10
23	1	6	0,1	0,0	6
24	73	812	4,4	3,9	11
25	65	856	3,9	4,1	13
3	723	10848	43,7	51,7	15
31	420	4288	25,4	20,4	10
32	110	1394	6,6	6,6	13
33	2	59	0,1	0,3	30
34	112	1845	6,8	8,8	16
35	37	570	2,2	2,7	15
36	15	460	0,9	2,2	31
38	7	369	0,4	1,8	53
39	20	1863	1,2	8,9	93
4	776	8309	46,9	39,6	11
43	30	465	1,8	2,2	16
44	17	243	1,0	1,2	14
45	143	1104	8,6	5,3	8
46	227	1054	13,7	5,0	5
47	148	2386	8,9	11,4	16
48	81	1384	4,9	6,6	17
49	32	622	1,9	3,0	19
41/42	98	1051	5,92	5,01	11

SCT	EMP %	OCP %	OCP/EMP
Total	*100*	100	13
4	*46,9*	39,6	11
3	*43,7*	51,7	15
31	*25,4*	20,4	10
46	*13,7*	5,0	5
2	*9,4*	8,7	12
47	*8,9*	11,4	16
45	*8,6*	5,3	8
34	*6,8*	8,8	16
32	*6,6*	6,6	13
41/42	*5,9*	5,0	11
48	*4,9*	6,6	17
24	*4,4*	3,9	11
25	*3,9*	4,1	13
35	*2,2*	2,7	15
49	*1,9*	3,0	19
43	*1,8*	2,2	16
39	*1,2*	8,9	93
22	*1,0*	0,8	10
44	*1,0*	1,2	14
36	*0,9*	2,2	31
38	*0,4*	1,8	53
33	*0,1*	0,3	30
23	*0,1*	0,0	6

SCT	EMP %	OCP %	OCP/EMP
Total	100	*100*	13
3	43,7	*51,7*	15
4	46,9	*39,6*	11
31	25,4	*20,4*	10
47	8,9	*11,4*	16
39	1,2	*8,9*	93
34	6,8	*8,8*	16
2	9,4	*8,7*	12
32	6,6	*6,6*	13
48	4,9	*6,6*	17
45	8,6	*5,3*	8
46	13,7	*5,0*	5
41	5,9	*5,0*	11
25	3,9	*4,1*	13
24	4,4	*3,9*	11
49	1,9	*3,0*	19
35	2,2	*2,7*	15
43	1,8	*2,2*	16
36	0,9	*2,2*	31
38	0,4	*1,8*	53
44	1,0	*1,2*	14
22	1,0	*0,8*	10
33	0,1	*0,3*	30
23	0,1	*0,0*	6

SCT	EMP %	OCP %	OCP/EMP
Total	100	100	*13*
39	1,2	8,9	*93*
38	0,4	1,8	*53*
36	0,9	2,2	*31*
33	0,1	0,3	*30*
49	1,9	3,0	*19*
48	4,9	6,6	*17*
34	6,8	8,8	*16*
47	8,9	11,4	*16*
43	1,8	2,2	*16*
35	2,2	2,7	*15*
3	43,7	51,7	*15*
44	1,0	1,2	*14*
25	3,9	4,1	*13*
Total	100	100	*13*
32	6,6	6,6	*13*
2	9,4	8,7	*12*
24	4,4	3,9	*11*
41	5,9	5,0	*11*
4	46,9	39,6	*11*
31	25,4	20,4	*10*
22	1,0	0,8	*10*
45	8,6	5,3	*8*
23	0,1	0,0	*6*
46	13,7	5,0	*5*

del grup de fabricació òptica (subsector 393), el grup de fabricació d'instruments de precisió, mesura i control (subsector 391), que amb 11 empreses ocupa 458 persones, essent el de major mitjana general de dimensió, amb 233 llocs de treball per empresa.

Un altre subsector destacat en el conjunt global és el de la fabricació de productes metàl.lics, excepció feta de la fabricaió de màquines i material de transport (sector 31). En aquest cas el seu protagonisme no deriva de la dimensió de les empreses -una de las més baixes amb 10 treballadors per empresa-, sinó del seu nombre absolut, ja que les 420 empreses que el forma equivalen al 25% de les empreses del municipi, de les quals 301 ocupen menys de 10 treballadors. En volum d'ocupació representa donar treball a quasi 4.300 persones (20%). Aquí s'inclou el subgrup dominant a l'Hospitalet, la fabricació d'eines i articles acabats en metalls (exclòs el material elèctric) (subsector 316) que assumeix els màxims generals, tant en empreses (127; 8%), com de llocs de treball (2.168; 10%). Dins d'aquest grup és també important (103 empreses; 2% i 568 treballadors; 2%) la fabricació de productes metàl.lics estructurals (subsector 314).

Es localitzen també a l'Hospitalet, 227 petites empreses del sector de la fusta, suro i mobles de fusta (sector 46), que representen el 14% de les empreses. Peró malgrat ser el segon grup en nombre quantitatiu d'empreses, només ocupa a 1.054 persones, que representa un 5% de treballadors, el que dóna una mitjana escàssa de 5 treballadors per empresa, en la quota més baixa general en quant a dimensió d'empresa. Es, per tant, un sector en el que dominen les empreses de menys de 10 treballadors (196), i on no n'existeix cap de més de 50, del que cal inferir-ne una articulació empresarial de base tradicional. De fet es tracta essencialment de petites i mitjanes empreses de la indústria del moble de fusta (subsector 468) (114 empreses; 603

treballadors) i de fabricació en serie de peces de fusteria, parquet i estructures de fusta per la construcció (subsector 463) (78 empreses; 268 treballadors).

També hem de destacar el sector de paper, arts gràfiques i edició (sector 47) ja que un 11% dels treballadors industrials ocupats al municipi (2.386), ho fan en aquest grup, a les 148 empreses que hi estan localitzades (9%). Dins d'ell, l'activitat més destacada és la impressió gràfica i les activitats directament relacionades amb la impressió (subsector 474), tant pel que fa a nombre de treballadors (1.937), com d'empreses (118). Aquest és un dels pocs grups en el que trobem 1 empresa amb més de 100 treballadors i una altra amb més de 250. En contrapartida, el sector editorial propiament dit (subsector 475) hi és escassament representat, (5 empreses), quatre d'elles molt petites ja que entre totes quatre sols hi treballen 14 treballadors, i una empresa que n'ocupa prop de 100. Es a dir, en aquest camp les empreses dominants són les d'arts gràfiques com a subgrup auxiliar del sector editorial essencialment barceloní

Prop del 7% de les empreses de l'Hospitalet estan dedicades a la construcció de maquinària i material elèctric (sector 34; 112 empreses amb 1.845 treballadors ocupats, que donen una mitjana e 16 treballadors per empresa), la majoria de les quals es dediquen a instal.lacions elèctriques (subsector 347; 37 empreses i 560 treballadors); fabricació de llums i material d'enllumenat (subsector 346; 29 empreses i 462 treballadors) i a la fabricació de material elèctric d'ús i equipament (subsector 342; 24 empreses, 223 treballadors).

Acompanyant al grup anterior es situa el sector de construcció de maquinària i equip mecànic (sector 32) amb un pes del 7% tant empresarial com ocupacional (110 empreses; 1394 llocs de treball i una mitjana de 13 treballadors per empresa), en activitats de construccions diverses.

Per volum d'ocupació global cal assenyalar ara el grup d'indústries de transformació del cautxú i matèries plàstiques (sector 48), en els seus dos únics subsectors, el de transformació de matèries plàstiques (subsector 482), i el de transformació del cautxú (subsector 481). El subsector de materies plàstiques compta amb 67 empreses i 1202 treballadors (18 de mitjana per empresa), mentre que el del cautxú es redueix a 14 empreses que n' ocupen només a 182.

La indústria química (sector 25), està representada per la fabricació de productes químics destinats al consum final (subsector 255; 21 empreses; 344 treballadors); la fabricació de productes químics destinats a la indústria (subsector 253; 15 empreses; 328 treballadors), i a la fabricació de productes químics bàsics (excepte productes farmacèutics de base) (subsector 251; 20 empreses; 107 treballadors). En total el 4% d'empreses (65) i de treballadors (865) a una mitjana de 13 per empresa.

Un dels sectors on domina la petita empresa és el representat per la indústria del calçat i vestit i altres confeccions textils (sector 45), ja que només en són 8 per empresa. De fet es tracta essencialment de confecció en serie de peces de vestir i complements (subsector 453), el qual amb 118 empreses (el 7%) ocupa el 4% (864), ja que n'està pràcticament absent el calçat o la pelleteria; amb absència també de la indústria del cuiro (sector 44).

Un altre grup amb certa importància és el representat per les indústries de productes alimentaris, begudes i tabac (agrupats en el sector 41/42). En conjunt ofereixen el 5% dels llocs de treball de l'Hospitalet (1.051) en 98 empreses (6%). El subgrup més important d'aquest sector és el de la indústria del pa i pastisseria industrial, que en 35 empreses ocupa 418 persones.

Per últim assenyalem com a subsector amb un cert pes el de la indústria del vidre (subsector 246), dins del sector d'indústries de productes minerals no metàl.lics (sector 24). Les 39 empreses d'aquest subsector donen treball a 596 persones, en un percentatje del 4% d'empreses i de llocs de treball.

Els altres sectors industrials presents a l'Hospitalet, ja amb percentatges molt més baixos, i que en cap cas arriben al 3% de les empreses o d'ocupació són: fabricació de material electrònic (excepte ordinadors) (sector 35); altres indústries manufactureres (sector 49) ; producció i primera transformació de metalls (sector 22); construcció de vehicles automòvils i les seves peces de recambi (sector 36); construcció d'altre material de transport (sector 38); extracció de materials per a la costrucció (sector 23) i la construcció de màquines d'oficina i ordinadors (sector 33).

Trets generals de la indústria de l'Hospitalet

Com a comenteris generals de les característiques de la indústria localitzada a l'Hospitalet de Llobregat podem assenyalar:

-En primer lloc l'absència d'una especialització industrial molt acusada, més enllà de la implantació del sector metal.lúrgic, i de la seva dedicació com a sector manufacturer de transformació.
-La inexistència de la gran empresa, ja que cap arriba als 600 llocs de treball, el que representa una absoluta dominància de la petita i mitjana empresa, sobretot de la petita, donats el 13 llocs de treball de mitjana del conjunt general.

-Un tercer tret es relaciona amb l'absència, o escasa presència, de les indústries bàsiques, de les indústries de producció de bens d'equip o d'indústria pesanta.
-En darrer lloc cal evidenciar la mínima participació en les activitats relacionades amb la indústria de construcció de vehícles automòvils i accessoris, malgrat la proximitat de les grans factories d'aquest sector localitzades a la Zona Franca de Barcelona o al Prat del Llobregat.

Així doncs, en trets generals, la indústria de l'Hospitalet es caracteritza per tractar-se d'una indústria lleugera, sense implantació de sectors bàsics. Al temps que mostra la seva dependència de l'activitat econòmica barcelonina, convertint-se en una àrea de localització de certes fases finals d'execució dels processos productius, sense un veritable lideradge propi, excepció feta del grup INDO Internacional, especialitzat en la fabricació d'instruments de precisió i óptica (subsector 393), al qual estan vinculades pràcticament totes les empreses importants d'aquest subsector.

MUSEU DE L'HOSPITALET

Quadre 9. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Nombre

Sect.	Total emp.	Dimensió de l'empresa						
		-10	10-24	25-49	50-99	100-249	250-499	500i+
Total	1655	1124	328	133	47	18	4	1
2	156	108	29	13	4	2		
221	7	5	2					
224	10	7	1	2				
22	17	12	3	2				
231	1	1						
23	1	1						
241	1	1						
242	6	6						
243	3	2	1					
244	9	5	3	1				
245	6	6						
246	39	24	8	4	2	1		
247	9	7	2					
24	73	51	14	5	2	1		
251	20	17	2	1				
252	3	2	1					
253	15	8	5	1		1		
254	5	3	2					
255	21	13	2	4	2			
258	1	1						
25	65	44	12	6	2	1		
3	723	462	159	63	26	10	2	1
311	12	10	1	1				
312	47	35	11		1			
313	33	18	13	1	1			
314	103	88	12	3				
315	8	4	4					
316	127	75	28	16	5	2	1	
319	90	71	13	6				
31	420	301	82	27	7	2	1	

Sect.	Total ocup.	Dimensió de l'empresa						
		-10	10-24	25-49	50-99	100-249	250-499	500i+
Total	20993	3734	4947	4528	3037	2856	1319	572
2	1836	388	414	437	287	310		
221	51	24	27					
224	111	24	13	74				
22	162	48	40	74				
231	6	6						
23	6	6						
241	1	1						
242	19	19						
243	20	10	10					
244	88	18	40	30				
245	27	27						
246	596	98	114	147	136	101		
247	61	25	36					
24	812	198	200	177	136	101		
251	107	51	31	25				
252	34	10	24					
253	328	26	68	25		209		
254	39	14	25					
255	344	31	26	136	151			
258	4	4						
25	856	136	174	186	151	209		
3	10848	1583	2380	2140	1619	1834	720	572
311	81	43	10	28				
312	403	128	194		81			
313	362	58	201	25	78			
314	568	257	196	115				
315	66	13	53					
316	2168	265	381	518	322	382	300	
319	640	248	203	189				
31	4288	1012	1238	875	481	382	300	

Quadre 9. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Nombre

320	9		7	2				320	164		105	59						
321	6	4	2					321	51	24	27							
322	27	12	11	3	1			322	350	37	144	119	50					
323	4	2	1	1				323	50	13	10	27						
324	5	3	1		1			324	76	3	13		60					
325	5	5						325	22	22								
326	3	2	1					326	31	16	15							
329	51	31	12	6	2			329	650	107	189	225	129					
32	110	59	35	12	4			32	1394	222	503	430	239					
330	2	1			1			330	59	9			50					
33	2	1			1			33	59	9			50					
340	1				1			340	60				60					
341	3	2	1					341	22	8	14							
342	24	14	9	1				342	223	51	125	47						
343	1		1					343	21	0	21							
344	4	1		1	2			344	160	3		38	119					
345	12	2	4	4	2			345	333	5	72	144	112					
346	29	21	3	2	2	1		346	462	63	53	68	149	129				
347	37	27	5	3	1	1		347	560	80	73	99	61	247				
349	1	1						349	4	4								
34	112	68	23	11	8	2		34	1845	214	358	396	501	376				
350	1		1					350	20		20							
351	7	4		3				351	129	18		111						
352	3	2			1			352	77	7			70					
353	4	2	1		1			353	76	6	10		60					
354	12	7	3	2				354	157	29	45	83						
355	6	2	1	3				355	105	10	13	82						
359	4	4						359	6	6								
35	37	21	6	8	2			35	570	76	88	276	130					
360	2	2						360	17	17								
362	1		1					362	19		19							
363	10	1	5	3		1		363	353	6	54	102		191				
364	1				1			364	68				68					
369	1	1						369	3	3								
36	15	4	6	3	1	1		36	460	26	73	102	68	191				

Quadre 9. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Nombre

383	3				1	2		
384	2	2						
389	2	1	1					
38	7	3	1		1	2		
391	11	2	4	2	2	1		
392	3	3						
393	6	0	2			2	1	1
39	20	5	6	2	2	3	1	1
4	776	554	140	57	17	6	2	
412	1		1					
413	13	10	1	1	1			
414	1	1						
415	2	0	1	1				
419	35	20	10	5				
421	16	15			1			
423	19	17	2					
424	1		1					
425	5	4			1			
428	4	1	2			1		
429	1	1						
41/42	98	69	18	7	3	1		
432	1	1						
433	3	1	2					
435	12	9	3					
436	5	4		1				
437	2	1			1			
439	7	5		1		1		
43	30	21	5	2	1	1		
441	4	3	1					
442	13	9	2	1		1		
44	17	12	3	1		1		
450	1		1					
453	118	96	15	4	3			
454	10	9			1			
455	11	8	2	1				
456	3	2	1					

383	338				50	288		
384	4	4						
389	27	4	23					
38	369	8	23		50	288		
391	458	9	76	61	100	212		
392	7	7						
393	1398	0	21			385	420	572
39	1863	16	97	61	100	597	420	572
4	8309	1763	2153	1951	1131	712	599	
412	18		18					
413	133	27	15	39	52			
414	2	2						
415	51		23	28				
419	418	76	164	178				
421	87	37			50			
423	90	61	29					
424	13		13					
425	94	14			80			
428	144	1	43			100		
429	1	1						
41/42	1051	219	305	245	182	100		
432	4	4						
433	31	4	27					
435	96	39	57					
436	70	24		46				
437	62	4			58			
439	202	15		42		145		
43	465	90	84	88	58	145		
441	42	18	24					
442	201	24	26	34		117		
44	243	42	50	34		117		
450	21		21					
453	864	299	237	135	193			
454	99	19			80			
455	102	26	30	46				
456	18	7	11					

Quadre 9. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Nombre

45	143	115	19	5	4			45	1104	351	299	181	273	
460	1		1					460	14		14			
461	10	10						461	31	31				
462	6	4	2					462	41	10	31			
463	78	74	2	2				463	268	186	32	50		
464	11	7	4					464	73	22	51			
465	6	6						465	23	23				
466	1	1						466	1	1				
468	114	94	16	4				468	603	270	199	134		
46	227	196	25	6				46	1054	543	327	184		
471	2	1	1					471	12	1	11			
472	1		1					472	14		14			
473	21	12	5	2	2			473	312	39	71	55	147	
474	118	65	29	19	3	1	1	474	1937	271	432	632	167	135	300
475	5	4			1			475	110	14			96		
478	1	1						478	1	1					
47	148	83	36	21	6	1	1	47	2386	326	528	687	410	135	300
481	14	8	5		1			481	182	26	79		77		
482	67	28	25	10	2	2		482	1202	115	409	332	131	215	
48	81	36	30	10	3	2		48	1384	141	488	332	208	215	
491	16	12	2	2				491	149	34	30	85			
493	4	3					1	493	303	4					299
494	3	1	2					494	43	1	42				
495	9	6		3				495	127	12		115			
49	32	22	4	5			1	49	622	51	72	200			299

Quadre 10. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius generals

Sect.	Total emp.	Dimensió de l'empresa						
		-10	10-24	25-49	50-99	100-249	250-499	500i+
Total	100	67,9	19,8	8,0	2,8	1,1	0,2	0,1
2	9,4	6,5	1,8	0,8	0,2	0,1		
221	0,4	0,3	0,1					
224	0,6	0,4	0,1	0,1				
22	1,0	0,7	0,2	0,1				
231	0,1	0,1						
23	0,1	0,1						
241	0,1	0,1						
242	0,4	0,4						
243	0,2	0,1	0,1					
244	0,5	0,3	0,2	0,1				
245	0,4	0,4						
246	2,4	1,5	0,5	0,2	0,1	0,1		
247	0,5	0,4	0,1					
24	4,4	3,1	0,8	0,3	0,1	0,1		
251	1,2	1,0	0,1	0,1				
252	0,2	0,1	0,1					
253	0,9	0,5	0,3	0,1		0,1		
254	0,3	0,2	0,1					
255	1,3	0,8	0,1	0,2	0,1			
258	0,1	0,1						
25	3,9	2,7	0,7	0,4	0,1	0,1		
3	43,7	27,9	9,6	3,8	1,6	0,6	0,1	0,1
311	0,7	0,6	0,1	0,1				
312	2,8	2,1	0,7		0,1			
313	2,0	1,1	0,8	0,1	0,1			
314	6,2	5,3	0,7	0,2				
315	0,5	0,2	0,2					
316	7,7	4,5	1,7	1,0	0,3	0,1	0,1	
319	5,4	4,3	0,8	0,4				
31	25,4	18,2	5,0	1,6	0,4	0,1	0,1	

Sect.	Total ocup.	Dimensió de l'empresa						
		-10	10-24	25-49	50-99	100-249	250-499	500i+
Total	100	17,8	23,6	21,6	14,5	13,6	6,3	2,7
2	8,7	1,8	2,0	2,1	1,4	1,5		
221	0,2	0,1	0,1					
224	0,5	0,1	0,1	0,4				
22	0,8	0,2	0,2	0,4				
231	0,0	0,0						
23	0,0	0,0						
241	0,0	0,0						
242	0,1	0,1						
243	0,1	0,0	0,0					
244	0,4	0,1	0,2	0,1				
245	0,1	0,1						
246	2,8	0,5	0,5	0,7	0,6	0,5		
247	0,3	0,1	0,2					
24	3,9	0,9	1,0	0,8	0,6	0,5		
251	0,5	0,2	0,1	0,1				
252	0,2	0,0	0,1					
253	1,6	0,1	0,3	0,1		1,0		
254	0,2	0,1	0,1					
255	1,6	0,1	0,1	0,6	0,7			
258	0,0	0,0						
25	4,1	0,6	0,8	0,9	0,7	1,0		
3	51,7	7,5	11,3	10,2	7,7	8,7	3,4	2,7
311	0,4	0,2	0,0	0,1				
312	1,9	0,6	0,9		0,4			
313	1,7	0,3	1,0	0,1	0,4			
314	2,7	1,2	0,9	0,5				
315	0,3	0,1	0,3					
316	10,3	1,3	1,8	2,5	1,5	1,8	1,4	
319	3,0	1,2	1,0	0,9				
31	20,4	4,8	5,9	4,2	2,3	1,8	1,4	

Quadre 10. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius generals

320	0,5		0,4	0,1		
321	0,4	0,2	0,1			
322	1,6	0,7	0,7	0,2	0,1	
323	0,2	0,1	0,1	0,1		
324	0,3	0,2	0,1		0,1	
325	0,3	0,3				
326	0,2	0,1	0,1			
329	3,1	1,9	0,7	0,4	0,1	
32	6,6	3,6	2,1	0,7	0,2	
330	0,1	0,1			0,1	
33	0,1	0,1			0,1	
340	0,1				0,1	
341	0,2	0,1	0,1			
342	1,5	0,8	0,5	0,1		
343	0,1		0,1			
344	0,2	0,1		0,1	0,1	
345	0,7	0,1	0,2	0,2	0,1	
346	1,8	1,3	0,2	0,1	0,1	0,1
347	2,2	1,6	0,3	0,2	0,1	0,1
349	0,1	0,1				
34	6,8	4,1	1,4	0,7	0,5	0,1
350	0,1		0,1			
351	0,4	0,2		0,2		
352	0,2	0,1			0,1	
353	0,2	0,1	0,1		0,1	
354	0,7	0,4	0,2	0,1		
355	0,4	0,1	0,1	0,2		
359	0,2	0,2				
35	2,2	1,3	0,4	0,5	0,1	
360	0,1	0,1				
362	0,1		0,1			
363	0,6	0,1	0,3	0,2		0,1
364	0,1				0,1	
369	0,1	0,1				
36	0,9	0,2	0,4	0,2	0,1	0,1

320	0,8		0,5	0,3		
321	0,2	0,1	0,1			
322	1,7	0,2	0,7	0,6	0,2	
323	0,2	0,1	0,0	0,1		
324	0,4	0,0	0,1		0,3	
325	0,1	0,1				
326	0,1	0,1	0,1			
329	3,1	0,5	0,9	1,1	0,6	
32	6,6	1,1	2,4	2,0	1,1	
330	0,3	0,0			0,2	
33	0,3	0,0			0,2	
340	0,3				0,3	
341	0,1	0,0	0,1			
342	1,1	0,2	0,6	0,2		
343	0,1		0,1			
344	0,8	0,0		0,2	0,6	
345	1,6	0,0	0,3	0,7	0,5	
346	2,2	0,3	0,3	0,3	0,7	0,6
347	2,7	0,4	0,3	0,5	0,3	1,2
349	0,0	0,0				
34	8,8	1,0	1,7	1,9	2,4	1,8
350	0,1		0,1			
351	0,6	0,1		0,5		
352	0,4	0,0			0,3	
353	0,4	0,0	0,0		0,3	
354	0,7	0,1	0,2	0,4		
355	0,5	0,0	0,1	0,4		
359	0,0	0,0				
35	2,7	0,4	0,4	1,3	0,6	
360	0,1	0,1				
362	0,1		0,1			
363	1,7	0,0	0,3	0,5		0,9
364	0,3				0,3	
369	0,0	0,0				
36	2,2	0,1	0,3	0,5	0,3	0,9

Quadre 10. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius generals

383	0,2				0,1	0,1		
384	0,1	0,1						
389	0,1	0,1	0,1					
38	0,4	0,2	0,1		0,1	0,1		
391	0,7	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1		
392	0,2	0,2						
393	0,4		0,1			0,1	0,1	0,1
39	1,2	0,3	0,4	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
4	46,9	33,5	8,5	3,4	1,0	0,4	0,1	
412	0,1		0,1					
413	0,8	0,6	0,1	0,1	0,1			
414	0,1	0,1						
415	0,1		0,1	0,1				
419	2,1	1,2	0,6	0,3				
421	1,0	0,9			0,1			
423	1,1	1,0	0,1					
424	0,1		0,1					
425	0,3	0,2			0,1			
428	0,2	0,1	0,1			0,1		
429	0,1	0,1						
41/42	5,9	4,2	1,1	0,4	0,2	0,1		
432	0,1	0,1						
433	0,2	0,1	0,1					
435	0,7	0,5	0,2					
436	0,3	0,2		0,1				
437	0,1	0,1			0,1			
439	0,4	0,3		0,1		0,1		
43	1,8	1,3	0,3	0,1	0,1	0,1		
441	0,2	0,2	0,1					
442	0,8	0,5	0,1	0,1		0,1		
44	1,0	0,7	0,2	0,1		0,1		
450	0,1		0,1					
453	7,1	5,8	0,9	0,2	0,2			
454	0,6	0,5			0,1			
455	0,7	0,5	0,1	0,1				
456	0,2	0,1	0,1					

383	1,6				0,2	1,4		
384	0,0	0,0						
389	0,1	0,0	0,1					
38	1,8	0,0	0,1		0,2	1,4		
391	2,2	0,0	0,4	0,3	0,5	1,0		
392	0,0	0,0						
393	6,7		0,1			1,8	2,0	2,7
39	8,9	0,1	0,5	0,3	0,5	2,8	2,0	2,7
4	39,6	8,4	10,3	9,3	5,4	3,4	2,9	
412	0,1		0,1					
413	0,6	0,1	0,1	0,2	0,2			
414	0,0	0,0						
415	0,2		0,1	0,1				
419	2,0	0,4	0,8	0,8				
421	0,4	0,2			0,2			
423	0,4	0,3	0,1					
424	0,1		0,1					
425	0,4	0,1			0,4			
428	0,7	0,0	0,2			0,5		
429	0,0	0,0						
41/42	5	1,0	1,5	1,2	0,9	0,5		
432	0,0	0,0						
433	0,1	0,0	0,1					
435	0,5	0,2	0,3					
436	0,3	0,1		0,2				
437	0,3	0,0			0,3			
439	1,0	0,1		0,2		0,7		
43	2,2	0,4	0,4	0,4	0,3	0,7		
441	0,2	0,1	0,1					
442	1,0	0,1	0,1	0,2		0,6		
44	1,2	0,2	0,2	0,2		0,6		
450	0,1		0,1					
453	4,1	1,4	1,1	0,6	0,9			
454	0,5	0,1			0,4			
455	0,5	0,1	0,1	0,2				
456	0,1	0,0	0,1					

Quadre 12. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius per dimensió empresa

320	0,5		2,1	1,5		
321	0,4	0,4	0,6			
322	1,6	1,1	3,4	2,3	2,1	
323	0,2	0,2	0,3	0,8		
324	0,3	0,3	0,3		2,1	
325	0,3	0,4				
326	0,2	0,2	0,3			
329	3,1	2,8	3,7	4,5	4,3	
32	6,6	5,2	10,7	9,0	8,5	
330	0,1	0,1			2,1	
33	0,1	0,1			2,1	
340	0,1				2,1	
341	0,2	0,2	0,3			
342	1,5	1,2	2,7	0,8		
343	0,1		0,3			
344	0,2	0,1		0,8	4,3	
345	0,7	0,2	1,2	3,0	4,3	
346	1,8	1,9	0,9	1,5	4,3	5,6
347	2,2	2,4	1,5	2,3	2,1	5,6
349	0,1	0,1				
34	6,8	6,0	7,0	8,3	17,0	11,1
350	0,1		0,3			
351	0,4	0,4		2,3		
352	0,2	0,2			2,1	
353	0,2	0,2	0,3		2,1	
354	0,7	0,6	0,9	1,5		
355	0,4	0,2	0,3	2,3		
359	0,2	0,4				
35	2,2	1,9	1,8	6,0	4,3	
360	0,1	0,2				
362	0,1		0,3			
363	0,6	0,1	1,5	2,3		5,6
364	0,1				2,1	
369	0,1	0,1				
36	0,9	0,4	1,8	2,3	2,1	5,6

320	0,8		2,1	1,3		
321	0,2	0,6	0,5			
322	1,7	1,0	2,9	2,6	1,6	
323	0,2	0,3	0,2	0,6		
324	0,4	0,1	0,3		2,0	
325	0,1	0,6				
326	0,1	0,4	0,3			
329	3,1	2,9	3,8	5,0	4,2	
32	6,6	5,9	10,2	9,5	7,9	
330	0,3	0,2			1,6	
33	0,3	0,2			1,6	
340	0,3				2,0	
341	0,1	0,2	0,3			
342	1,1	1,4	2,5	1,0		
343	0,1		0,4			
344	0,8	0,1		0,8	3,9	
345	1,6	0,1	1,5	3,2	3,7	
346	2,2	1,7	1,1	1,5	4,9	4,5
347	2,7	2,1	1,5	2,2	2,0	8,6
349	0,0	0,1				
34	8,8	5,7	7,2	8,7	16,5	13,2
350	0,1		0,4			
351	0,6	0,5		2,5		
352	0,4	0,2			2,3	
353	0,4	0,2	0,2		2,0	
354	0,7	0,8	0,9	1,8		
355	0,5	0,3	0,3	1,8		
359	0,0	0,2				
35	2,7	2,0	1,8	6,1	4,3	
360	0,1	0,5				
362	0,1		0,4			
363	1,7	0,2	1,1	2,3		6,7
364	0,3				2,2	
369	0,0	0,1				
36	2,2	0,7	1,5	2,3	2,2	6,7

Quadre 12. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius per dimensió empresa

383	0,2				2,1	11,1				383	1,6				1,6	10,1				
384	0,1	0,2								384	0,0	0,1								
389	0,1	0,1	0,3							389	0,1	0,1	0,5							
38	0,4	0,3	0,3		2,1	11,1				38	1,8	0,2	0,5		1,6	10,1				
391	0,7	0,2	1,2	1,5	4,3	5,6				391	2,2	0,2	1,5	1,3	3,3	7,4				
392	0,2	0,3								392	0,0	0,2								
393	0,4		0,6			11,1	25,0	6,		393	6,7		0,4			13,5	31,8	*****		
39	1,2	0,4	1,8	1,5	4,3	16,7	25,0	100,		39	8,9	0,4	2,0	1,3	3,3	20,9	31,8	*****		
4	46,9	49,3	42,7	42,9	36,2	33,3	50,0			4	39,6	47,2	43,5	43,1	37,2	24,9	45,4			
412	0,1		0,3							412	0,1		0,4							
413	0,8	0,9	0,3	0,8	2,1					413	0,6	0,7	0,3	0,9	1,7					
414	0,1	0,1								414	0,0	0,1								
415	0,1		0,3	0,8						415	0,2		0,5	0,6						
419	2,1	1,8	3,0	3,8						419	2,0	2,0	3,3	3,9						
421	1,0	1,3			2,1					421	0,4	1,0			1,6					
423	1,1	1,5	0,6							423	0,4	1,6	0,6							
424	0,1		0,3							424	0,1		0,3							
425	0,3	0,4			2,1					425	0,4	0,4			2,6					
428	0,2	0,1	0,6			5,6				428	0,7	0,0	0,9			3,5				
429	0,1	0,1								429	0,0	0,0								
41/42	5,9	6,1	5,5	5,3	6,4	5,6				41/42	5,0	5,9	6,2	5,4	6,0	3,5				
432	0,1	0,1								432	0,0	0,1								
433	0,2	0,1	0,6							433	0,1	0,1	0,5							
435	0,7	0,8	0,9							435	0,5	1,0	1,2							
436	0,3	0,4		0,8						436	0,3	0,6		1,0						
437	0,1	0,1			2,1					437	0,3	0,1			1,9					
439	0,4	0,4		0,8		5,6				439	1,0	0,4		0,9		5,1				
43	1,8	1,9	1,5	1,5	2,1	5,6				43	2,2	2,4	1,7	1,9	1,9	5,1				
441	0,2	0,3	0,3							441	0,2	0,5	0,5							
442	0,8	0,8	0,6	0,8		5,6				442	1,0	0,6	0,5	0,8		4,1				
44	1,0	1,1	0,9	0,8		5,6				44	1,2	1,1	1,0	0,8		4,1				
450	0,1		0,3							450	0,1		0,4							
453	7,1	8,5	4,6	3,0	6,4					453	4,1	8,0	4,8	3,0	6,4					
454	0,6	0,8			2,1					454	0,5	0,5			2,6					
455	0,7	0,7	0,6	0,8						455	0,5	0,7	0,6	1,0						
456	0,2	0,2	0,3							456	0,1	0,2	0,2							

Quadre 10. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius generals

320	0,5		0,4	0,1		
321	0,4	0,2	0,1			
322	1,6	0,7	0,7	0,2	0,1	
323	0,2	0,1	0,1	0,1		
324	0,3	0,2	0,1		0,1	
325	0,3	0,3				
326	0,2	0,1	0,1			
329	3,1	1,9	0,7	0,4	0,1	
32	6,6	3,6	2,1	0,7	0,2	
330	0,1	0,1			0,1	
33	0,1	0,1			0,1	
340	0,1				0,1	
341	0,2	0,1	0,1			
342	1,5	0,8	0,5	0,1		
343	0,1		0,1			
344	0,2	0,1		0,1	0,1	
345	0,7	0,1	0,2	0,2	0,1	
346	1,8	1,3	0,2	0,1	0,1	0,1
347	2,2	1,6	0,3	0,2	0,1	0,1
349	0,1	0,1				
34	6,8	4,1	1,4	0,7	0,5	0,1
350	0,1		0,1			
351	0,4	0,2		0,2		
352	0,2	0,1			0,1	
353	0,2	0,1	0,1		0,1	
354	0,7	0,4	0,2	0,1		
355	0,4	0,1	0,1	0,2		
359	0,2	0,2				
35	2,2	1,3	0,4	0,5	0,1	
360	0,1	0,1				
362	0,1		0,1			
363	0,6	0,1	0,3	0,2		0,1
364	0,1				0,1	
369	0,1	0,1				
36	0,9	0,2	0,4	0,2	0,1	0,1

320	0,8		0,5	0,3		
321	0,2	0,1	0,1			
322	1,7	0,2	0,7	0,6	0,2	
323	0,2	0,1	0,0	0,1		
324	0,4	0,0	0,1		0,3	
325	0,1	0,1				
326	0,1	0,1	0,1			
329	3,1	0,5	0,9	1,1	0,6	
32	6,6	1,1	2,4	2,0	1,1	
330	0,3	0,0			0,2	
33	0,3	0,0			0,2	
340	0,3				0,3	
341	0,1	0,0	0,1			
342	1,1	0,2	0,6	0,2		
343	0,1		0,1			
344	0,8	0,0		0,2	0,6	
345	1,6	0,0	0,3	0,7	0,5	
346	2,2	0,3	0,3	0,3	0,7	0,6
347	2,7	0,4	0,3	0,5	0,3	1,2
349	0,0	0,0				
34	8,8	1,0	1,7	1,9	2,4	1,8
350	0,1		0,1			
351	0,6	0,1		0,5		
352	0,4	0,0			0,3	
353	0,4	0,0	0,0		0,3	
354	0,7	0,1	0,2	0,4		
355	0,5	0,0	0,1	0,4		
359	0,0	0,0				
35	2,7	0,4	0,4	1,3	0,6	
360	0,1	0,1				
362	0,1		0,1			
363	1,7	0,0	0,3	0,5		0,9
364	0,3				0,3	
369	0,0	0,0				
36	2,2	0,1	0,3	0,5	0,3	0,9

423	1,1	1,0	0,1
424	0,1		0,1

Quadre 10. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius generals

45	8,6	6,9	1,1	0,3	0,2		
460	0,1		0,1				
461	0,6	0,6					
462	0,4	0,2	0,1				
463	4,7	4,5	0,1	0,1			
464	0,7	0,4	0,2				
465	0,4	0,4					
466	0,1	0,1					
468	6,9	5,7	1,0	0,2			
46	13,7	11,8	1,5	0,4			
471	0,1	0,1	0,1				
472	0,1		0,1				
473	1,3	0,7	0,3	0,1	0,1		
474	7,1	3,9	1,8	1,1	0,2	0,1	0,1
475	0,3	0,2			0,1		
478	0,1	0,1					
47	8,9	5,0	2,2	1,3	0,4	0,1	0,1
481	0,8	0,5	0,3		0,1		
482	4,0	1,7	1,5	0,6	0,1	0,1	
48	4,9	2,2	1,8	0,6	0,2	0,1	
491	1,0	0,7	0,1	0,1			
493	0,2	0,2					0,1
494	0,2	0,1	0,1				
495	0,5	0,4		0,2			
49	1,9	1,3	0,2	0,3			0,1

45	5,3	1,7	1,4	0,9	1,3		
460	0,1		0,1				
461	0,1	0,1					
462	0,2	0,0	0,1				
463	1,3	0,9	0,2	0,2			
464	0,3	0,1	0,2				
465	0,1	0,1					
466	0,0	0,0					
468	2,9	1,3	0,9	0,6			
46	5,0	2,6	1,6	0,9			
471	0,1	0,0	0,1				
472	0,1		0,1				
473	1,5	0,2	0,3	0,3	0,7		
474	9,2	1,3	2,1	3,0	0,8	0,6	1,4
475	0,5	0,1			0,5		
478	0,0	0,0					
47	11,4	1,6	2,5	3,3	2,0	0,6	1,4
481	0,9	0,1	0,4		0,4		
482	5,7	0,5	1,9	1,6	0,6	1,0	
48	6,6	0,7	2,3	1,6	1,0	1,0	
491	0,7	0,2	0,1	0,4			
493	1,4	0,0					1,4
494	0,2	0,0	0,2				
495	0,6	0,1		0,5			
49	3,0	0,2	0,3	1,0			1,4

Quadre 11. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius per sector

320	100		77,8	22,2			
321	100	66,7	33,3				
322	100	44,4	40,7	11,1	3,7		
323	100	50,0	25,0	25,0			
324	100	60,0	20,0		20,0		
325	100	100,0					
326	100	66,7	33,3				
329	100	60,8	23,5	11,8	3,9		
32	100	53,6	31,8	10,9	3,6		
330	100	50,0			50,0		
33	100	50,0			50,0		
340	100				100,0		
341	100	66,7	33,3				
342	100	58,3	37,5	4,2			
343	100		100,0				
344	100	25,0		25,0	50,0		
345	100	16,7	33,3	33,3	16,7		
346	100	72,4	10,3	6,9	6,9	3,4	
347	100	73,0	13,5	8,1	2,7	2,7	
349	100	100,0					
34	100	60,7	20,5	9,8	7,1	1,8	
350	100		100,0				
351	100	57,1		42,9			
352	100	66,7			33,3		
353	100	50,0	25,0		25,0		
354	100	58,3	25,0	16,7			
355	100	33,3	16,7	50,0			
359	100	100,0					
35	100	56,8	16,2	21,6	5,4		
360	100	100,0					
362	100		100,0				
363	100	10,0	50,0	30,0		10,0	
364	100				100,0		
369	100	100,0					
36	100	26,7	40,0	20,0	6,7	6,7	

320	100		64,0	36,0			
321	100	47,1	52,9				
322	100	10,6	41,1	34,0	14,3		
323	100	26,0	20,0	54,0			
324	100	3,9	17,1		78,9		
325	100	100,0					
326	100	51,6	48,4				
329	100	16,5	29,1	34,6	19,8		
32	100	15,9	36,1	30,8	17,1		
330	100	15,3			84,7		
33	100	15,3			84,7		
340	100				100,0		
341	100	36,4	63,6				
342	100	22,9	56,1	21,1			
343	100		100,0				
344	100	1,9		23,8	74,4		
345	100	1,5	21,6	43,2	33,6		
346	100	13,6	11,5	14,7	32,3	27,9	
347	100	14,3	13,0	17,7	10,9	44,1	
349	100	100,0					
34	100	11,6	19,4	21,5	27,2	20,4	
350	100		100,0				
351	100	14,0		86,0			
352	100	9,1			90,9		
353	100	7,9	13,2		78,9		
354	100	18,5	28,7	52,9			
355	100	9,5	12,4	78,1			
359	100	100,0					
35	100	13,3	15,4	48,4	22,8		
360	100	100,0					
362	100		100,0				
363	100	1,7	15,3	28,9		54,1	
364	100				100,0		
369	100	100,0					
36	100	5,7	15,9	22,2	14,8	41,5	

Quadre 11. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius per sector

383	100				33,3	66,7		
384	100	100,0						
389	100	50,0	50,0					
38	100	42,9	14,3		14,3	28,6		
391	100	18,2	36,4	18,2	18,2	9,1		
392	100	100,0						
393	100		33,3			33,3	16,7	16,7
39	100	25,0	30,0	10,0	10,0	15,0	5,0	5,0
4	100	71,4	18,0	7,3	2,2	0,8	0,3	
412	100		100,0					
413	100	76,9	7,7	7,7	7,7			
414	100	100,0						
415	100		50,0	50,0				
419	100	57,1	28,6	14,3				
421	100	93,8			6,3			
423	100	89,5	10,5					
424	100		100,0					
425	100	80,0			20,0			
428	100	25,0	50,0			25,0		
429	100	100,0						
41/42	100	82,6	10,9		4,3	2,2		
432	100	100,0						
433	100	33,3	66,7					
435	100	75,0	25,0					
436	100	80,0		20,0				
437	100	50,0			50,0			
439	100	71,4		14,3		14,3		
43	100	70,0	16,7	6,7	3,3	3,3		
441	100	75,0	25,0					
442	100	69,2	15,4	7,7		7,7		
44	100	70,6	17,6	5,9		5,9		
450	100		100,0					
453	100	81,4	12,7	3,4	2,5			
454	100	90,0			10,0			
455	100	72,7	18,2	9,1				
456	100	66,7	33,3					

383	100				14,8	85,2		
384	100	100,0						
389	100	14,8	85,2					
38	100	2,2	6,2		13,6	78,0		
391	100	2,0	16,6	13,3	21,8	46,3		
392	100	100,0						
393	100		1,5			27,5	30,0	40,9
39	100	0,9	5,2	3,3	5,4	32,0	22,5	30,7
4	100	21,2	25,9	23,5	13,6	8,6	7,2	
412	100		100,0					
413	100	20,3	11,3	29,3	39,1			
414	100	100,0						
415	100		45,1	54,9				
419	100	18,2	39,2	42,6				
421	100	42,5			57,5			
423	100	67,8	32,2					
424	100		100,0					
425	100	14,9			85,1			
428	100	0,7	29,9			69,4		
429	100	100,0						
41/42	100	26,6	19,8		30,3	23,3		
432	100	100,0						
433	100	12,9	87,1					
435	100	40,6	59,4					
436	100	34,3		65,7				
437	100	6,5			93,5			
439	100	7,4		20,8		71,8		
43	100	19,4	18,1	18,9	12,5	31,2		
441	100	42,9	57,1					
442	100	11,9	12,9	16,9		58,2		
44	100	17,3	20,6	14,0		48,1		
450	100		100,0					
453	100	34,6	27,4	15,6	22,3			
454	100	19,2			80,8			
455	100	25,5	29,4	45,1				
456	100	38,9	61,1					

Quadre 11. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius per sector

45	100	80,4	13,3	3,5	2,8			45	100	31,8	27,1	16,4	24,7		
460	100		100,0					460	100		100,0				
461	100	100,0						461	100	100,0					
462	100	66,7	33,3					462	100	24,4	75,6				
463	100	94,9	2,6	2,6				463	100	69,4	11,9	18,7			
464	100	63,6	36,4					464	100	30,1	69,9				
465	100	100,0						465	100	100,0					
466	100	100,0						466	100	100,0					
468	100	82,5	14,0	3,5				468	100	44,8	33,0	22,2			
46	100	86,3	11,0	2,6				46	100	51,5	31,0	17,5			
471	100	50,0	50,0					471	100	8,3	91,7				
472	100		100,0					472	100		100,0				
473	100	57,1	23,8	9,5	9,5			473	100	12,5	22,8	17,6	47,1		
474	100	55,1	24,6	16,1	2,5	0,8	0,8	474	100	14,0	22,3	32,6	8,6	7,0	15,5
475	100	80,0			20,0			475	100	12,7			87,3		
478	100	100,0						478	100	100,0					
47	100	56,1	24,3	14,2	4,1	0,7	0,7	47	100	13,7	22,1	28,8	17,2	5,7	12,6
481	100	57,1	35,7		7,1			481	100	14,3	43,4		42,3		
482	100	41,8	37,3	14,9	3,0	3,0		482	100	9,6	34,0	27,6	10,9	17,9	
48	100	44,4	37,0	12,3	3,7	2,5		48	100	10,2	35,3	24,0	15,0	15,5	
491	100	75,0	12,5	12,5				491	100	22,8	20,1	57,0			
493	100	75,0					25,0	493	100	1,3					98,7
494	100	33,3	66,7					494	100	2,3	97,7				
495	100	66,7		33,3				495	100	9,4		90,6			
49	100	68,8	12,5	15,6			3,1	49	100	8,2	11,6	32,2			48,1

Quadre 12. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius per dimensió empresa

Sect.	Total emp.	Dimensió de l'empresa						
		-10	10-24	25-49	50-99	100-249	250-499	500i+
Total	100	100	100	100	100	100	100	100
2	9,4	9,6	8,8	9,8	8,5	11,1		
221	0,4	0,4	0,6					
224	0,6	0,6	0,3	1,5				
22	1,0	1,1	0,9	1,5				
231	0,1	0,1						
23	0,1	0,1						
241	0,1	0,1						
242	0,4	0,5						
243	0,2	0,2	0,3					
244	0,5	0,4	0,9	0,8				
245	0,4	0,5						
246	2,4	2,1	2,4	3,0	4,3	5,6		
247	0,5	0,6	0,6					
24	4,4	4,5	4,3	3,8	4,3	5,6		
251	1,2	1,5	0,6	0,8				
252	0,2	0,2	0,3					
253	0,9	0,7	1,5	0,8		5,6		
254	0,3	0,3	0,6					
255	1,3	1,2	0,6	3,0	4,3			
258	0,1	0,1						
25	3,9	3,9	3,7	4,5	4,3	5,6		
3	43,7	41,1	48,5	47,4	55,3	55,6	50,0	*****
311	0,7	0,9	0,3	0,8				
312	2,8	3,1	3,4		2,1			
313	2,0	1,6	4,0	0,8	2,1			
314	6,2	7,8	3,7	2,3				
315	0,5	0,4	1,2					
316	7,7	6,7	8,5	12,0	10,6	11,1	25,0	
319	5,4	6,3	4,0	4,5				
31	25,4	26,8	25,0	20,3	14,9	11,1	25,0	

Sect.	Total ocup.	Dimensió de l'empresa						
		-10	10-24	25-49	50-99	100-249	250-499	500i+
Total	100	100	100	100	100	100	100	100
2	8,7	10,4	8,4	9,7	9,5	10,9		
221	0,2	0,6	0,5					
224	0,5	0,6	0,3	1,6				
22	0,8	1,3	0,8	1,6				
231	0,0	0,2						
23	0,0	0,2						
241	0,0	0,0						
242	0,1	0,5						
243	0,1	0,3	0,2					
244	0,4	0,5	0,8	0,7				
245	0,1	0,7						
246	2,8	2,6	2,3	3,2	4,5	3,5		
247	0,3	0,7	0,7					
24	3,9	5,3	4,0	3,9	4,5	3,5		
251	0,5	1,4	0,6	0,6				
252	0,2	0,3	0,5					
253	1,6	0,7	1,4	0,6		7,3		
254	0,2	0,4	0,5					
255	1,6	0,8	0,5	3,0	5,0			
258	0,0	0,1						
25	4,1	3,6	3,5	4,1	5,0	7,3		
3	51,7	42,4	48,1	47,3	53,3	64,2	54,6	*****
311	0,4	1,2	0,2	0,6				
312	1,9	3,4	3,9		2,7			
313	1,7	1,6	4,1	0,6	2,6			
314	2,7	6,9	4,0	2,5				
315	0,3	0,3	1,1					
316	10,3	7,1	7,7	11,4	10,6	13,4	22,7	
319	3,0	6,6	4,1	4,2				
31	20,4	27,1	25,0	19,3	15,8	13,4	22,7	

Quadre 12. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius per dimensió empresa

320	0,5		2,1	1,5		
321	0,4	0,4	0,6			
322	1,6	1,1	3,4	2,3	2,1	
323	0,2	0,2	0,3	0,8		
324	0,3	0,3	0,3		2,1	
325	0,3	0,4				
326	0,2	0,2	0,3			
329	3,1	2,8	3,7	4,5	4,3	
32	6,6	5,2	10,7	9,0	8,5	
330	0,1	0,1			2,1	
33	0,1	0,1			2,1	
340	0,1				2,1	
341	0,2	0,2	0,3			
342	1,5	1,2	2,7	0,8		
343	0,1		0,3			
344	0,2	0,1		0,8	4,3	
345	0,7	0,2	1,2	3,0	4,3	
346	1,8	1,9	0,9	1,5	4,3	5,6
347	2,2	2,4	1,5	2,3	2,1	5,6
349	0,1	0,1				
34	6,8	6,0	7,0	8,3	17,0	11,1
350	0,1		0,3			
351	0,4	0,4		2,3		
352	0,2	0,2			2,1	
353	0,2	0,2	0,3		2,1	
354	0,7	0,6	0,9	1,5		
355	0,4	0,2	0,3	2,3		
359	0,2	0,4				
35	2,2	1,9	1,8	6,0	4,3	
360	0,1	0,2				
362	0,1		0,3			
363	0,6	0,1	1,5	2,3		5,6
364	0,1				2,1	
369	0,1	0,1				
36	0,9	0,4	1,8	2,3	2,1	5,6

320	0,8		2,1	1,3		
321	0,2	0,6	0,5			
322	1,7	1,0	2,9	2,6	1,6	
323	0,2	0,3	0,2	0,6		
324	0,4	0,1	0,3		2,0	
325	0,1	0,6				
326	0,1	0,4	0,3			
329	3,1	2,9	3,8	5,0	4,2	
32	6,6	5,9	10,2	9,5	7,9	
330	0,3	0,2			1,6	
33	0,3	0,2			1,6	
340	0,3				2,0	
341	0,1	0,2	0,3			
342	1,1	1,4	2,5	1,0		
343	0,1		0,4			
344	0,8	0,1		0,8	3,9	
345	1,6	0,1	1,5	3,2	3,7	
346	2,2	1,7	1,1	1,5	4,9	4,5
347	2,7	2,1	1,5	2,2	2,0	8,6
349	0,0	0,1				
34	8,8	5,7	7,2	8,7	16,5	13,2
350	0,1		0,4			
351	0,6	0,5		2,5		
352	0,4	0,2			2,3	
353	0,4	0,2	0,2		2,0	
354	0,7	0,8	0,9	1,8		
355	0,5	0,3	0,3	1,8		
359	0,0	0,2				
35	2,7	2,0	1,8	6,1	4,3	
360	0,1	0,5				
362	0,1		0,4			
363	1,7	0,2	1,1	2,3		6,7
364	0,3				2,2	
369	0,0	0,1				
36	2,2	0,7	1,5	2,3	2,2	6,7

Quadre 12. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius per dimensió empresa

383	0,2				2,1	11,1		
384	0,1	0,2						
389	0,1	0,1	0,3					
38	0,4	0,3	0,3		2,1	11,1		
391	0,7	0,2	1,2	1,5	4,3	5,6		
392	0,2	0,3						
393	0,4		0,6			11,1	25,0	6,
39	1,2	0,4	1,8	1,5	4,3	16,7	25,0	100,
4	46,9	49,3	42,7	42,9	36,2	33,3	50,0	
412	0,1		0,3					
413	0,8	0,9	0,3	0,8	2,1			
414	0,1	0,1						
415	0,1		0,3	0,8				
419	2,1	1,8	3,0	3,8				
421	1,0	1,3			2,1			
423	1,1	1,5	0,6					
424	0,1		0,3					
425	0,3	0,4			2,1			
428	0,2	0,1	0,6			5,6		
429	0,1	0,1						
41/42	5,9	6,1	5,5	5,3	6,4	5,6		
432	0,1	0,1						
433	0,2	0,1	0,6					
435	0,7	0,8	0,9					
436	0,3	0,4		0,8				
437	0,1	0,1			2,1			
439	0,4	0,4		0,8		5,6		
43	1,8	1,9	1,5	1,5	2,1	5,6		
441	0,2	0,3	0,3					
442	0,8	0,8	0,6	0,8		5,6		
44	1,0	1,1	0,9	0,8		5,6		
450	0,1		0,3					
453	7,1	8,5	4,6	3,0	6,4			
454	0,6	0,8			2,1			
455	0,7	0,7	0,6	0,8				
456	0,2	0,2	0,3					

383	1,6				1,6	10,1		
384	0,0	0,1						
389	0,1	0,1	0,5					
38	1,8	0,2	0,5		1,6	10,1		
391	2,2	0,2	1,5	1,3	3,3	7,4		
392	0,0	0,2						
393	6,7		0,4			13,5	31,8	*****
39	8,9	0,4	2,0	1,3	3,3	20,9	31,8	*****
4	39,6	47,2	43,5	43,1	37,2	24,9	45,4	
412	0,1		0,4					
413	0,6	0,7	0,3	0,9	1,7			
414	0,0	0,1						
415	0,2		0,5	0,6				
419	2,0	2,0	3,3	3,9				
421	0,4	1,0			1,6			
423	0,4	1,6	0,6					
424	0,1		0,3					
425	0,4	0,4			2,6			
428	0,7	0,0	0,9			3,5		
429	0,0	0,0						
41/42	5,0	5,9	6,2	5,4	6,0	3,5		
432	0,0	0,1						
433	0,1	0,1	0,5					
435	0,5	1,0	1,2					
436	0,3	0,6		1,0				
437	0,3	0,1			1,9			
439	1,0	0,4		0,9		5,1		
43	2,2	2,4	1,7	1,9	1,9	5,1		
441	0,2	0,5	0,5					
442	1,0	0,6	0,5	0,8		4,1		
44	1,2	1,1	1,0	0,8		4,1		
450	0,1		0,4					
453	4,1	8,0	4,8	3,0	6,4			
454	0,5	0,5			2,6			
455	0,5	0,7	0,6	1,0				
456	0,1	0,2	0,2					

Quadre 12. Empreses i treballadors per subsectors industrials. Valors relatius per dimensió empresa

45	8,6	10,2	5,8	3,8	8,5		
460	0,1		0,3				
461	0,6	0,9					
462	0,4	0,4	0,6				
463	4,7	6,6	0,6	1,5			
464	0,7	0,6	1,2				
465	0,4	0,5					
466	0,1	0,1					
468	6,9	8,4	4,9	3,0			
46	13,7	17,4	7,6	4,5			
471	0,1	0,1	0,3				
472	0,1		0,3				
473	1,3	1,1	1,5	1,5	4,3		
474	7,1	5,8	8,8	14,3	6,4	5,6	25,0
475	0,3	0,4			2,1		
478	0,1	0,1					
47	8,9	7,4	11,0	15,8	12,8	5,6	25,0
481	0,8	0,7	1,5		2,1		
482	4,0	2,5	7,6	7,5	4,3	11,1	
48	4,9	3,2	9,1	7,5	6,4	11,1	
491	1,0	1,1	0,6	1,5			
493	0,2	0,3					25,0
494	0,2	0,1	0,6				
495	0,5	0,5		2,3			
49	1,9	2,0	1,2	3,8			25,0

45	5,3	9,4	6,0	4,0	9,0		
460	0,1		0,3				
461	0,1	0,8					
462	0,2	0,3	0,6				
463	1,3	5,0	0,6	1,1			
464	0,3	0,6	1,0				
465	0,1	0,6					
466	0,0	0,0					
468	2,9	7,2	4,0	3,0			
46	5,0	14,5	6,6	4,1			
471	0,1	0,0	0,2				
472	0,1		0,3				
473	1,5	1,0	1,4	1,2	4,8		
474	9,2	7,3	8,7	14,0	5,5	4,7	22,7
475	0,5	0,4			3,2		
478	0,0	0,0					
47	11,4	8,7	10,7	15,2	13,5	4,7	22,7
481	0,9	0,7	1,6		2,5		
482	5,7	3,1	8,3	7,3	4,3	7,5	
48	6,6	3,8	9,9	7,3	6,8	7,5	
491	0,7	0,9	0,6	1,9			
493	1,4	0,1					22,7
494	0,2	0,0	0,8				
495	0,6	0,3		2,5			
49	3,0	1,4	1,5	4,4			22,7

4

L'ACTIVITAT INDUSTRIAL TERRITORIALITZADA

La localització territorial de la indústria a l'Hospitalet de Llobregat, per l'any 1991, període a que fa referència el present estudi, queda reflectida en la successió de plànols que hem elaborat, considerant com a variables els grans sectors d'activitat econòmica i la dimensió de les empreses.

Hem de recordar que hem considerat únicament les empreses de més de 10 treballadors, i que per tant, no queden incloses en aquest estudi de cartografia temàtica que presentem, les petites empreses que declaren plantilles de menys de 10 treballadors.

Comentem diversos resultats de l'anàlisi que hem efectuat d'aquesta serie de plànols. En primer lloc cal assenyalar la clara concentració territorial en el polígon industrial de la Carretera del Mig.

D'altre banda s'observa un nuvol de dispersió industrial, especialment important en les zones d'antiga industrialització del primitiu nucli residencial urbà de l'Hospitalet. Aquesta zona quedaria compresa entre l'Avinguda del Carrilet i la línia del ferrocarril de Vilafranca amb certa concentració a l'entorn del carrer de Santa Eulalia i que, a partir d'aquí s'exten dispersament fins a la Gran Via.

Una altra àrea de localització intersticial en la xarxa residencial urbana, se'ns presenta a les zones situades al voltant de Collblanc i La Torrassa i en menor grau Pubilla Cases.

Analitzant els *plànols 4* al *9*, trobem la resposta a la qüestió plantejada. Aquesta anàlisi ens porta a distingir dos grups de localització. En primer lloc el de les petites empreses fins a 50 treballadors (*plànols 4* i *5*), que es distribueixen tant per les àrees previstes com àrees de sòl industrial, com intersticiades en les antigues àrees residencials (barris del Centre, San Josep, Santa Eulàlia, La Torrassa, Collblanc i Pubilla Cases).

En segon lloc observem com en el cas de les empreses de més de 50 treballadors (*plànols 6* al *9*), es dóna una important correspondència entre la seva localització i els espais previstos com a sòl industrial al Pla General Metropolità de 1976.

Només trobem petites desviacions en aquest sentit per certes empreses entre 50 i 250 treballadors (*plànols 6* i *7*) en les zones de Collblanc, La Torrassa i Santa Eulalia en les seves proximitats al municipi de Barcelona o a la Gran Via.

Volem resaltar la intersticialitat urbana de l'activitat industrial de les petites empreses, en un model de localització difusa, però que no penetra pràcticament a les noves àrees residencials, sinó que aprofita els espais de la més antiga urbanització. Es a dir, els nous espais apareixen com exclusivament monofuncionals, en front a la polifuncionalitat present en les zones de més antiga ocupació.

Plànol 4. Distribució de les empreses entre 10 i 24 treballadors

Plànol 5. Distribució de les empreses entre 25 i 49 treballadors

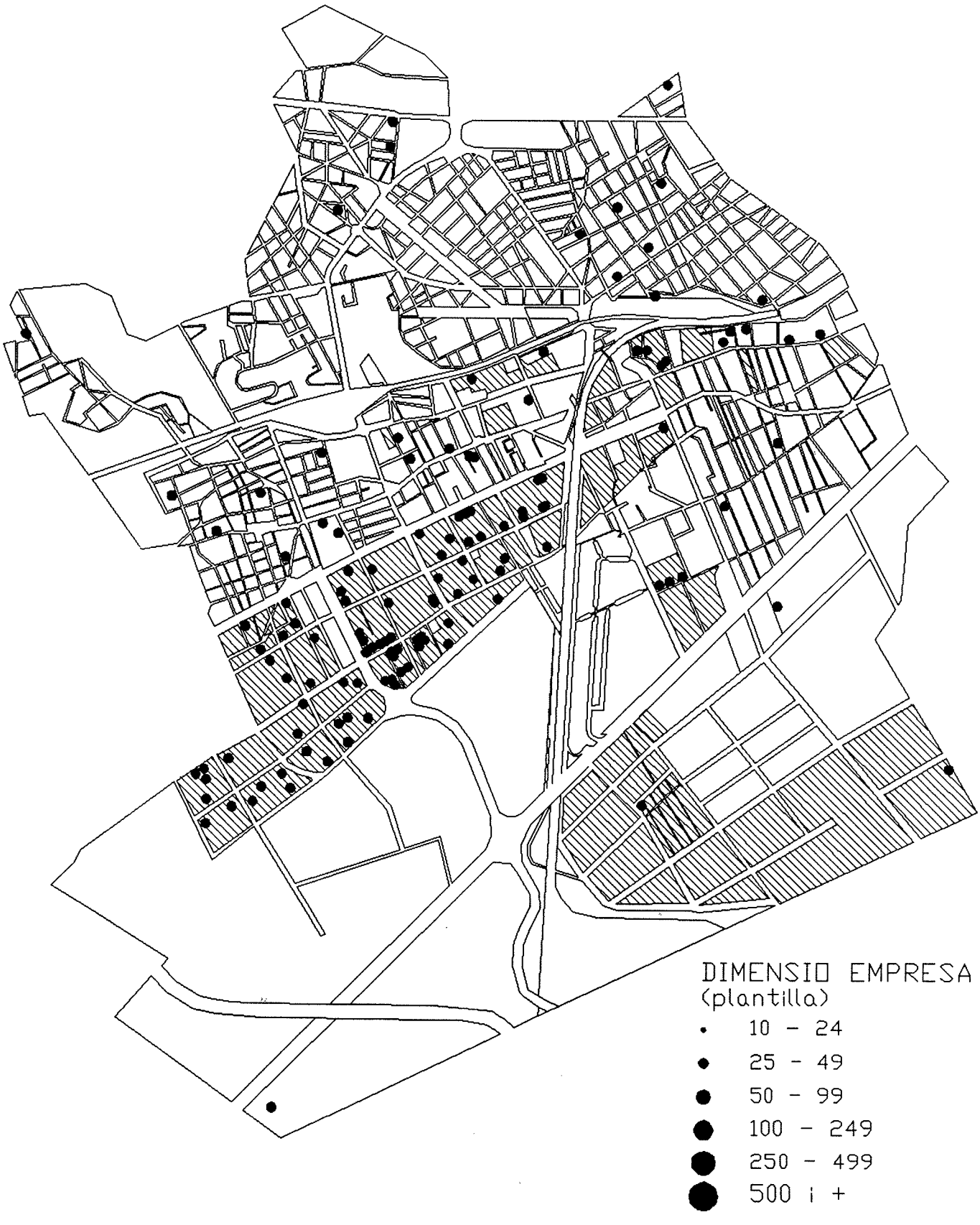

Plànol 6. Distribució de les empreses entre 50 i 99 treballadors

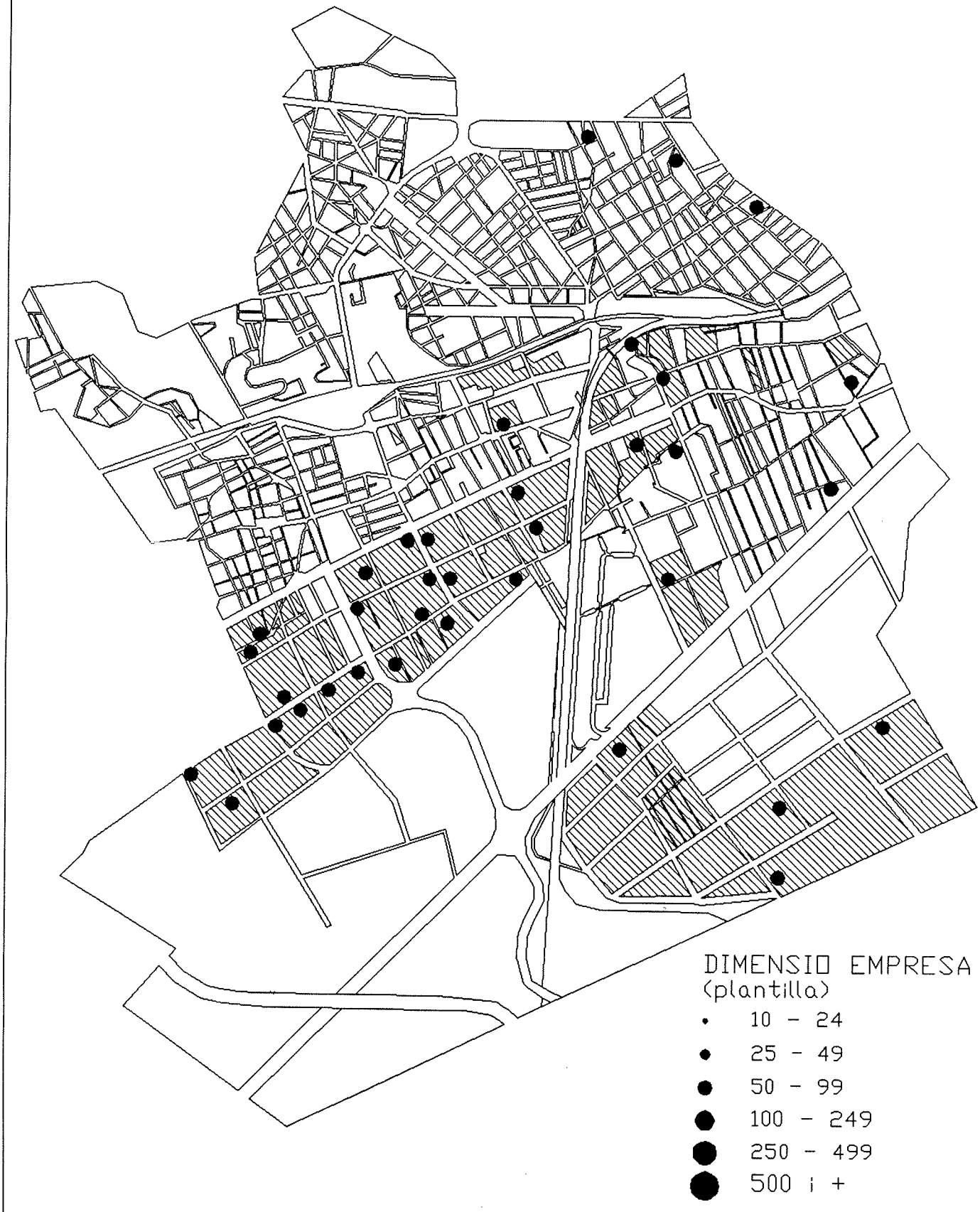

Plànol 7. Distribució de les empreses entre 100 i 249 treballadors

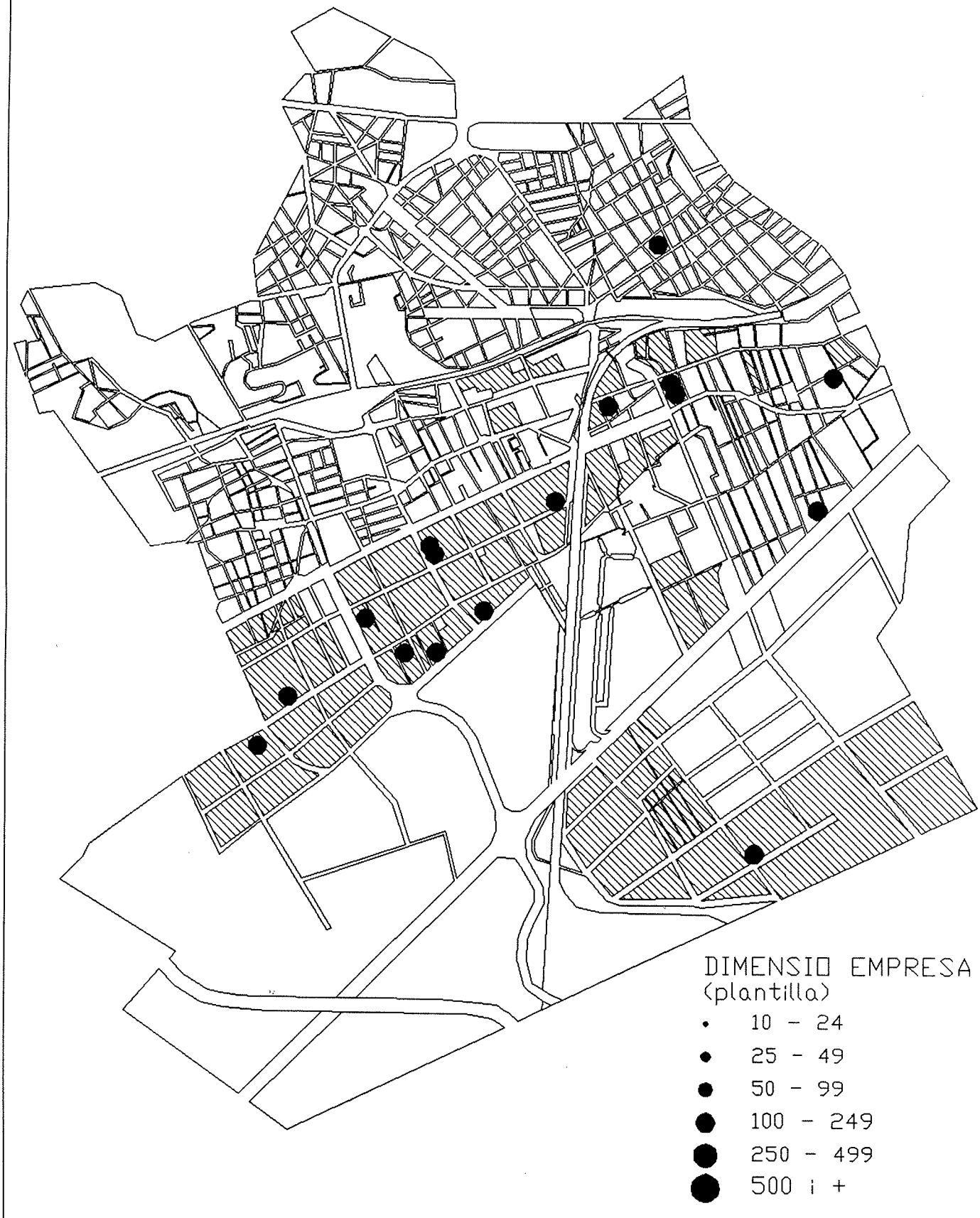

Plànol 8. Distribució de les empreses entre 250 i 499 treballadors

Plànol 9. Distribució de les empreses de 500 i més treballadors

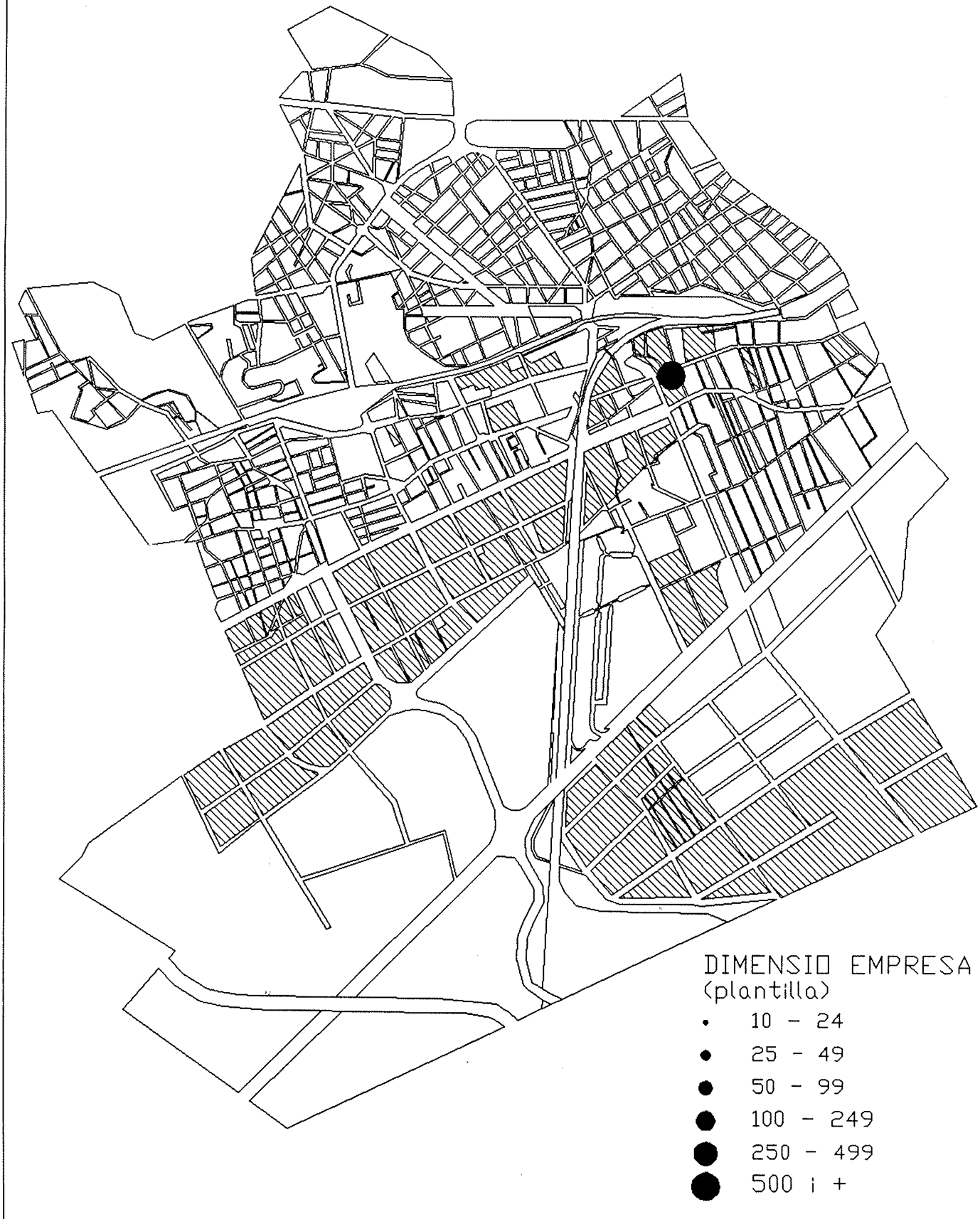

Distribució territorial per sectors d'activitat

La serie de *plànols* del *10* al *28* ens permeten visualitzar com es distribueix en el terme municipal les diverses activitats industrials.

En coherència amb l'anàlisi que hem realitzat en relació a la distribució territorial per dimensió d'empreses, prenem com element d'anàlisi, en el cas de localització per sectors d'activitat econòmica, l'espai previst com a sòl industrial en el Pla General Metropolità i la resta d'espai residencial. Aquesta anàlisi ens mostra que són els sectors més tradicionals, de tallers o d'activitats auxiliars que poden desenvolupar la seva activitat en petites empreses, els que mostren un major grau de distribució fora del sòl propiament industrial. Així trobem ocupant una part de l'espai residèncial, activitats com: tallers mecànics i elèctrics, indústria auxiliar de l'automòbil, industries de productes alimentaris, begudes i tabac, confecció i arts gràfiques.

A l'altre extrem ocupen només sòl previst com industrial activitats del tipus: producció i primera transformació de metalls, construcció de màquines d'oficina i ordinadors, construcció d'altre material de transport, fabricació d'instruments de precisió i indústria del cuiro.

Resta un grup de sectors que, tot i adaptant-se d'una manera important a l'espai industrial, presenta un menor grau de dispersió en el nucli urbà. Dins d'aquest grup podem assenyalar: indústries químiques, fabricació de material electrònic, indústria textil, indústria de la fusta i mobles de fusta, transformació del cautxú, plàstics, etc.

Plànol 10. Localització de les empreses del sector 22: Transformació de metalls

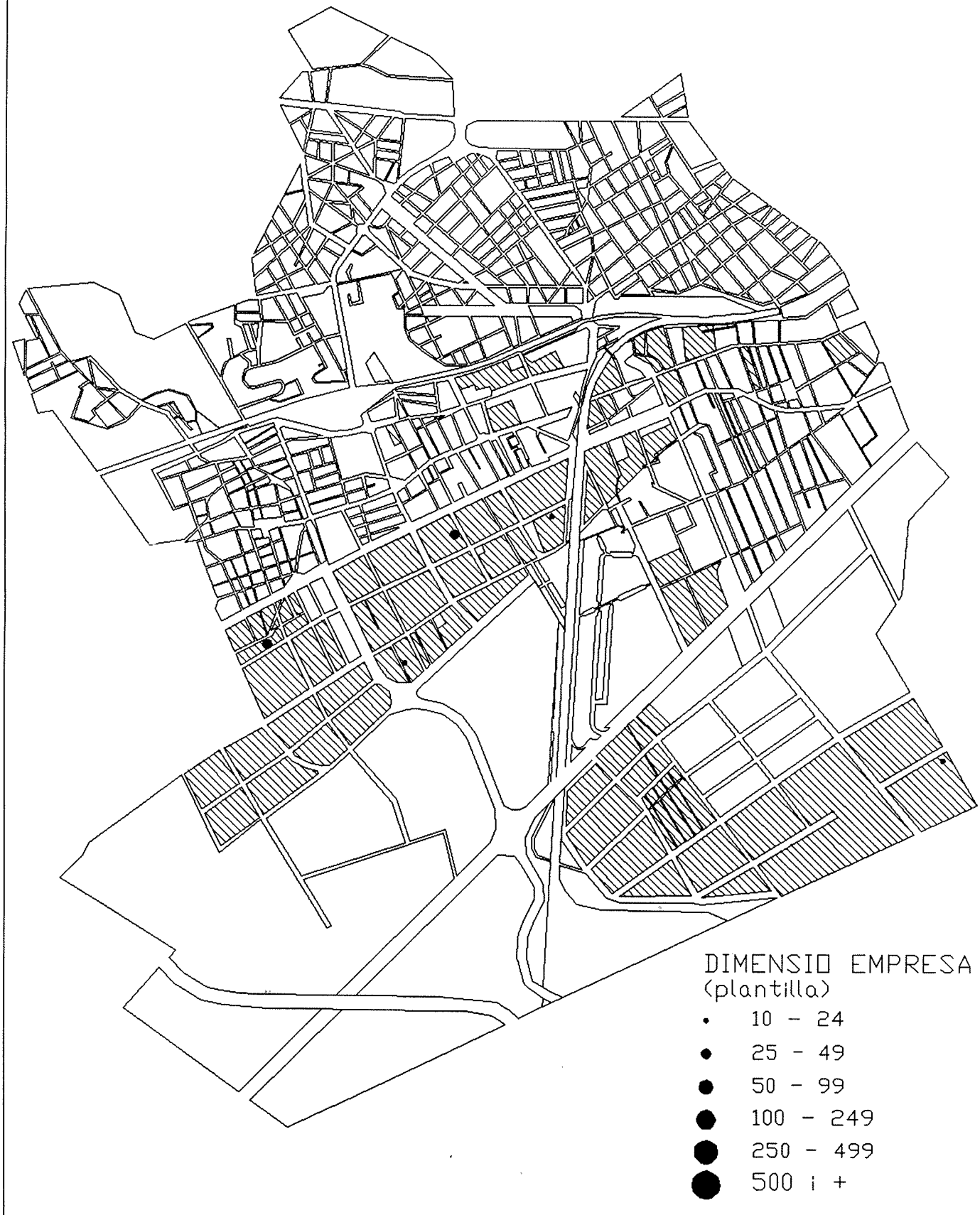

Plànol 11. Localització de les empreses del sector 24: Indústries de productes minerals no metàl.lics

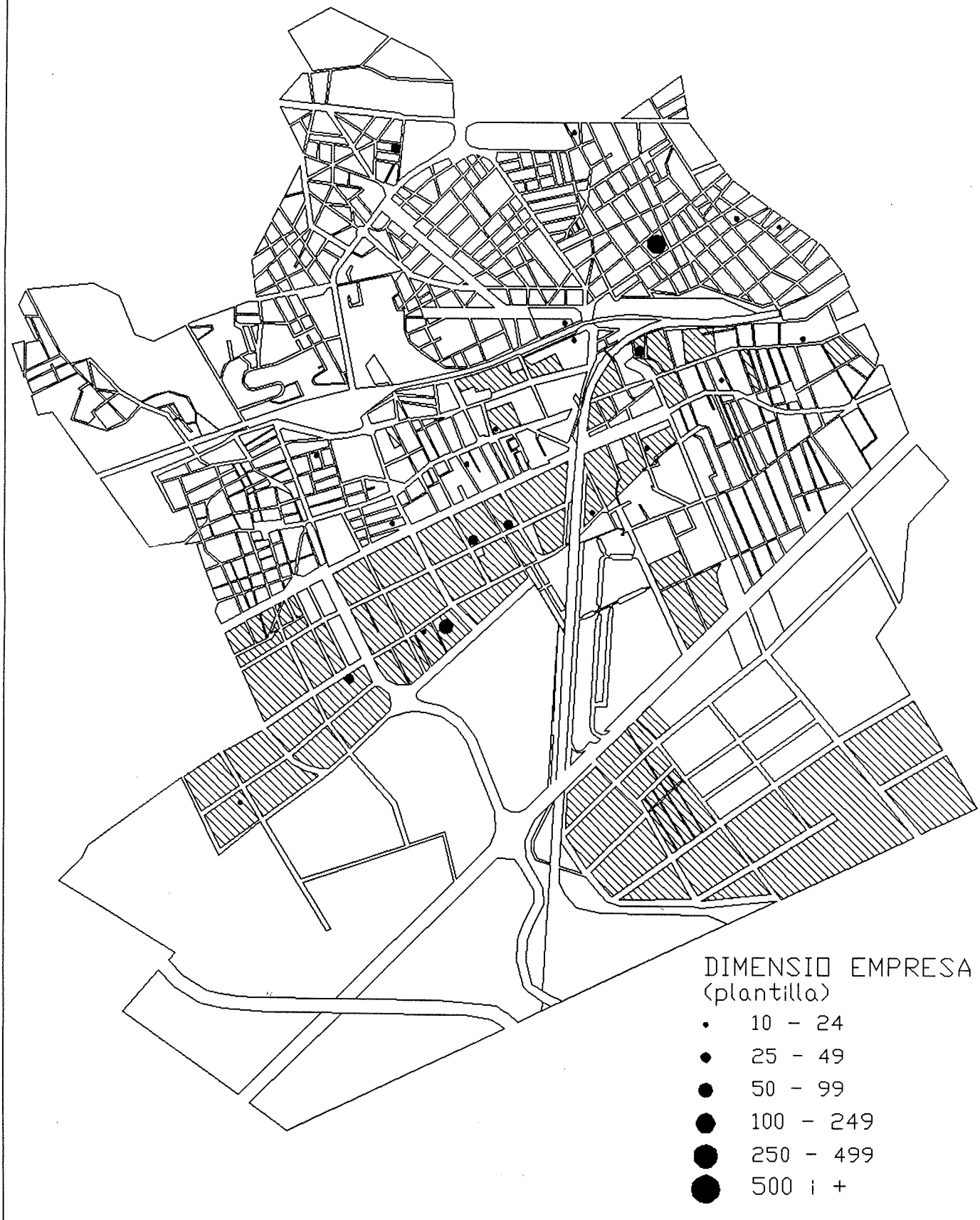

Plànol 12. Localització de les empreses del sector 25: Indústria química

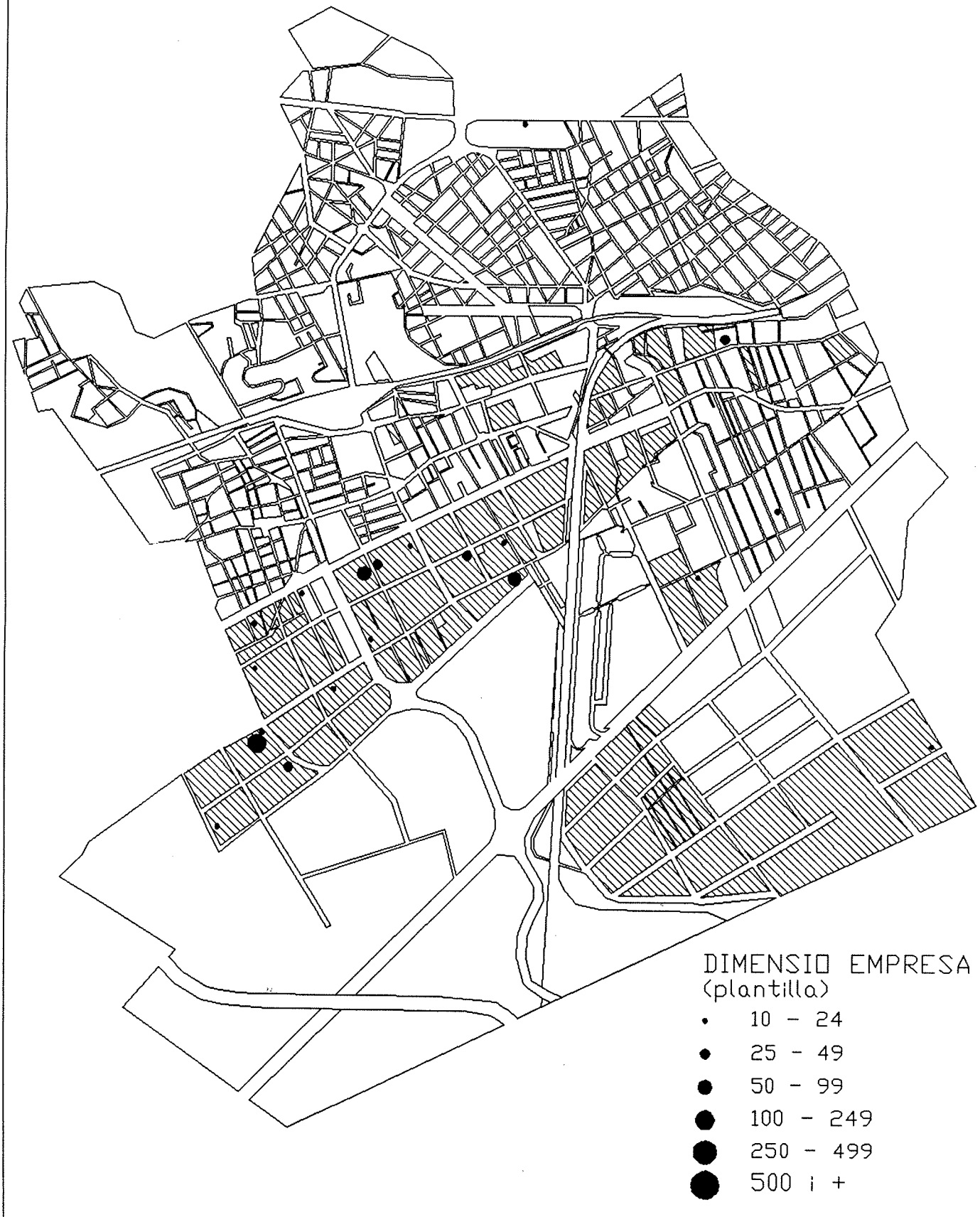

Plànol 13. Localització de les empreses del sector 31: Fabricació de productes metàl.lics

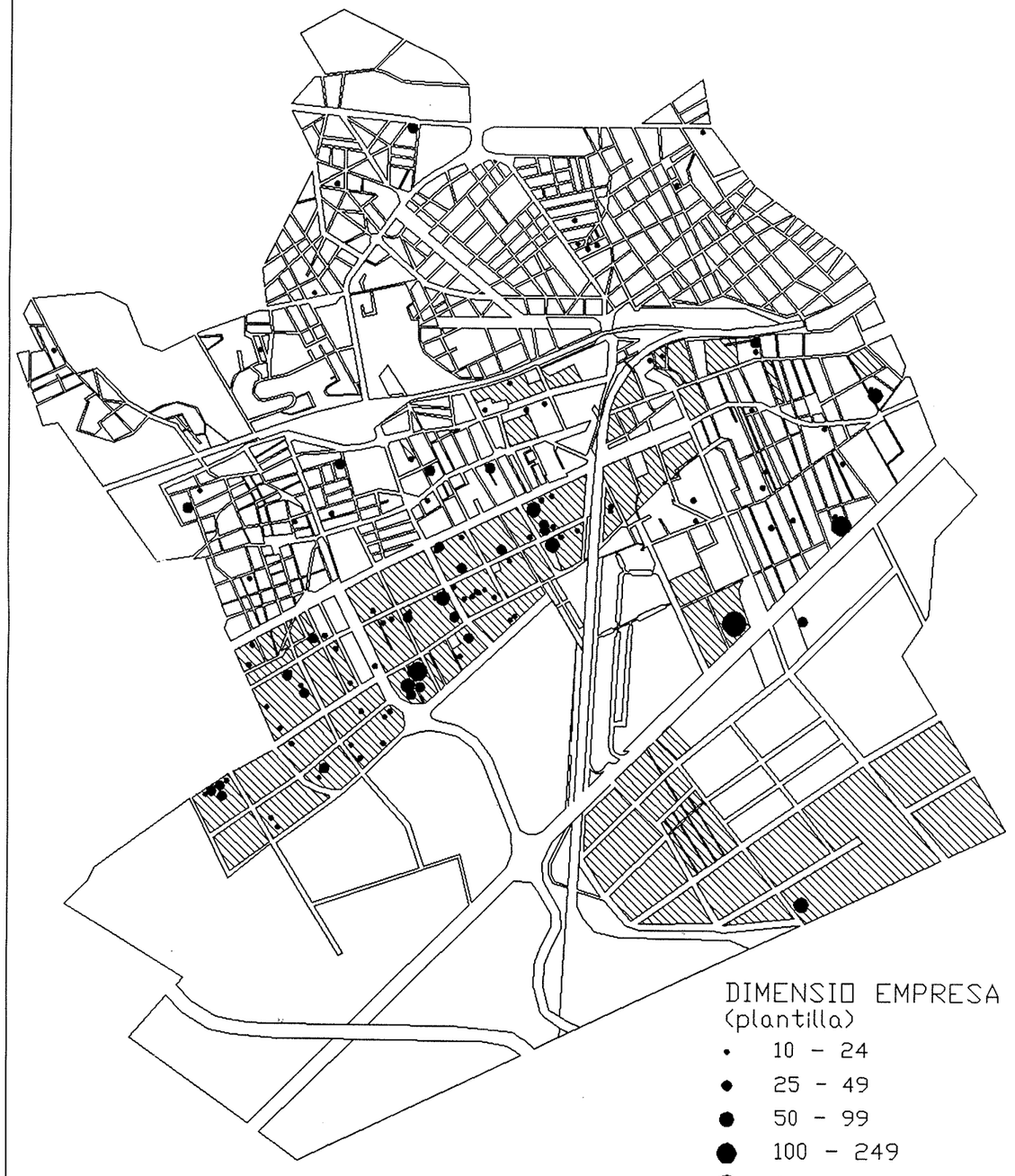

Plànol 14. Localització de les empreses del sector 32: Construcció de maquinària i equip mecànic

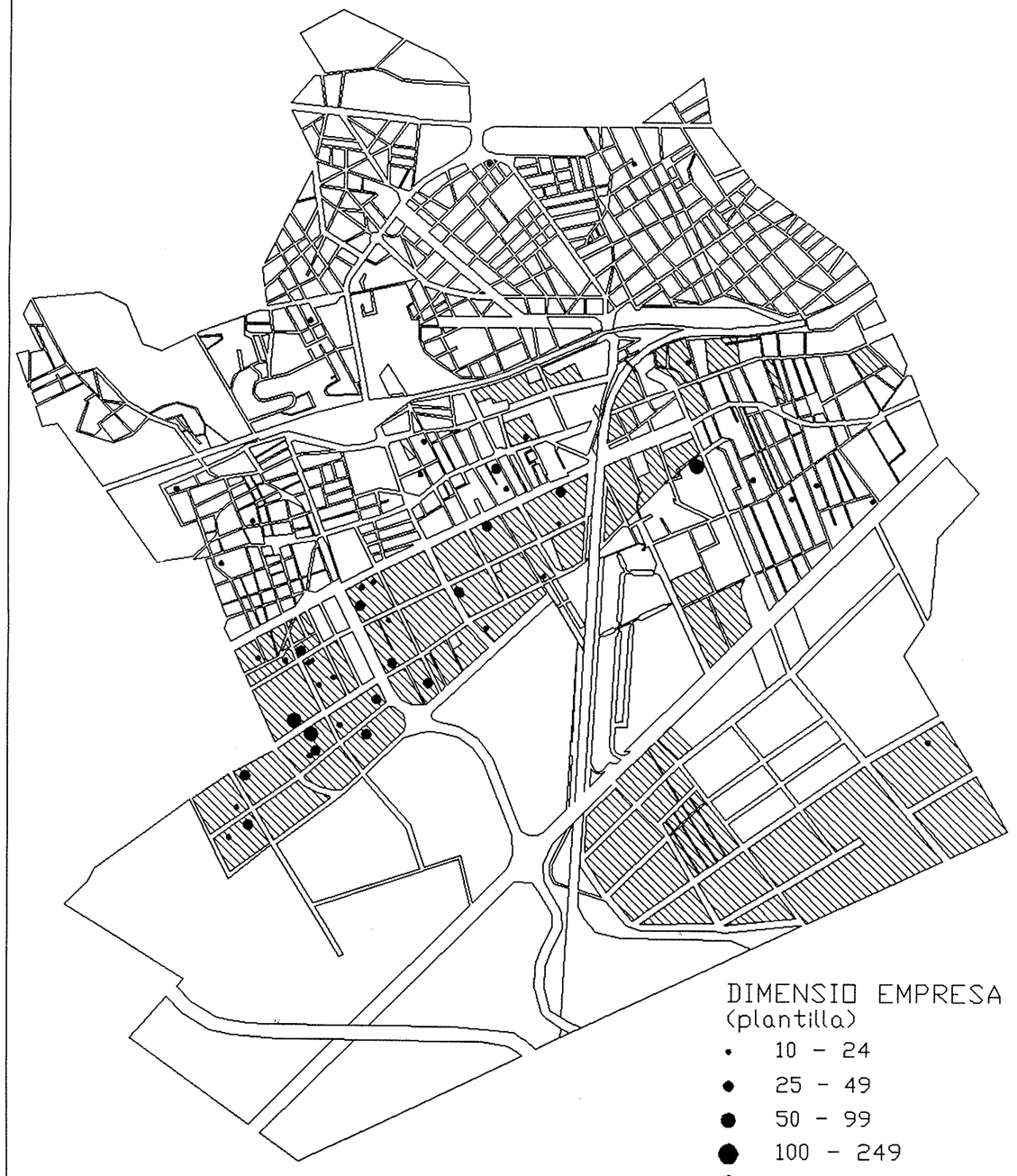

Plànol 15. Localització de les empreses del sector 33: Construcció de màquines d'oficina i ordinadors

Plànol 16. Localització de les empreses del sector 34: Construcció de maquinària i material elèctric

Plànol 17. Localització de les empreses del sector 35: Fabricació de material electrònic (excepte ordinadors)

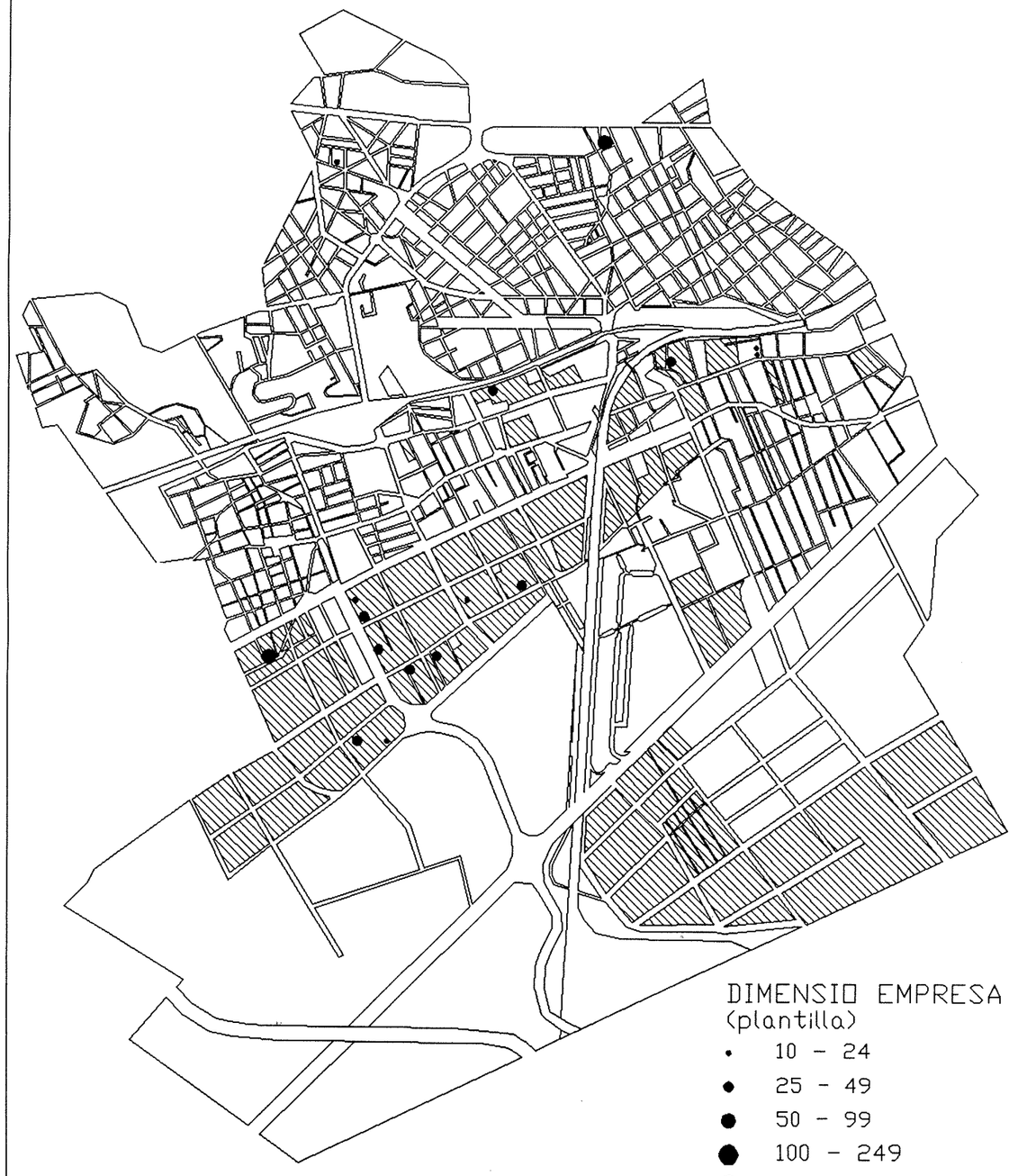

Plànol 18. Localització de les empreses del sector 36: Construcció de vehicles automòvils i recambis

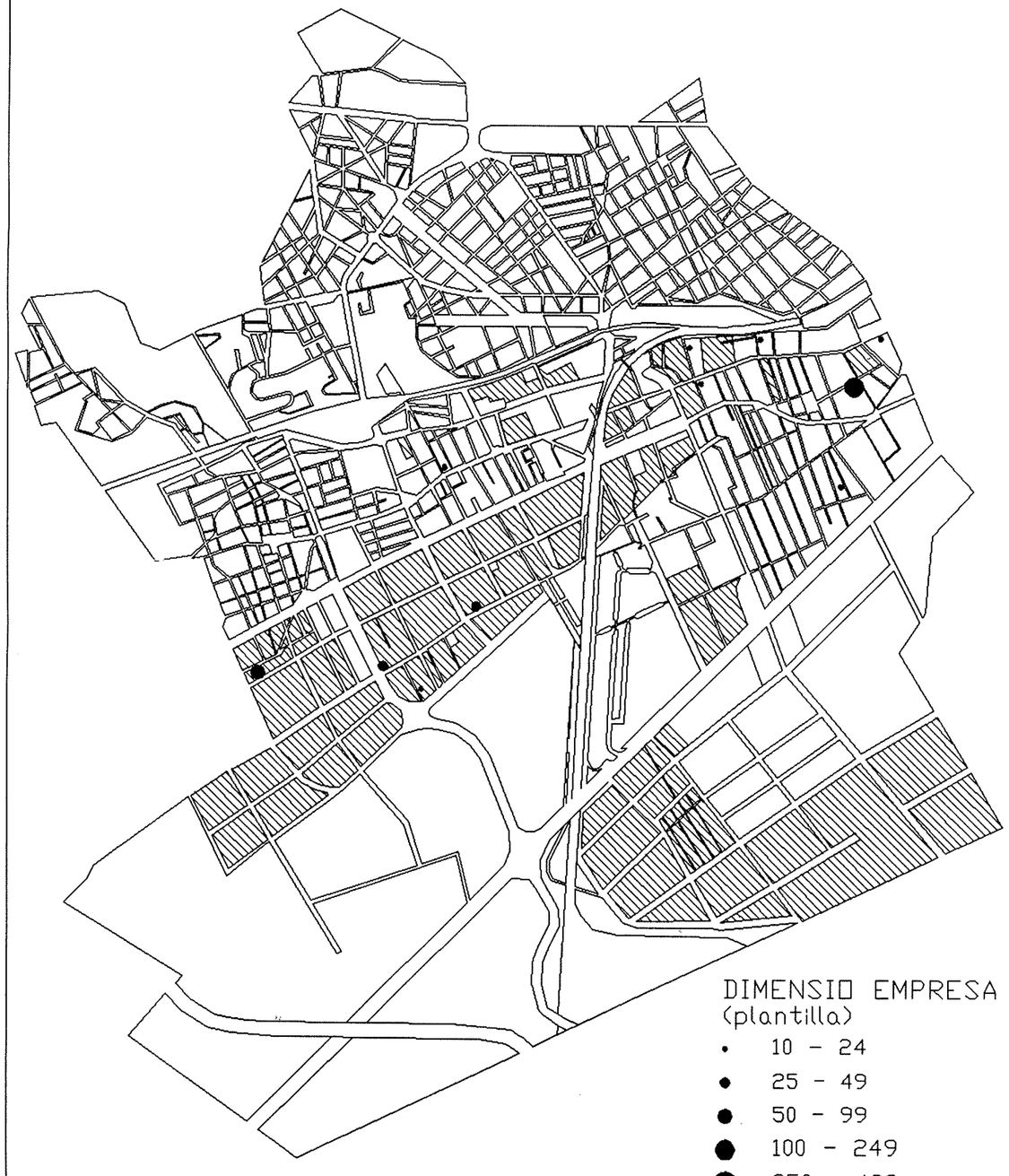

Plànol 19. Localització de les empreses del sector 38: Construcció d'altre material de transport

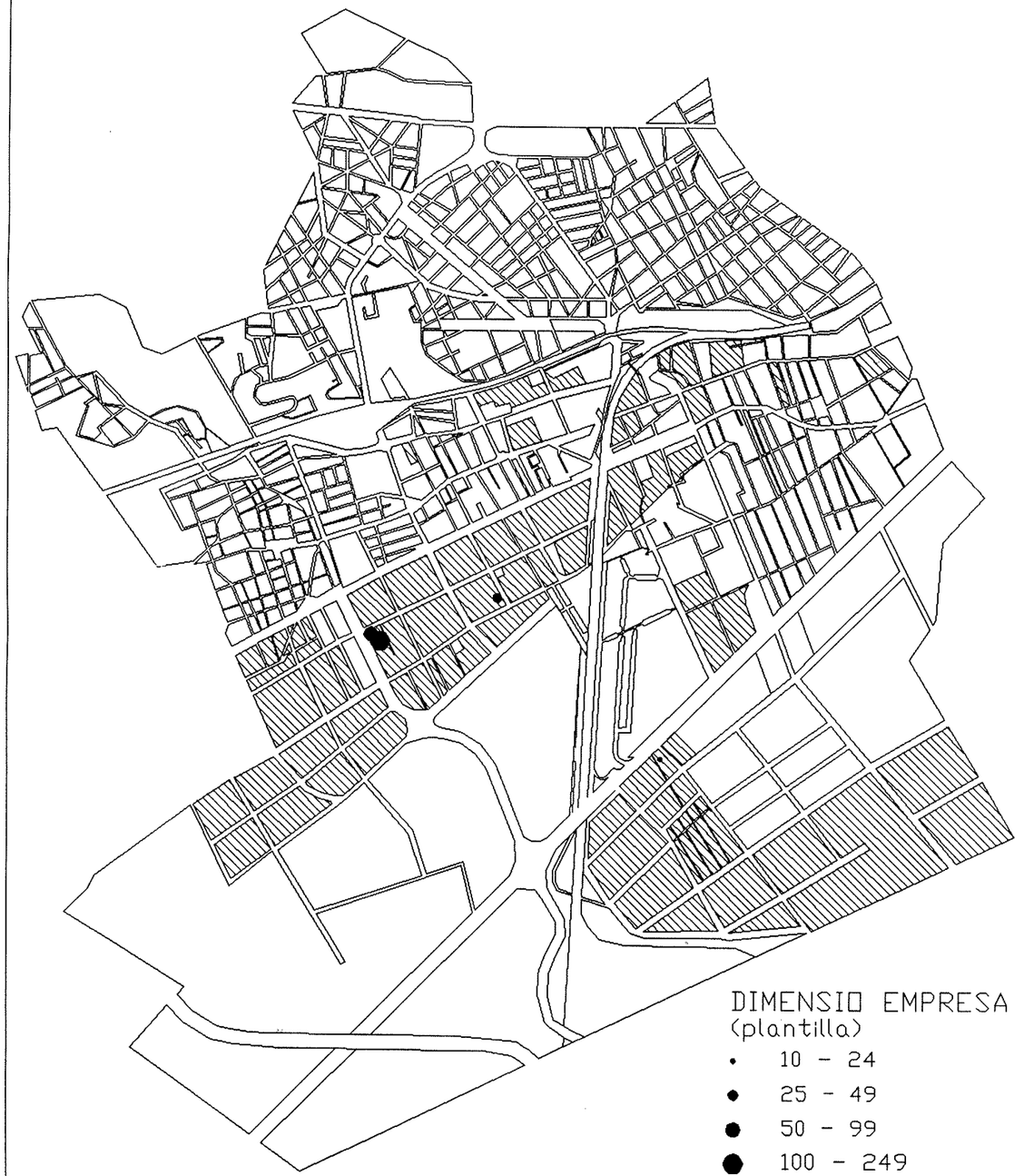

Plànol 20. Localització de les empreses del sector 39: Fabricació d'instruments de precisió, óptica i assimilats

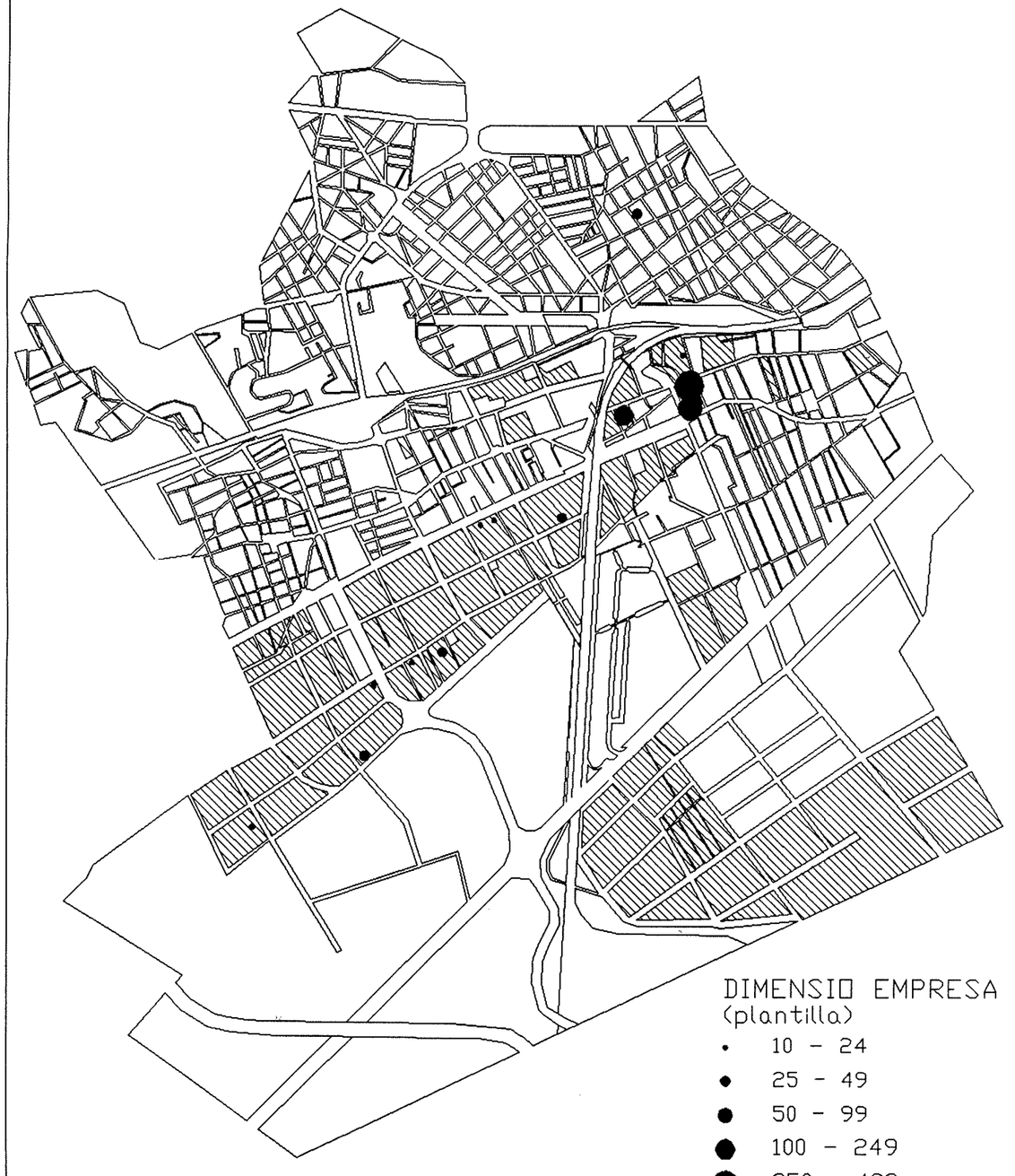

Plànol 21. Localització de les empreses del sector 41-42: Indústries de productes alimentaris, begudes i tabac

Plànol 22. Localització de les empreses del sector 43: Indústria textil

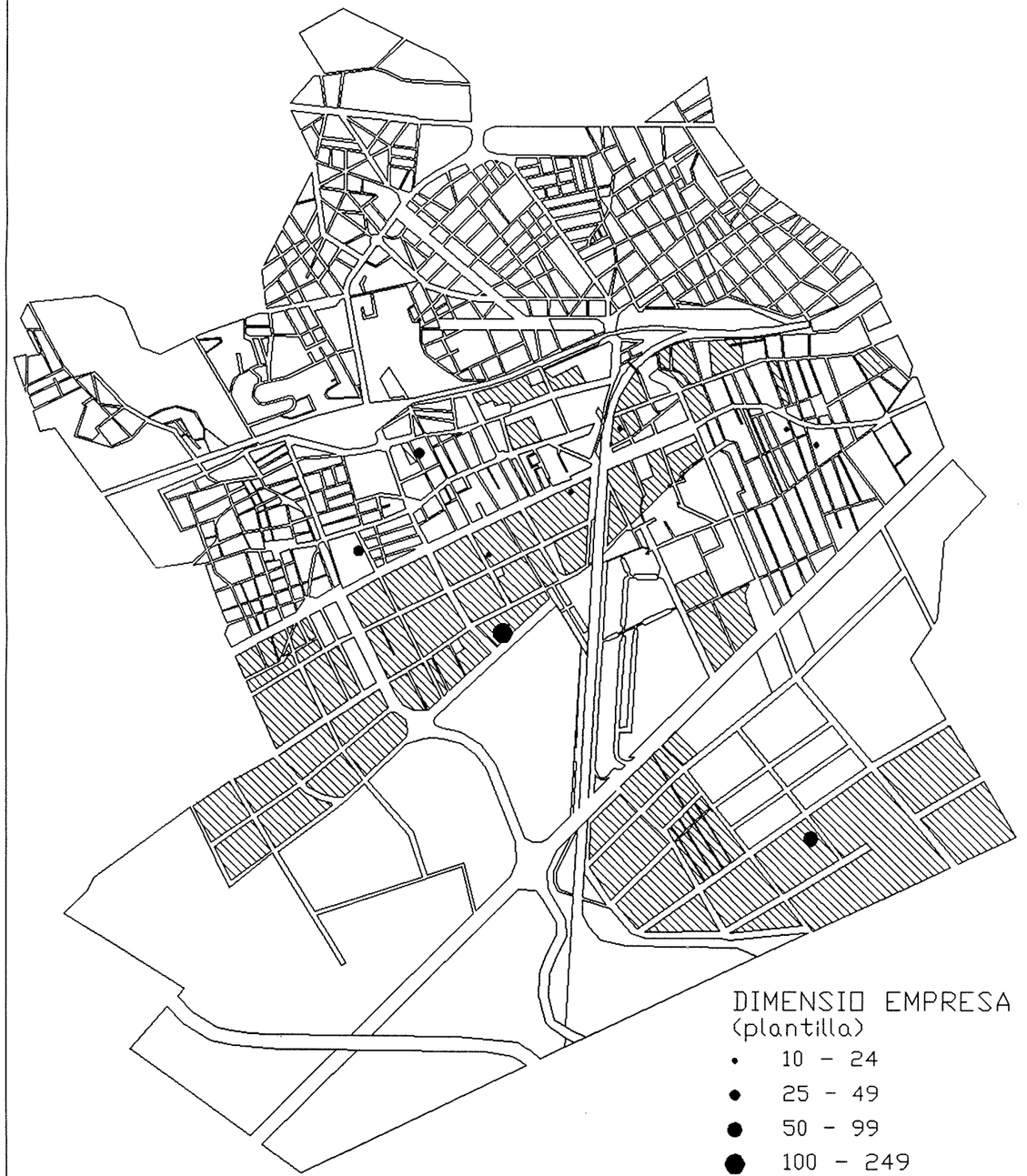

Plànol 23. Localització de les empreses del sector 44: Indústria del cuiro

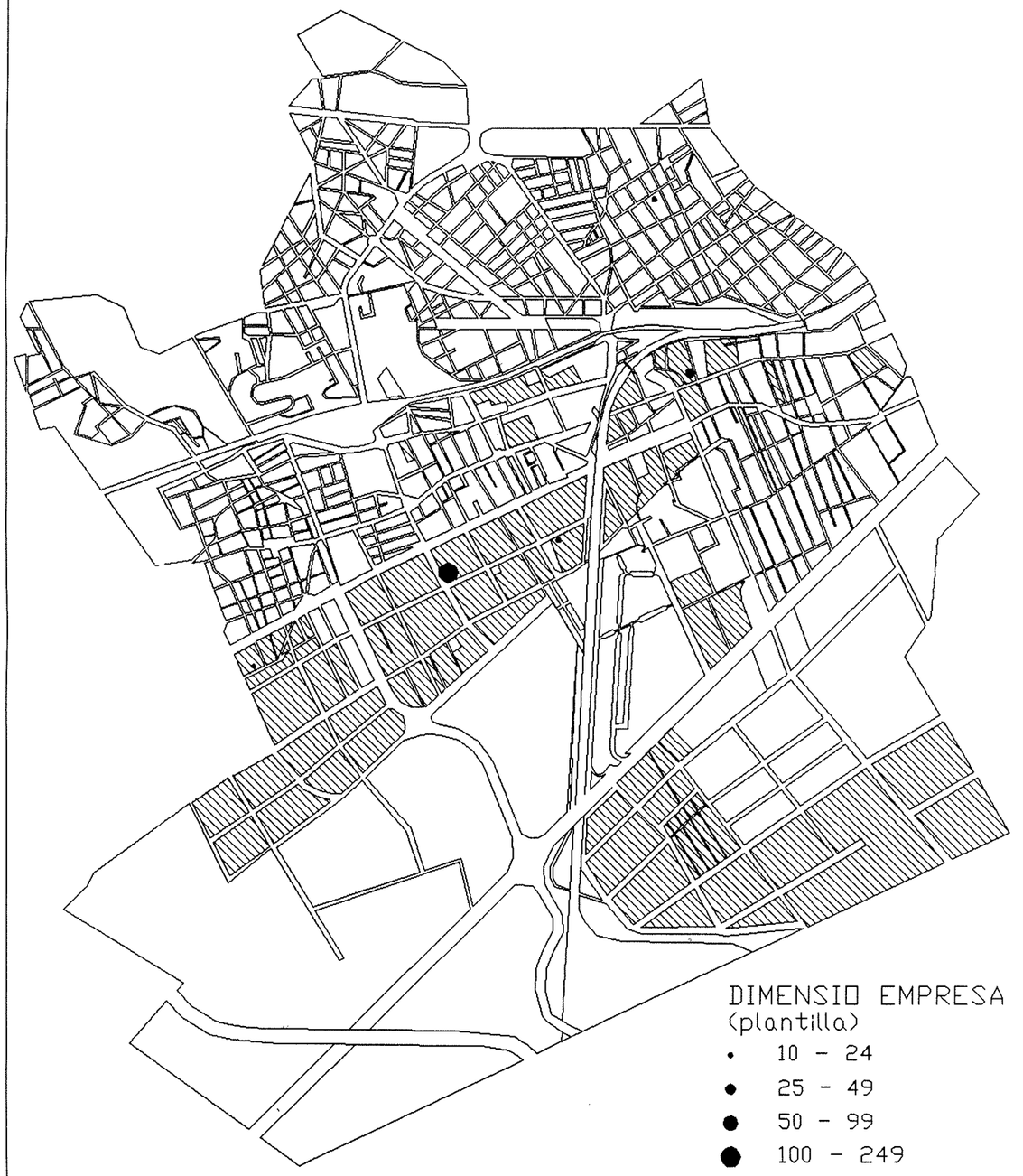

Plànol 24. Localització de les empreses del sector 45: Indústria del calçat i vestit i confecció

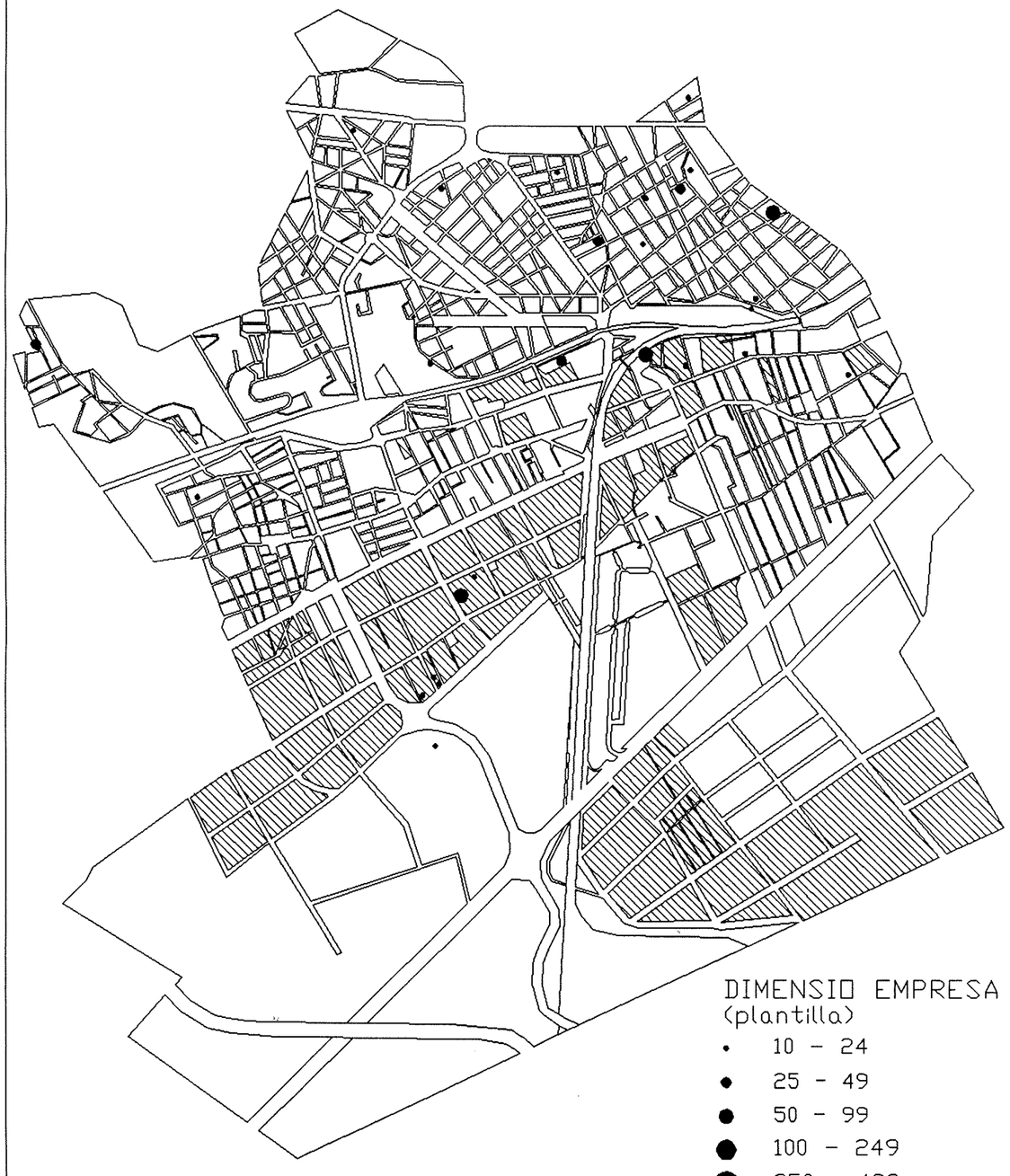

Plànol 25. Localització de les empreses del sector 46: Indústria de la fusta, suro i mobles de fusta

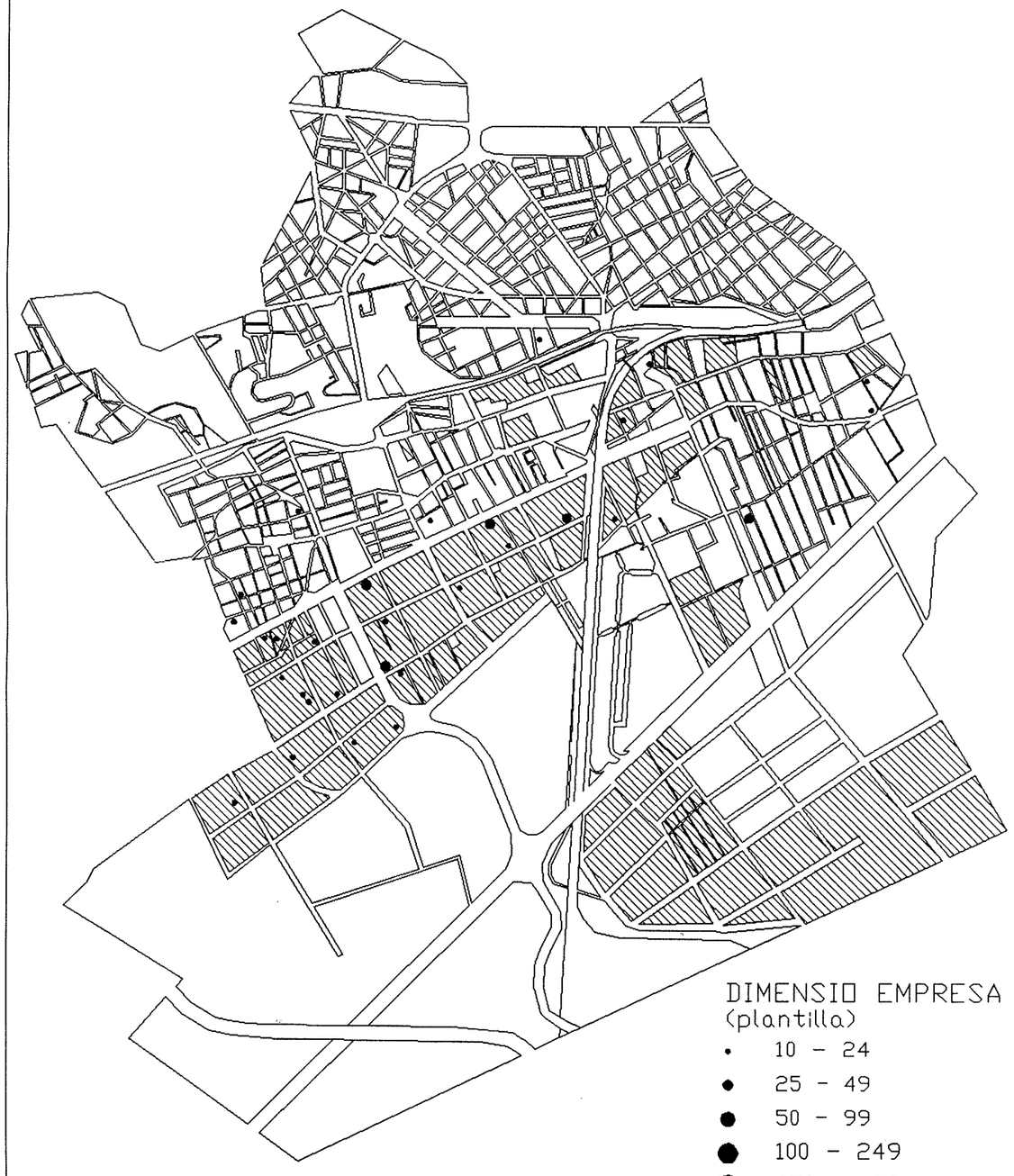

Plànol 26. Localització de les empreses del sector 47: Paper, arts gràfiques i edició

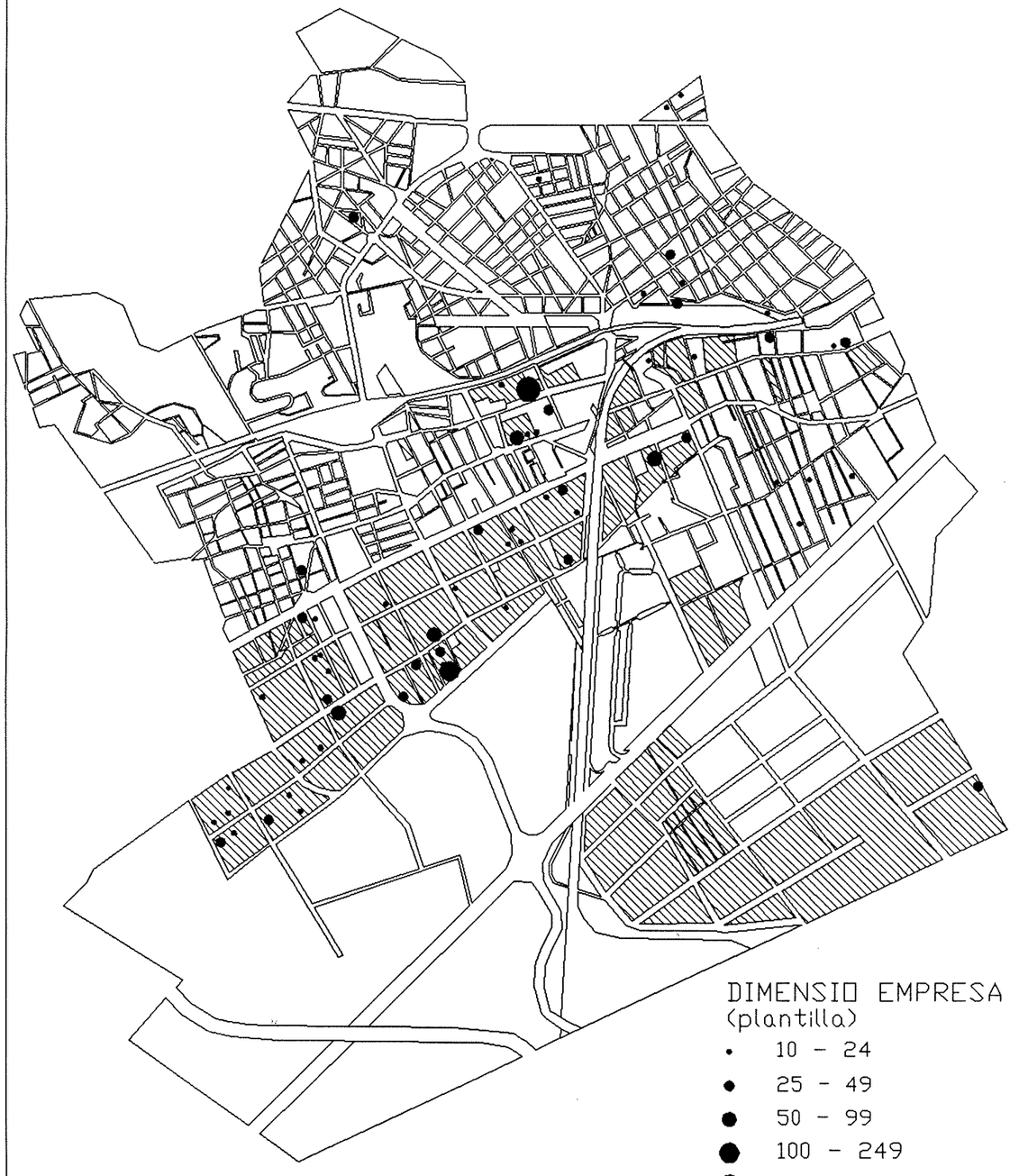

Plànol 27. Localització de les empreses del sector 48: Transformació del cautxú i plàstics

Plànol 28. Localització de les empreses del sector 49: Altres indústries manufactureres

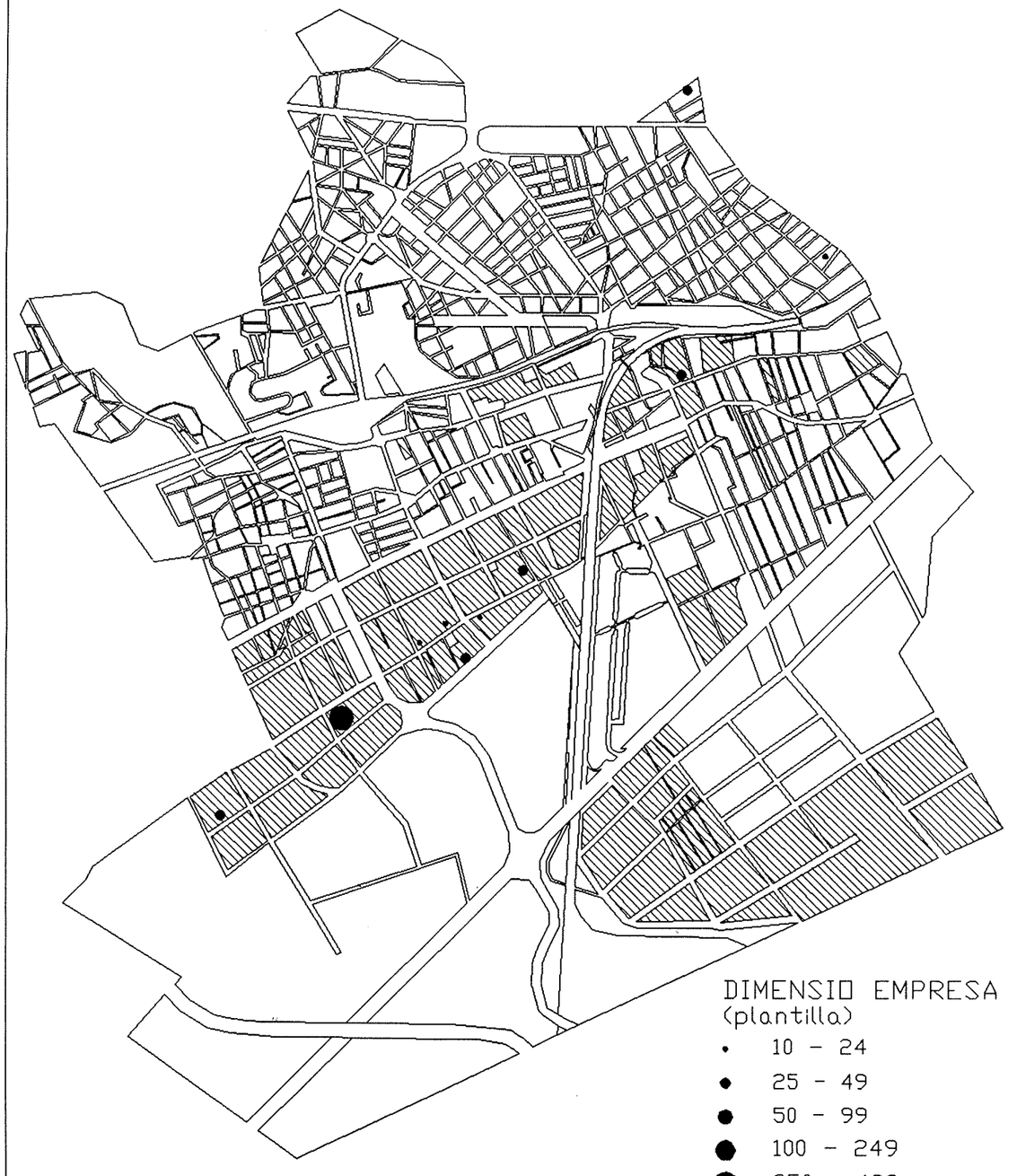

Sòl industrial a l'Hospitalet de Llobregat

Malgrat no formar part del nostre tema d'estudi, és interessant fer un petit esment de clarificació del que representa a la pràctica la consideració de sòl industrial.

Caldria dir que en els plans d'urbanisme s'hauria de substituir l'expressió de sòl industrial per una altre expressió més aproximada a la realitat, donat que una part molt important de l'ocupació de sòl qualificat com industrial, ho és per magatzems i altres activitats productives i de serveis que requereixen importants superficies, com poden ser els transports.

Aquesta situació exposada, és la que s'observa sobretot en el Polígon de la Carretera del Mig, el qual es pot considerar ja pràcticament tot ocupat, corresponent a activitats estrictament industrials, només una part d'aquesta ocupació. D'aquí se'n deriven dos fets:

En primer lloc, tot el que són activitats d'amegatzamatge, distribució i transport, requereixen unes condicions de volum i fluidesa en la circulació, molt més important que el que podria ser una ocupació estrictament industrial.

En segon lloc des del punt de vista de l'impacte econòmic que podria esperar-se, com efecte inductor d'una activitat industrial, aquest es veu reduit en la mesura en que s'hi localitzin activitats com les esmentades, ja que es tracta d'activitats molt més estàtiques des del punt de vista econòmic, que no requereixen ni de gran quantitat d'empreses auxiliars o vinculades com a procés productiu ni, per altre banda, ofereixen gran quantitat de llocs de treball per unitat de superficie, amb els efectes limitadors de les necessitats sobre un mercat de treball local.

Localització de les noves activitats

Per obtenir fonts d'informació sobre noves activitats, tant pel que fa referència a noves indústries com per inversions en ampliacions d'antigues indústries, hem recorregut a les dades que sobre aquest aspecte ofereix la Cambra Oficial de Comerc Indústria i Navegació de Barcelona. Al disposar d'aquesta informació des de l'any 1985 fins a 1990, ens ha permès reflexar-la territorialment, i així poder valorar si aquestes noves empreses i inversions en ampliacions, es produeixen a l'espai previst com industrial o si per el contrari, es manté la tendència a una ocupació més dispersa.

No ens ha de sorprendre que una mateixa empresa pugui apareixer com de nova creació i com d'ampliació, ja que això pot indicar que dins d'aquest període algunes de les noves empreses han sofert també ampliacions.

Els resultats de tot aquest qüestionament, queden reflexats en els *plànols 29, 30* i *31*.

Aquí podem apreciar el que era bastant lògic d'esperar en el cas de les ampliacions, és a dir certa dispersió en les ampliacions més lligades als antics assentaments industrials (*Plànol 31*).

El que és curios de constatar és com les noves localitzacions, si bé en major grau s'estableixen en el sòl previst com industrial, una quantitat gens despreciable continua situant-se a l'interior dels espais de certes àrees residencials de més antiga formació, mentres que això no es produeix a les àrees de nova urbanització residencial.

Aquesta situació de localització d'algunes noves indústries fora del sòl qualificat com industrial, és principalment evident a zones dels barris de Collblanc, La Torrassa i Santa Eulalia.

Plànol 29. Localització de les noves empreses i ampliacions entre 1985 i 1990

Plànol 30. Localització de les noves empreses creades entre 1985 i 1990

Plànol 31. Localització de les ampliacions efectuades entre 1985 i 1990

5

LA REINDUSTRIALITZACIO I LES NOVES TENDENCIES D'ESPECIALITZACIO

A l'hora de proposar-nos estudiar els canvis en l'estrutura industrial de l'Hospitalet, pot ser interessant prendre en consideració aspectes tant endògens com exògens al propi procés.

Des de la vessant endògena, cal tenir en compte el procés temporal de creació i posta a l'abast de sòl industrial, com a condició necessària per a aconseguir l'atracció d'inversions industrials.

Des de la vessant exògena podem considerar dos aspectes significatius dels darrers anys. El primer correspon a l'evolució de l'economia mundial, amb les seves fortes repercussions sobre el sector industrial arreu del món, de les que no se n'escapa Catalunya en general, ni l'Hospitalet en particular. El segon, de més subtil trascendència, es refereix als importants canvis en la vessant de la innovació tecnològica, amb una molt important incidència sobre la indústria, tant en innovacions de procés, com en innovacions de producte.

Pel que fa a la variable endògena relacionada amb la oferta i disponibilitat de sòl industrial, ens hem de remetre a l'apartat en que s'ha presentat la política i la producció de sòl industrial promoguda a l'Hospitalet aquests darrers anys. En síntesi, sabem que malgrat la disponibilitat de reserva de sòl industrial, tant en el Pla Comarcal de 1953, com encara més ampliada en el Pla General Metropolità de 1976, no podem dir que

Quadre 13

Any de creació de les empreses

Any creació	Nombre d'empreses	
	qualsevol dimensió (G)	10 i + treballadors (E)
abans 1970	137	10
1970	77	8
1971	92	7
1972	84	6
1973	85	12
1974	75	10
1975	74	11
1976	61	13
1977	147	29
1978	182	17
1979	27	5
1980	15	4
1981	32	6
1982	148	24
1983	111	20
1984	125	19
1985	102	20
1986	148	38
1987	126	36
1988	98	33
1989	19	12
1990	27	6

(G) Empreses en funcionament dins el període 1985-91
(E) Empreses en funcionament l'any 1991

Gràfica 3. Empreses creades per any

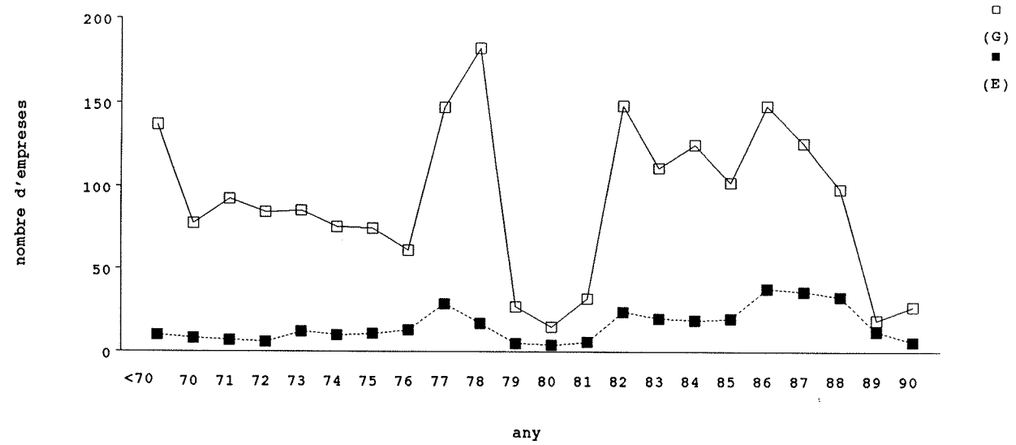

En primer lloc reflexar baix mombre d'empreses (137) de qualsevol dimensió que, en funcionament a l'any 1985, haguessin estat creades abans de 1970 (corba **G** de la *Gràfica 3*). Malgrat el marge d'error que pugui contenir-se en aquesta informació, el que si sembla reflexar és la manca de continuitat del teixit industrial de l'Hospitalet. De fet les gran empreses tradicionals (com La Farga, Textil Vilumara o Tecla Sala), havien deixat de funcionar, com a consequència de la decadència dels sectors siderometalúrgic o textil, i amb la incidència d'unes localitzacions que es tonaren disfuncionals al quedar dins l'espai central urbà de l'Hospitalet.

De fet, fins a 1976, sembla apreciar-se un període estable, però amb certa tendència a la baixa. Els dos anys 1977 i 1978 són de clara expansió, el que permet pensar en els efectes endògens ja assenyalats, com por ésser la disponibilitat de sòl industrial, un cop aprovat el Pla General Metropolità de 1976. Durant els anys 79, 80 i 81, sembla estar-se en una etapa de

MUSEU DE CERAMICA

forta recessió, ja que disminueix de forma molt acusada la creació de noves empreses, mentre que a partir del 1982, i fins al 86-88 es manté un cert nivell d'implantació industrial, amb el màxim en el primer any (1982) d'aquest període, en el que contabilitzem 147 noves empreses.

Però novament als anys 1989 i 1990 (darrer any pel que disposem d'aquestes xifres), torna a caure la implantació, amb només 19 i 27 noves empreses respectivament en cada un d'aquests dos anys.

Insistim en que la relativitat d'aquestes xifres ens ha fet ésser molt cautelosos de no donar altre tipus de xifres, com podia ser el nombre de llocs de treball creats, o la quantia de la inversió realitzada.

Més grau de fiabilitat donem a la corba (**E**), la qual representa l'any de creació de les empreses a partir de 10 treballadors existents al final del període d'estudi, és a dir, a l'any 1991. La corba que reflexen les 346 empreses de les quals disposem d'aquesta dada segueix, de fet, una tendència similar a l'anterior, amb uns màxims a l'any 1977 i durant el període 86-88. Semblarien confirmar-se així, les tendències apuntades abans, en especial la manca de continuïtat de la indústria de l'Hospitalet.

En l'esforç de buscar la màxima validesa, centrem-nos en el període comprès entre 1985 i 1990, per al qual s'han buidat les estadístiques corresponents a noves indústries i a ampliacions, segons el registre de la C.O.C.I.N.B. Ens limitarem, igualment, a considerar exclusivament el nombre d'empreses, amb independència del volums d'inversió o de creació de llocs de treball declarats.

Segons aquesta font estadística, han estat creades en aquests sis anys 393 empreses (*Quadre 14* i *Gràfica 4*), a una mitjana de 65 empreses per any, però amb un procés clarament diferenciat, ja que si bé a l'any 1986 s'arribava a un màxim de 107 noves

Quadre 14

Empreses creades i ampliades entre 1985 i 1991

Any	Noves empreses	Ampliacions
1985	77	31
1986	107	27
1987	92	25
1988	74	24
1989	16	17
1990	27	56
TOTAL	393	180

Gràfica 4. Dinàmica empresarial (1985-1990)

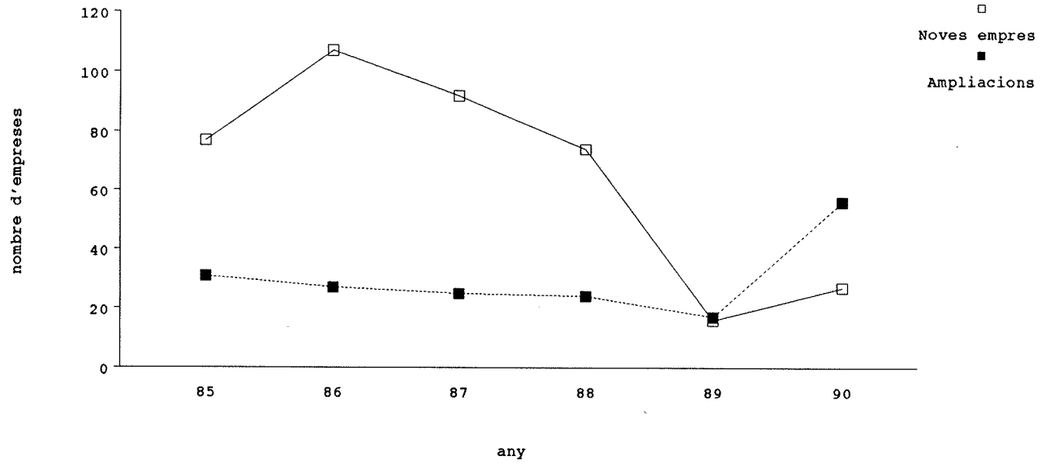

empreses, aquesta empenta es detura a partir de 1988, ja que en front a les 74 empreses creades aquell any, l'any següent només se'n crearan 16, recuperant-se llugerament amb la creació de 27 empreses al 1990, darrer any del que es disposa d' informació. Sembla doncs que ara hauran jugat clarament factors exògens, com la davallada i crisi de l'economia en aquests anys a escala mundial.

Per la seva banda les ampliacions no segueixen unes tendències tan acusades, ja que la desacceleració és menor, mentre que al 1990 assenyalen un important increment.

Haurem d'observar a quines activitats es dirigeixen les inversions, per veure si es produeixen noves tendències d'especialització.

La dinàmica d'industrialització recent

Analitzem la temporalitat en la implantació de les empreses, ara segons els sectors d'activitat econòmica al que s'inscriuen.

En primer lloc, partint del coneixement de que existeixen uns sectors dominants com són: indústria de la fusta, suro i mobles de fusta (46); fabricació de productes metàl.lics (31); construcció de maquinària i equip mecànic (32); paper, arts gràfiques i edició (47); indústries de productes alimentaris, begudes i tabac (41-42); transformació del cautxú i plàstics (48); i les indústries de productes minerals no metàl.lics (24).

Observem en les *gràfiques 5, 6* i *7* com en la incorporació d'aquestes activitats a l'Hospitalet, es manifesta una certa tendència temporal en els canvis en l'especialització.

Sempre tenint en compte la relativitat de les dades que estem analitzant, podriem destacar quatre grans tipus de temporalitat per sectors: En primer lloc, aquells sectors que van perdent

Gràfica 5. Sectors d'implantació decreixent

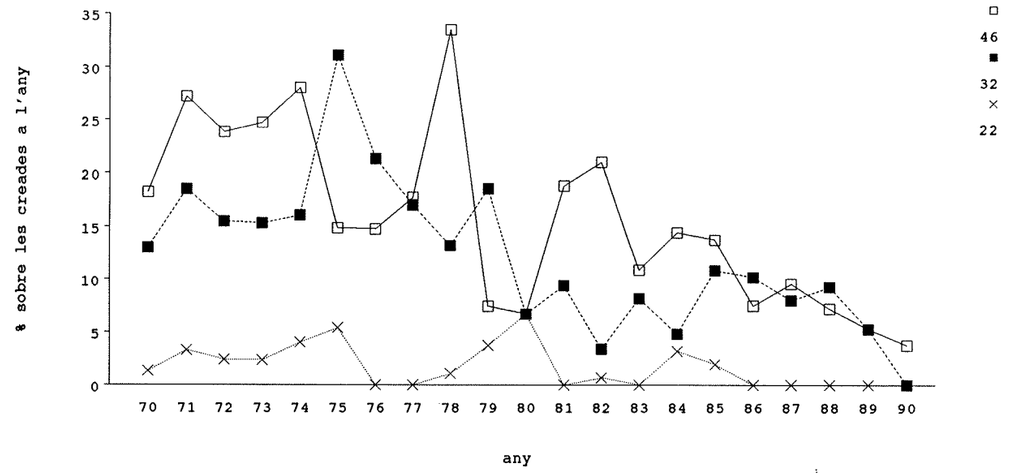

Gràfica 6. Sectors d'implantació creixent

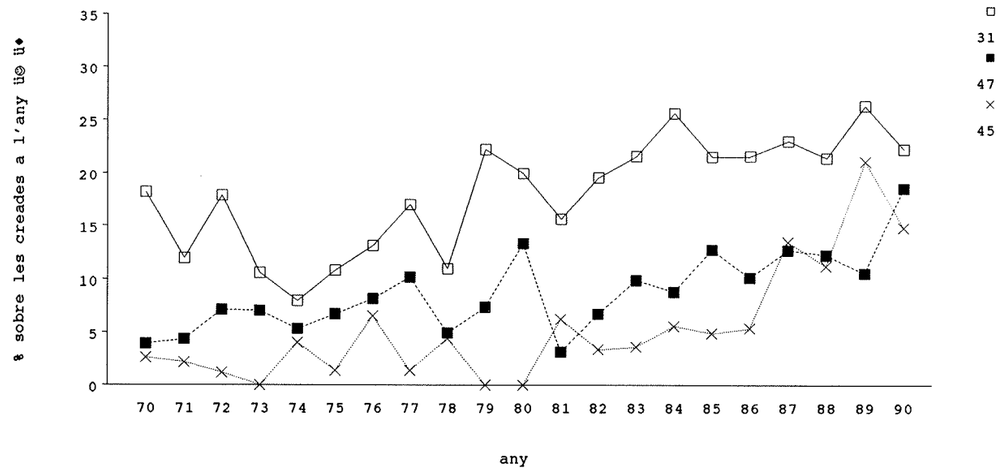

Gràfica 7. Sectors amb màxim temporal intermedi d'implantació

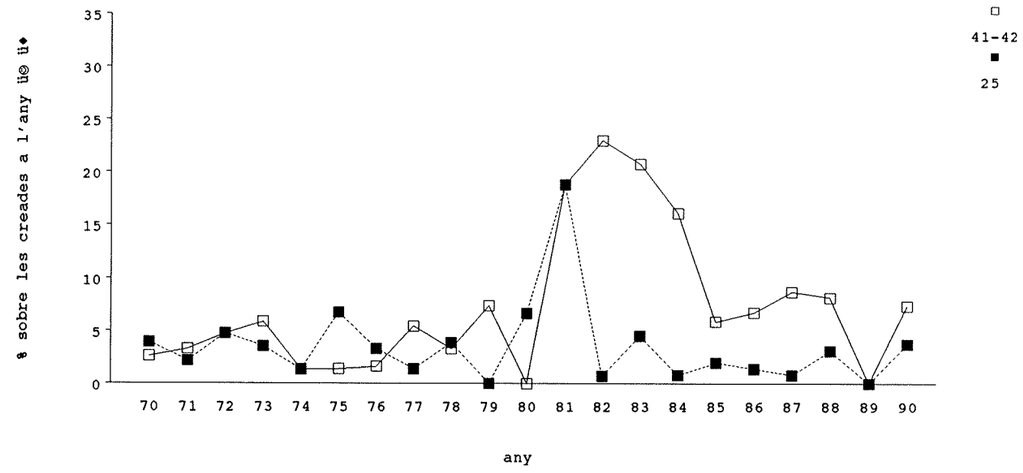

capacitat de penetració al llarg del període i que, per tant, presentaven uns màxims en els anys 1960-1970. Després, aquells altres tipus de sectors que augmenten la seva capacitat de penetració a l'Hospitalet en el darrer període, als anys 80. En tercer lloc, resaltar un grup que presenta un màxim en l'intermitg del període, per després tornar a decaure. I, per últim, la resta de sectors, els quals es caracteritzen per mantenir al llarg del temps una certa constància; en general aquest sectors no tenen excesiva preponderància en cap moment.

Assenyalem que les gràfiques d'evolució sectorial, s'han construït en base als valors relatius percentuals respecte al total d'empreses creades aquell any, per tal de tenir en compte l'evolució, digem-ne ondulant, que ha seguit el volum total de creació d'empreses per any, presentada a l'apartat anterior. Així hem observat, com després d'inciar-se la recuperació a l'any 76, es produeix en els anys 79-80-81 una aturada d'aquesta dinàmica, que posteriorment torna a recuperar-se i a decaure en cicles relativament curts.

En el primer tipus d'implantació esmentat, és a dir, aquells sectors els quals són preponderants en el primer període, per disminuir o desapareixer en el segon, són representats a la *Gràfica 5*. Dins d' aquest grup trobem la construcció de maquinària i equip mecànic (32), la indústria de la fusta, suro i mobles de fusta (46) i, d'una manera molt clara en la seva tendència decreixent, el sector de transformació de metalls (22).

El segon tipus d'evolució temporal és el corresponent a les activitats que mostren una creixent penetració, tal com es reflexa a la *Gràfica 6*. La indústria del calçat, vestit i confecció (45), en base a la confecció, és la que mostra una progressió més espectacular al final del període. També és clara

l'evolució creixent dels sectors de fabricació de productes metàl.lics (31), i de paper, arts gràfiques i edició (47), aquest basat en les arts gràfiques.

Sembla interessant considerar un tercer grup representat per dos sectors, el de la indústria química (25) i les indústries de productes alimentaris, begudes i tabac (41-42), que han tingut un fort moment de penetració a principis dels anys 80, on han arribat a representar el 23% i el 19% de totes les empreses creades aquest any, per després tornar a decreixer a baixos valors comparatius. La industria alimentària, malgrat la davallada posterior, es mantindrà a uns nivells relativament alts d'implantació.

Per últim, queden la resta de sectors, els quals es caracteritzen per una certa constància en la seva penetració al llarg del temps, sense que presentin significatives aportación relatives.

Aquestes dades semblen manifestar una tendència a la pèrdua de pes relatiu de la indústria més tradicional. Això podria representar que els sectors que podem qualificar de més moderns guanyaran pes dins del mateix conjunt. Les tendències representen un cert canvi en les característiques de modernitat en l'activitat industrial, de les que és va dotant progressivament l'Hospitalet. Queda per saber si una major força de penetració de sectors que, en principi, poden considerar-se en la seva globalitat com més moderns, seran dominants des de la perspectiva de la innovació tecnològica i de les altes tecnologies. Tractarem d'albirar-ho a l'apartat següent.

La gràfica acumulada de creació d'empreses al llarg d'aquests anys (*Gràfica 8*), ens mostra al mateis temps, els sectors que han tingut un major impacte quantitatiu, així com la tendència temporal de la seva implantació. Malgrat que el sector d'indústries de la fusta, suro i mobles de fusta (46), és el que

Gràfica 8. Any de creació d'empreses per sectors (totals acumulats)

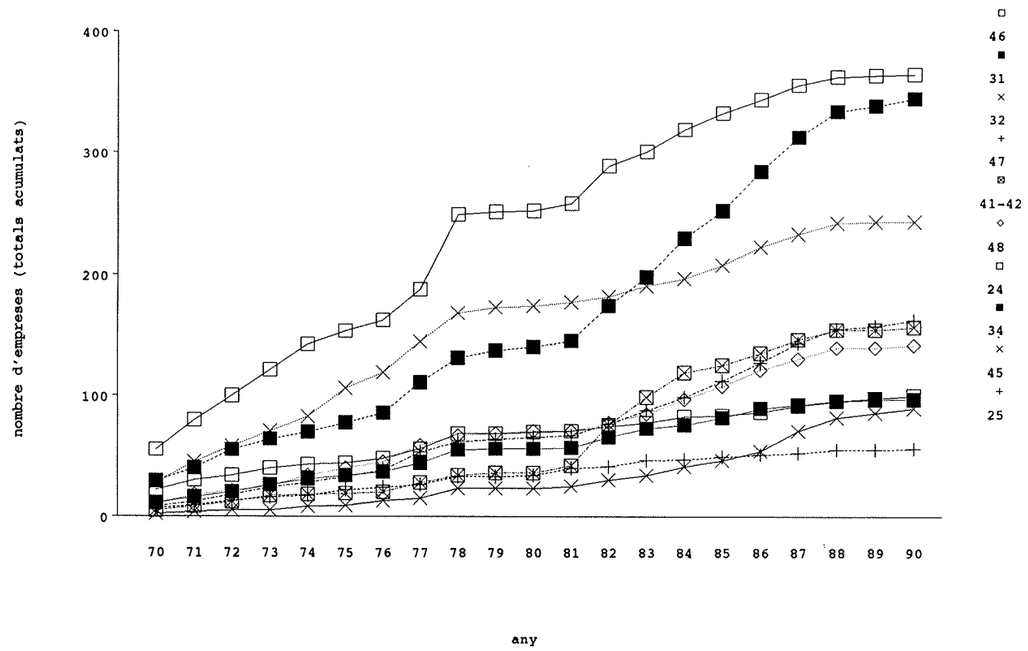

major volum d'empreses de tota dimensió localitza al municipi des de 1970, -però disminuint clarament aquesta penetració a partir de 1978-, el sector de fabricació de productes metàl.lics (31), també amb una forta acumulació, accelera la seva penetració a partir de 1981, fins situar-se en la segona posició.

A la gràfica s'han inclós únicament aquells sectors que representen un volum total superior a les 50 empreses.

Tendències en l'innovació empresarial

Centrem-nos en el període 85-90, utilitzant aquell tipus d'informació que hem considerat mes fiable, i que fa referència a les noves indústries a l'Hospitalet implantades al llarg dels sis anys que cobreix el període entre 1985 i 1990, posant l'èmfasi en l'anàlisi en funció dels sectors als que s'adscriuen aquestes noves empreses.

Paral.lelament introduïm un altre tipus d'informació, que considerem també molt important. Es tracta d'analitzar la inversió que s'ha fet dirigida a l'ampliació d'empreses ja existents, considerant també quins han estat els sectors afectats per aquesta ampliació de l'activitat. De la suma d'aquests dos factors -noves empreses i ampliacions-, individualitzats per empresa podem assajar de deduir quines són les tendències en la industrialització de l'Hospitalet de Llobregat.

Ens permetrem també de fer un petit assaig d'anàlisi comparativa, en relació al que en aquests moments, a escala de països més desevolupats, s'estan considerant sectors de més forta capacitat d'innovació tecnològica.

Situant-nos en l'etapa que segueix al moment crucial de la crisi industrial, i a partir del moment en que es produeix la revitalització de l'activitat industrial, ens queda un

interrogant per resoldre. La pregunta que podem formular-nos és, en quina mesura l'activitat industrial que s'incorpora a l'interior del terme municipal de l'Hospitalet, està participant d'un procés d' innovació tecnològica o, pel contrari, continua situada en una segona línia d'innovació i, per tant, introduint una industrialització de tipus més tradicional o, si més no, amb menor capacitat en quant a la dinàmica de modernització tecnològica. Assajarem de treure'n alguna conclusió en aquesta doble possibilitat.

Per aconseguir-ho, serà d'especial interés prendre com a punt de referència les actuacions que es van produir dins del marc de la política de Zones d'Urgent Reindustrialització (Z.U.R.), ja que coincideix dins del període que estem estudiant.

Centrant-nos ja en la industrialització que es donarà en aquests darrers anys (85-90), incentivada en part per actuacions que podien aprofitar les avantatges que proporcionava el fet d'estar classificat l'Hospitalet com una zona Z.U.R., apreciem una forta incorporació de noves empreses i d'ampliacions d'empreses ja existents,principalment en el període 1986-1987 al que seguirà un període de desactivació.

En aquests sis anys es crearan a l'Hospitalet 393 noves empreses, mentre que seran 180 les empreses que amplien les seves intal.lacions. En relació a les ampliacions cal assenyalar que van ser més de 180 actuacions, ja que en alguns casos es varen efectuar més d'una actuació d'ampliació a la mateixa empresa. Per als nostres objectius, només té interès contabilitzar les empreses que varen aplicar ampliacions de capital, i per tant ampliació de la seva activitat productiva, no el nombre d'actuacions. La suma d'ambdues,és a dir noves empreses i ampliacions, representa un total de 573 empreses industrials vinculades al procés d'industrialització de l'Hospitalet de Llobregat entre 1985 y 1990.

Quadre 15. Noves empreses i ampliacions (1985-1990)

Sector	Total empres	Any 85	86	87	88	89	90	Total empres	Any 85	86	87	88	89	90	Total empres	Any 85	86	87	88	89	90
	573	108	134	117	98	33	83	100	100	100	100	100	100	100	100	18,8	23,4	20,4	17,1	5,8	14,5
22	2	2						0,3	1,9						100	100,0					
24	17	3	2	3	4	2	3	3,0	2,8	1,5	2,6	4,1	6,1	3,6	100	17,6	11,8	17,6	23,5	11,8	17,6
25	13	4	2	2	2		3	2,3	3,7	1,5	1,7	2,0		3,6	100	30,8	15,4	15,4	15,4		23,1
31	133	26	27	27	22	12	19	23,2	24,1	20,1	23,1	22,4	36,4	22,9	100	19,5	20,3	20,3	16,5	9,0	14,3
32	58	10	17	11	10	2	8	10,1	9,3	12,7	9,4	10,2	6,1	9,6	100	17,2	29,3	19,0	17,2	3,4	13,8
33	2			2				0,3			1,7				100			100,0			
34	20	7	5	3	3	2		3,5	6,5	3,7	2,6	3,1	6,1		100	35,0	25,0	15,0	15,0	10,0	
35	17	3	6	1	2		5	3,0	2,8	4,5	0,9	2,0		6,0	100	17,6	35,3	5,9	11,8		29,4
36	11	1	4	1	4		1	1,9	0,9	3,0	0,9	4,1		1,2	100	9,1	36,4	9,1	36,4		9,1
38	1		1					0,2		0,7					100		100,0				
39	8	1	4	1	1		1	1,4	0,9	3,0	0,9	1,0		1,2	100	12,5	50,0	12,5	12,5		12,5
41/42	36	5	10	11	6	1	3	6,3	4,6	7,5	9,4	6,1	3,0	3,6	100	13,9	27,8	30,6	16,7	2,8	8,3
43	11	2	4	3	1		1	1,9	1,9	3,0	2,6	1,0		1,2	100	18,2	36,4	27,3	9,1		9,1
44	6		2		3	1		1,0		1,5		3,1	3,0		100		33,3		50,0	16,7	
45	58	5	9	16	11	4	13	10,1	4,6	6,7	13,7	11,2	12,1	15,7	100	8,6	15,5	27,6	19,0	6,9	22,4
46	42	11	6	12	8	1	4	7,3	10,2	4,5	10,3	8,2	3,0	4,8	100	26,2	14,3	28,6	19,0	2,4	9,5
47	71	12	17	13	11	4	14	12,4	11,1	12,7	11,1	11,2	12,1	16,9	100	16,9	23,9	18,3	15,5	5,6	19,7
48	51	16	9	8	9	4	5	8,9	14,8	6,7	6,8	9,2	12,1	6,0	100	31,4	17,6	15,7	17,6	7,8	9,8
49	16		9	3	1		3	2,8		6,7	2,6	1,0		3,6	100		56,3	18,8	6,3		18,8

El *Quadre 15* mostra una síntesi resum de totes les actuacions (noves empreses més ampliacions) per sectors.

En una primera visió global per grans sectors d'activitat econòmica (*Quadre 15*) observem com el 23% de totes les actuacions han estat centrades en el sector 31 (fabricació de productes metàl.lics) com a sector predominant. A una certa distància trobem els sectors 47, 45 i 32, (paper, arts gràfiques i edició; indústria del calçat i vestit i confecció; i construcció de maquinària i equip mecànic respectivament), que representen casdacun entorn del 10-12% sobre el conjunt total d'empreses actuades. Es en aquests quatre grans sectors on semblen centrar-se les tendències de nova especialització industrial de l'Hospitalet.

Segons aquestes dades, es mantindria la clàssica tradició de la industrialització catalana, excepte en el cas del sector textil en que, malgrat haver estat un sector predominant, ha perdut pes d'una manera molt evident, de la mateixa manera com ha passat a la resta de Catalunya.

La resta de sectors es reparteixen en quantitats relativament poc importants, que només en el cas del sector alimentari (41-42) supererà el 5% del conjunt total d'aquestes actuacions.

La pregunta que ens podem fer en aquests moments, és sobre que s'amaga realment darrera d'aquesta distribució, sobretot, si això ens ho preguntem des de la perspectiva de si s'està incorporant innovació tecnològica -en quant *innovació de producte*-, en les intervencions industrials que tenen lloc a l'Hospitalet.

Es evident que amb la informació de la qual nosaltres disposem, no podem detectar si s'està donant *innovació de procés*. Per analitzar-ho faria falta un estudi intern de les empreses, el qual no forma part dels nostres objectius. Ens limitarem només a preguntar-nos sobre si aquests tipus d'actuacions van en la línia d'innovació tecnològica i d'alta

tecnologia de producte, o si pel contrari, s'efectuen en productes de sectors més tradicionals de menys innovació i de menys incorporació tecnològica.

Per arribar a algun resultat contrastarem aquesta informació amb aquella que és considerada en els àmbits internacionals dels països més desenvolupats, i que ens indica quins són els sectors i subsectors que incorporen les activitats d'alta tecnologia.

Per això cal desglossar els grans sectors en els seus subsectors fins a quatre digits, que és el que presentem en els *quadres 16, 17 i 18*. El *Quadre 16* per les noves empreses, el *Quadre 17* per les ampliacions i el *Quadre 18* per a la suma d'ambdues a nivell de subsectors.

Quadre 16. Noves empreses per sectors i subsectors
Referències als sectors d'innovació tècnica

x Sector considerat d'alta tecnologia a totes les classificacions
Sector d'alta tecnologia en algunes classificacions

Sector		Total empre	Any 85	86	87	88	89	90	Total empre	Any 85	86	87	88	89	90
		393	77	107	92	74	16	27	100	100	100	100	100	100	100
22		2	2						0,5	2,6					
2210		1	1						0,3	1,3					
2241		1	1						0,3	1,3					
24		14	1	2	3	4	2	2	3,6	1,3	1,9	3,3	5,4	12,5	7,4
2434		1	1						0,3	1,3					
2460		2					2		0,5					12,5	
2462		1			1				0,3			1,1			
2465		9		2	2	3		2	2,3		1,9	2,2	4,1		7,4
2473		1				1			0,3				1,4		
25		4	1	1		1		1	1,0	1,3	0,9		1,4		3,7
2533	#	1				1			0,3				1,4		
2552	#	2		1				1	0,5		0,9				3,7
2591		1	1						0,3	1,3					
31		89	19	21	23	15	5	6	22,6	24,7	19,6	25,0	20,3	31,3	22,2
3120		4	1			2	1		1,0	1,3			2,7	6,3	
3130		16	1	3	5	3	3	1	4,1	1,3	2,8	5,4	4,1	18,8	3,7
3140		1					1		0,3					6,3	
3141		21	6	4	8	2		1	5,3	7,8	3,7	8,7	2,7		3,7
3150		3		3					0,8		2,8				
3160		1						1	0,3						3,7
3162		1			1				0,3			1,1			
3163		2		1	1				0,5		0,9	1,1			
3165		1	1						0,3	1,3					
3166		8	3	2	2	1			2,0	3,9	1,9	2,2	1,4		
3167		3			1	2			0,8			1,1	2,7		
3169		6	1	1		4			1,5	1,3	0,9		5,4		
3191		18	6	6	5	1			4,6	7,8	5,6	5,4	1,4		
3199		4		1				3	1,0		0,9				11,1
32		36	9	12	7	7	1		9,2	11,7	11,2	7,6	9,5	6,3	
3220		1				1			0,3				1,4		
3221		1	1						0,3	1,3					
3223		15	2	5	4	3	1		3,8	2,6	4,7	4,3	4,1	6,3	
3242		1	1						0,3	1,3					
3252		1		1					0,3		0,9				
3254		2	1	1					0,5	1,3	0,9				
3261		2			1	1			0,5			1,1	1,4		
3293	x	1		1					0,3		0,9				
3294		4	2	1		1			1,0	2,6	0,9		1,4		
3299		8	2	3	2	1			2,0	2,6	2,8	2,2	1,4		
33		2			2				0,5			2,2			

Quadre 16. Noves empreses per sectors i subsectors

3300	x	2			2				0,5				2,2				
34		12	4	5	2	1			3,1	5,2	4,7	2,2	1,4				
3420	x	7	4	1	1	1			1,8	5,2	0,9	1,1	1,4				
3450		2		1	1				0,5		0,9	1,1					
3454		1		1					0,3		0,9						
3460		2		2					0,5		1,9						
35		13	2	6	1	2		2	3,3	2,6	5,6	1,1	2,7		7,4		
3520	#	1		1					0,3		0,9						
3530	#	2	1	1					0,5	1,3	0,9						
3540	x	5		1	1	2		1	1,3		0,9	1,1	2,7		3,7		
3551	x	5	1	3				1	1,3	1,3	2,8				3,7		
36		11	1	4	1	4		1	2,8	1,3	3,7	1,1	5,4		3,7		
3600		1	1						0,3	1,3							
3630		10		4	1	4		1	2,5		3,7	1,1	5,4		3,7		
38		1		1					0,3		0,9						
3830		1		1					0,3		0,9						
39	x	6		4	1	1		6	1,5		3,7	1,1	1,4				
3910	x	3		1	1	1			0,8		0,9	1,1	1,4				
3922		1		1					0,3		0,9						
3930	x	2		2					0,5		1,9						
41/42		22	2	6	9	3		2	5,6	2,6	5,6	9,8	4,1		7,4		
4144		1			1				0,3			1,1					
4150		1			1				0,3			1,1					
4191		6		1	4			1	1,5		0,9	4,3			3,7		
4192		8	2	3	1	2			2,0	2,6	2,8	1,1	2,7				
4239		4		1	1	1		1	1,0		0,9	1,1	1,4		3,7		
4282		2		1	1				0,5		0,9	1,1					
43		7	2	3	2				1,8	2,6	2,8	2,2					
4353		2		1	1				0,5		0,9	1,1					
4354		3	1	1	1				0,8	1,3	0,9	1,1					
4360		2	1	1					0,5	1,3	0,9						
44		5		1		3	1		1,3		0,9		4,1	6,3			
4421		5		1		3	1		1,3		0,9		4,1	6,3			
45		44	4	7	15	10	4	4	11,2	5,2	6,5	16,3	13,5	25,0	14,8		
4530		4			1	1	2		1,0			1,1	1,4	12,5			
4531		3			1			2	0,8			1,1			7,4		
4532		15	2	5	3	3	1	1	3,8	2,6	4,7	3,3	4,1	6,3	3,7		
4533		4		1	1	2			1,0		0,9	1,1	2,7				
4534		8		1	5	2			2,0		0,9	5,4	2,7				
4535		2	1		1				0,5	1,3		1,1					
4539		1			1				0,3			1,1					
4551		4	1		2	1			1,0	1,3		2,2	1,4				
4559		2				1		1	0,5				1,4		3,7		
4560		1					1		0,3					6,3			
46		33	10	6	9	6	1	1	8,4	13,0	5,6	9,8	8,1	6,3	3,7		
4630		7	3	1	3				1,8	3,9	0,9	3,3					
4640		1		1					0,3		0,9						

Quadre 16. Noves empreses per sectors i subsectors

4650	1					1		0,3					6,3		
4681	18	4	4	3	6		1	4,6	5,2	3,7	3,3	8,1		3,7	
4685	6	3		3				1,5	3,9		3,3				
47	53	9	14	12	11	2	5	13,5	11,7	13,1	13,0	14,9	12,5	18,5	
4720	1		1					0,3		0,9					
4732	2			1	1			0,5			1,1	1,4			
4733	1			1				0,3			1,1				
4739	1		1					0,3		0,9					
4740	3					2	1	0,8					12,5	3,7	
4741	27	5	6	4	9		3	6,9	6,5	5,6	4,3	12,2		11,1	
4742	17	3	6	6	1		1	4,3	3,9	5,6	6,5	1,4		3,7	
4751	1	1						0,3	1,3						
48	29	11	7	4	5		2	7,4	14,3	6,5	4,3	6,8		7,4	
4812	1				1			0,3				1,4			
4819	2	1					1	0,5	1,3					3,7	
4821	3		2	1				0,8		1,9	1,1				
4822	23	10	5	3	4		1	5,9	13,0	4,7	3,3	5,4		3,7	
49	10		7	1	1		1	2,5		6,5	1,1	1,4		3,7	
4911	3		3					0,8		2,8					
4930	2		1				1	0,5		0,9				3,7	
4941	3		2	1				0,8		1,9	1,1				
4959	2		1		1			0,5		0,9		1,4			

x Sector considerat d'alta tecnologia a totes les classificacions

Sector d'alta tecnologia en algunes classificacions

Quadre 17. Ampliació d'empreses per sectors i subsectors
Referències als sectors d'innovació tècnica

x Sector considerat d'alta tecnologia a totes les classificacions
Sector d'alta tecnologia en algunes classificacions

Sector		Total empre	Any 85	86	87	88	89	90	Total empre	Any 85	86	87	88	89	90
24		3	2					1	1,7	6,5					1,8
2440		3	2					1	1,7	6,5					1,8
25		9	3	1	2	1		2	5,0	9,7	3,7	8,0	4,2		3,6
2513	#	1	1						0,6	3,2					
2535		1	1						0,6	3,2					
2537		1	1						0,6	3,2					
2541	x	1			1				0,6			4,0			
2551		2		1		1			1,1		3,7		4,2		
2552	#	3			1			2	1,7			4,0			3,6
31		44	7	6	4	7	7	13	24,4	22,6	22,2	16,0	29,2	41,2	23,2
3120		4		1		1		2	2,2		3,7		4,2		3,6
3130		6	2	1			2	1	3,3	6,5	3,7			11,8	1,8
3141		2						2	1,1						3,6
3160		2	1					1	1,1	3,2					1,8
3161		2				1	1		1,1				4,2	5,9	
3162		2	1					1	1,1	3,2					1,8
3163		4		1		1	1	1	2,2		3,7		4,2	5,9	1,8
3166		7	1		1	2	1	2	3,9	3,2		4,0	8,3	5,9	3,6
3167		2	2						1,1	6,5					
3169		2			1		1		1,1			4,0		5,9	
3190		1						1	0,6						1,8
3191		9		3	1	2	1	2	5,0		11,1	4,0	8,3	5,9	3,6
3199		1			1				0,6			4,0			
32		22	1	5	4	3	1	8	12,2	3,2	18,5	16,0	12,5	5,9	14,3
3200		1		1					0,6		3,7				
3223		5			1	2		2	2,8			4,0	8,3		3,6
3261		1						1	0,6						1,8
3291		2			1			1	1,1			4,0			1,8
3294		3		2	1				1,7		7,4	4,0			
3299		10	1	2	1	1	1	4	5,6	3,2	7,4	4,0	4,2	5,9	7,1
34		8	3		1	2	2		4,4	9,7		4,0	8,3	11,8	
3420		3			1	1	1		1,7			4,0	4,2	5,9	
3450		1	1						0,6	3,2					
3460		4	2			1	1		2,2	6,5			4,2	5,9	
35		4	1					3	2,2	3,2					5,4
3520	#	1	1						0,6	3,2					
3540	x	2						2	1,1						3,6
3551	x	1						1	0,6						1,8
39		2	1					1	1,1	3,2					1,8
3910	x	1						1	0,6						1,8
3930	x	1	1						0,6	3,2					

Quadre 17. Ampliació d'empreses per sectors i subsectors

41/42	14	3	4	2	3	1	1	7,8	9,7	14,8	8,0	12,5	5,9	1,8
4181	1	1						0,6	3,2					
4191	8	1	3	2		1	1	4,4	3,2	11,1	8,0		5,9	1,8
4192	1	1						0,6	3,2					
4233	1				1			0,6				4,2		
4282	3		1		2			1,7		3,7		8,3		
43	4		1	1	1		1	2,2		3,7	4,0	4,2		1,8
4351	1						1	0,6						1,8
4360	1				1			0,6				4,2		
4392	2		1	1				1,1		3,7	4,0			
44	1		1					0,6		3,7				
4421	1		1					0,6		3,7				
45	14	1	2	1	1		9	7,8	3,2	7,4	4,0	4,2		16,1
4531	2				1		1	1,1				4,2		1,8
4532	9		1				8	5,0		3,7				14,3
4559	3	1	1	1				1,7	3,2	3,7	4,0			
46	9	1		3	2		3	5,0	3,2		12,0	8,3		5,4
4620	1						1	0,6						1,8
4630	1	1						0,6	3,2					
4681	6			3	2		1	3,3			12,0	8,3		1,8
4685	1						1	0,6						1,8
47	18	3	3	1		2	9	10,0	9,7	11,1	4,0		11,8	16,1
4733	3	1		1			1	1,7	3,2		4,0			1,8
4741	9	2	2			2	3	5,0	6,5	7,4			11,8	5,4
4742	6		1				5	3,3		3,7				8,9
48	22	5	2	4	4	4	3	12,2	16,1	7,4	16,0	16,7	23,5	5,4
4810	1				1			0,6				4,2		
4812	2				1		1	1,1				4,2		1,8
4819	1			1				0,6			4,0			
4822	18	5	2	3	2	4	2	10,0	16,1	7,4	12,0	8,3	23,5	3,6
49	6		2	2			2	3,3		7,4	8,0			3,6
4911	2			1			1	1,1			4,0			1,8
4941	3		2				1	1,7		7,4				1,8
4959	1			1				0,6			4,0			

x Sector considerat d'alta tecnologia a totes les classificacions
Sector d'alta tecnologia en algunes classificacions

Quadre 18. Noves empreses i ampliacions per sectors i subsectors
Referències als sectors d'innovació tècnica

x Sector considerat d'alta tecnologia a totes les classificacions
Sector d'alta tecnologia en algunes classificacions

Sector		Total empre	Any 85	86	87	88	89	90	Total empre	Any 85	86	87	88	89	90
22		2	2						0,3	1,9					
2210		1	1						0,2	0,9					
2241		1	1						0,2	0,9					
24		17	3	2	3	4	2	3	3,0	2,8	1,5	2,6	4,1	6,1	3,6
2434		1	1						0,2	0,9					
2440		3	2					1	0,5	1,9					1,2
2460		2					2		0,3					6,1	
2462		1			1				0,2			0,9			
2465		9		2	2	3		2	1,6		1,5	1,7	3,1		2,4
2473		1				1			0,2				1,0		
25		13	4	2	2	2		3	2,3	3,7	1,5	1,7	2,0		3,6
2513	#	1	1						0,2	0,9					
2533	#	1				1			0,2				1,0		
2535		1	1						0,2	0,9					
2537		1	1						0,2	0,9					
2541	x	1			1				0,2			0,9			
2551		2		1		1			0,3		0,7		1,0		
2552	#	5		1	1			3	0,9		0,7	0,9			3,6
2591		1	1						0,2	0,9					
31		133	26	27	27	22	12	19	23,2	24,1	20,1	23,1	22,4	36,4	22,9
3120		8	1	1		3	1	2	1,4	0,9	0,7		3,1	3,0	2,4
3130		22	3	4	5	3	5	2	3,8	2,8	3,0	4,3	3,1	15,2	2,4
3140		1					1		0,2					3,0	
3141		23	6	4	8	2		3	4,0	5,6	3,0	6,8	2,0		3,6
3150		3		3					0,5		2,2				
3160		3	1					2	0,5	0,9					2,4
3161		2				1	1		0,3				1,0	3,0	
3162		3	1		1			1	0,5	0,9		0,9			1,2
3163		6		2	1	1	1	1	1,0		1,5	0,9	1,0	3,0	1,2
3165		1	1						0,2	0,9					
3166		15	4	2	3	3	1	2	2,6	3,7	1,5	2,6	3,1	3,0	2,4
3167		5	2		1	2			0,9	1,9		0,9	2,0		
3169		8	1	1	1	4	1		1,4	0,9	0,7	0,9	4,1	3,0	
3190		1						1	0,2						1,2
3191		27	6	9	6	3	1	2	4,7	5,6	6,7	5,1	3,1	3,0	2,4
3199		5		1	1			3	0,9		0,7	0,9			3,6
32		58	10	17	11	10	2	8	10,1	9,3	12,7	9,4	10,2	6,1	9,6
3200		1		1					0,2		0,7				
3220		1				1			0,2				1,0		
3221		1	1						0,2	0,9					
3223		20	2	5	5	5	1	2	3,5	1,9	3,7	4,3	5,1	3,0	2,4
3242		1	1						0,2	0,9					
3252		1		1					0,2		0,7				

Quadre 18. Noves empreses i ampliacions per sectors i subsectors

3254		2	1	1					0,3	0,9	0,7						
3261		3			1	1		1	0,5			0,9	1,0		1,2		
3291		2			1			1	0,3			0,9			1,2		
3293	x	1		1					0,2		0,7						
3294		7	2	3	1	1			1,2	1,9	2,2	0,9	1,0				
3299		18	3	5	3	2	1	4	3,1	2,8	3,7	2,6	2,0	3,0	4,8		
33		2			2				0,3			1,7					
3300	x	2			2				0,3			1,7					
34		20	7	5	3	3	2		3,5	6,5	3,7	2,6	3,1	6,1			
3420	x	10	4	1	2	2	1		1,7	3,7	0,7	1,7	2,0	3,0			
3450		3	1	1	1				0,5	0,9	0,7	0,9					
3454		1		1					0,2		0,7						
3460		6	2	2		1	1		1,0	1,9	1,5		1,0	3,0			
35		17	3	6	1	2		5	3,0	2,8	4,5	0,9	2,0		6,0		
3520	#	2	1	1					0,3	0,9	0,7						
3530	#	2	1	1					0,3	0,9	0,7						
3540	x	7		1	1	2		3	1,2		0,7	0,9	2,0		3,6		
3551	x	6	1	3				2	1,0	0,9	2,2				2,4		
36		11	1	4	1	4		1	1,9	0,9	3,0	0,9	4,1		1,2		
3600		1	1						0,2	0,9							
3630		10		4	1	4		1	1,7		3,0	0,9	4,1		1,2		
38		1		1					0,2		0,7						
3830		1		1					0,2		0,7						
39		8	1	4	1	1		1	1,4	0,9	3,0	0,9	1,0		1,2		
3910	x	4		1	1	1		1	0,7		0,7	0,9	1,0		1,2		
3922		1		1					0,2		0,7						
3930	x	3	1	2					0,5	0,9	1,5						
41/42		36	5	10	11	6	1	3	6,3	4,6	7,5	9,4	6,1	3,0	3,6		
4144		1			1				0,2			0,9					
4150		1			1				0,2			0,9					
4181		1	1						0,2	0,9							
4191		14	1	4	6		1	2	2,4	0,9	3,0	5,1		3,0	2,4		
4192		9	3	3	1	2			1,6	2,8	2,2	0,9	2,0				
4233		1				1			0,2				1,0				
4239		4		1	1	1		1	0,7		0,7	0,9	1,0		1,2		
4282		5		2	1	2			0,9		1,5	0,9	2,0				
43		11	2	4	3	1		1	1,9	1,9	3,0	2,6	1,0		1,2		
4351		1						1	0,2						1,2		
4353		2		1	1				0,3		0,7	0,9					
4354		3	1	1	1				0,5	0,9	0,7	0,9					
4360		3	1	1		1			0,5	0,9	0,7		1,0				
4392		2		1	1				0,3		0,7	0,9					
44		6		2		3	1		1,0		1,5		3,1	3,0			
4421		6		2		3	1		1,0		1,5		3,1	3,0			
45		58	5	9	16	11	4	13	10,1	4,6	6,7	13,7	11,2	12,1	15,7		
4530		4			1	1	2		0,7			0,9	1,0	6,1			
4531		5			1	1		3	0,9			0,9	1,0		3,6		

Quadre 18. Noves empreses i ampliacions per sectors i subsectors

4532	23	2	6	3	3	1	8	4,0	1,9	4,5	2,6	3,1	3,0	9,6
4533	4		1	1	2			0,7		0,7	0,9	2,0		
4534	8		1	5	2			1,4		0,7	4,3	2,0		
4535	2	1		1				0,3	0,9		0,9			
4539	1			1				0,2			0,9			
4540	1						1	0,2						1,2
4551	4	1		2	1			0,7	0,9		1,7	1,0		
4559	5	1	1	1	1		1	0,9	0,9	0,7	0,9	1,0		1,2
4560	1					1		0,2					3,0	
46	42	11	6	12	8	1	4	7,3	10,2	4,5	10,3	8,2	3,0	4,8
4620	1						1	0,2						1,2
4630	8	4	1	3				1,4	3,7	0,7	2,6			
4640	1		1					0,2		0,7				
4650	1					1		0,2					3,0	
4681	24	4	4	6	8		2	4,2	3,7	3,0	5,1	8,2		2,4
4685	7	3		3			1	1,2	2,8		2,6			1,2
47	71	12	17	13	11	4	14	12,4	11,1	12,7	11,1	11,2	12,1	16,9
4720	1		1					0,2		0,7				
4732	2			1	1			0,3			0,9	1,0		
4733	4	1		2			1	0,7	0,9		1,7			1,2
4739	1		1					0,2		0,7				
4740	3					2	1	0,5					6,1	1,2
4741	36	7	8	4	9	2	6	6,3	6,5	6,0	3,4	9,2	6,1	7,2
4742	23	3	7	6	1		6	4,0	2,8	5,2	5,1	1,0		7,2
4751	1	1						0,2	0,9					
48	51	16	9	8	9	4	5	8,9	14,8	6,7	6,8	9,2	12,1	6,0
4810	1				1			0,2				1,0		
4812	3				2		1	0,5				2,0		1,2
4819	3	1		1			1	0,5	0,9		0,9			1,2
4821	3		2	1				0,5		1,5	0,9			
4822	41	15	7	6	6	4	3	7,2	13,9	5,2	5,1	6,1	12,1	3,6
49	16		9	3	1		3	2,8		6,7	2,6	1,0		3,6
4911	5		3	1			1	0,9		2,2	0,9			1,2
4930	2		1				1	0,3		0,7				1,2
4941	6		4	1			1	1,0		3,0	0,9			1,2
4959	3		1	1	1			0,5		0,7	0,9	1,0		

x Sector considerat d'alta tecnologia a totes les classificacions
Sector d'alta tecnologia en algunes classificacions

Model d'industrialització d'alta tecnologia

Acudint a la bibliografia internacional que existeix sobre innovació tecnològica, es disposa de certes classificacions que han estat confeccionades sobre la base de preguntar-se, quins eren aquells sectors o subsectors que podien considerar-se com sectors d'alta tecnologia, per tant d'alta innovació tecnològica en relació amb els producte produits, es a dir, que incorporen el que s'anomena innovació de producte. (Malecki: 1981, 194; Glasmeier: 1985; Swyngedeouw i Archer: 1986; Merenne-Schoumaker: 1991)

Fent una síntesi d'aquesta informació, podem observar-la en la classificació del *Quadre 19*. Aquesta classificació ens permet tenir una base d'anàlisi bastant amplia, en la que hem pres com a referència diverses classificacions americanes, franceses i angleses, centrades en el que podem considerar àmbits d'innovació tecnològica de producte. Dins d'aquesta classificació distingirem aquelles empreses assenyalades amb una **X**, que representen sectors que són considerats en més d'una classificació com a sectors d'alta tecnologia, d'aquelles que en la nostra classificació van acompanyades d'un signe #, que indica que es tracta d'un sector que només apareix en una de les classificacions.

Hem treballat aquest aspecte per l'Hospitalet a dos nivells. En primer lloc a partir de la informació recollida, en base a l'any d'implantació de les noves indústries i ampliacions, adaptant la classificació en que es basen les dades de la C.O.C.I.N.B., a la classificació de la C.N.A.E. (Clasificación Nacional de Actividades Económicas). En segon lloc, hem buscat com a contrast aquelles informacions que fan referència al període de forta recerca de reindustrialització, posterior a la

Quadre 19. Sectors d'innovació tècnica en els que s'ha invertit a l'Hospitalet de Llobregat (nombre d'empreses creades o ampliades)

	Sector	TOTAL	Any de la inversió 85	86	87	88	89	90
		43	8	11	8	6	1	9
2513	# Fbr. productes químics inorgànics (excepte gasos comprimits)	1	1					
2533	# Fbr. pintures, barnissos i laques	1				1		
2541	x Fbr. productes farmacèutics de base	1			1			
2552	# Fbr. sabons i àltres productes de perfumeria i cosmètica	6		1	2			3
3293	x Cnst. de motors i turbines (excepte les destinades al transport)	1		1				
33	x Cnst. de màquines d'oficina i ordinadors	1			1			
3420	x Fbr. material elèctric d'ús i equipament	10	4	1	2	2	1	
3530	# Fbr. aparells i equip electrònic de senyalització, control i programació	2	1	1				
3540	x Fbr. components electrònics i circuïts integrats	7		1	1	2		3
3551	x Fbr. aparells receptors, de registre i reproducció de só i imatge.	6	1	3				2
3910	x Fbr. instruments de precisió, mesura i control	4		1	1	1		1
3930	x Fbr. instruments òptics i equip fotogràfic i cinematogràfic	3	1	2				
	Sectors d'innovació tècnica sense inversió a l'Hospitalet							
2511	# Fbr. productes químics orgànics de origen petroquímic	0						
2514	x Fbr. primeres matèries plàstiques	0						
2515	x Fbr. cautxu i làtex sintètics	0						
2520	x Fbr. productes químics destinats principalment a la agricultura	0						
2532	# Fbr. colorants i pigments	0						
2536	# Fbr. olis essencials i substàncies aromàtiques, naturals i sintètiques	0						
2542	x Fbr. especialitats i altres productes farmacèutics	0						
3168	# Fbr. armes lleugeres i les seves municions	0						
3440	# Fbr. contadors i aparells de mesura, control i verificació elèctrics	0						
3510	x Fbr. aparells i equip de telecomunicació	0						
3511	x Fbr. aparells i equip telefònic i telegràfic	0						
3512	x Fbr. aparells i equip de radiocomunicació, radiodifusió i televisió	0						
3520	# Fbr. aparells i equip electromèdic i d'us professional i científic	0						
3550	# Fbr. aparells receptors, de registre i reproducció de só i imatge. grabació	0						
3820	x Cnst., reparació i manteniment d'aeronaus	0						
3921	# Fbr. material mèdic-quirúrgic	0						
3990	# Fbr. rellotges i altres intruments n.c.o.p.	0						

x Sector considerat d'alta tecnologia a totes les classificacions
Sector d'alta tecnologia en algunes classificacions

crisi dels anys 70, i que es concreta amb les actuacions relacionades amb la Z.U.R. Amb les dades de que disposem a aquest nivell (Guinjoan i Hernández: 1989), hem confeccionat el quadre Z.U.R., en el qual hem destacat amb els mateixos signes (**X** per a les activitat unanimement considerades com d'alta tecnologia; # per les activitats en les que l'acord no és unànim), les activitats implantades a l'Hospitalet al llarg d'aquests anys, assenyalant aquells sectors que coinceideixen amb els considerats d'alta tecnologia en aquestes classificacions. Tot això ens permetrà contrastar, a més, el que ha representat aquesta incorporació d'empreses d'alta tecnologia a l'Hospitalet.

Del total de les inversions dirigides a implantacions industrials produides al llarg dels anys 85-90, que sabem que s'han concretat en un total de 573 actuacions sota la forma de noves empreses o ampliacions, trobem que només 43 poden ser considerades com participants d'aquests sectors d'alta tecnologia. Es a dir, menys del 10%, exactament el 7,5%, podem considerar que participen com a grup d'activitat, d'aquesta vinculació a l'innovació tecnològica de producte. El 92'5% continuen essent actuacions de tipus tradicional o de menor nivell tecnològic de producte.

Pel que fa als sectors d'innovació incorporats a l'Hospitalet, veiem com el dominant seria el de material elèctric d'us i equipament (3420), amb 10 actuacions, seguit de la fabricació de components electrònics i circuits integrats (3540), amb 7 actuacions; i els subsectors 3551 i 3552, respectivament d'aparells de registre i reproducció de so i imatge, i de sabons i altres productes del grup de perfumeria i cosmètica, amb 6 actuacions.

Cal destacar també el d'instruments optics (3930) que malgrat només representar tres actuacions a l'Hospitalet de Llobregat, té una significació molt particular, ja que amb ell ens trobem

davant d'una de les empreses de més alta innovació tecnològica i una de les més altes probablement de Catalunya, l'empresa INDO. Es tracta d'un dels grups en els que la innovació tecnològica té un pes específic, mentre que en el cas d'aquesta empresa disposa d'un important departament de recerca i innovació.

En resum, constatem que és en l'àmbit dels sectors elèctric i químic on es concentra l'escassa innovació tecnològica que s'ha incorporat durant aquests anys a la industrialització de l'Hospitalet. En contrapartida podem observar en el *Quadre 19*, el llistat de tots aquells altres sectors que, essent considerats d'innovació tecnològica, no han tingut cap tipus d'inversió en el cas de l'Hospitalet.

Si ara concretem l'anàlisi a la relació entre la innovació tecnològica en el que va representar les actuacions Z.U.R. a l'Hospitalet (*Quadre 20*), també s'aprecia que a l'Hospitalet de Llobregat es va produir una major penetració d'aquell tipus d'actuacions que podriem dir-ne tradicionals en relació al total d'inversions efectuades a Catalunya.

Només hi trobem inversions dirigides cap a sectors d'innovació tecnològica, que representin cert predomini en relació al conjunt total de Catalunya, les que corresponen al sector 25 (indústria química) (menys 253 i 255), el sector 31 (fabricació de productes metàl.lics), en que supera en un 3'6% a la mitjana d'aquests tipus d'inversions en el total de les Z.U.R.s de Catalunya, els sectors 32 (construcció de maquinària i equip mecànic) i 39 (fabricació d'instruments de precisió, óptica i assimilats), i l'únic municipi en que s'ha incorporat el sector 38 (construcció d'altre material de transport).

Podem observar que se centren fonamentalment en aquells àmbits que, malgrat estar inclosos en els àmbits sectorials d'innovació, no es poden considerar d'alta tecnologia, com és el cas, entre altres, de la fabricació de productes metàl.lics i

Quadre 20

Comparació entre la distribució sectorial de les inversions a l'Hospitalet i les efectuades en l'ambit de la Z.U.R. a Catalunya (Període 1985-1988)

Sectors		Hosp. total	Z.U.R. total	Hosp. (a)	Z.U.R. (b)	diferència (a-b)
		457	203	100	100	
22		2		0,4	0	0,4
24		12	8	2,6	3,9	-1,3
25(253 i 255)	X	3		0,7	0	0,7
253+255	X	6	19	1,3	9,4	-8,0
2541	X	1	7	0,2	3,4	-3,2
31	X	102	38	22,3	18,7	3,6
32 + 39	X	55	13	12,0	6,4	5,6
33 + 35	X	14	9	3,1	4,4	-1,4
34	X	18	8	3,9	3,9	-0,0
36(363)		1		0,2	0	0,2
3630		9	13	2,0	6,4	-4,4
38	X	1		0,2	0	0,2
41/42		32	21	7,0	10,3	-3,3
43 + 45		51	22	11,2	10,8	0,3
44		5		1,1	0	1,1
46		37	5	8,1	2,5	5,6
47		53	13	11,6	6,4	5,2
48		42	27	9,2	13,3	-4,1
49		13		2,8	0	2,8

X Sector d'alta tecnologia en algunes classificacions

Font: Guinjoan i Hernández: 1989 i dades propies

d'equips, mentre que, per exemple, tot el sector de l'electrònica i els vinculats a l'electrònica, són pràcticament absents en el conjunt de noves implantacions industrials al municipi.

Una primera conclusió general que es pot extreure d'aquestes dades ens porta a afirmar que, malgrat que a l'Hospitalet de Llobregat s'està observant un procés d'expansió industrial, -clarament vinculat a l'àmplia disponibilitat de sòl industrial a les proximitats de Barcelona-, no es pot afirmar, en canvi amb la mateixa seguretat, que es tracti d'una nova implantació destacadament d'alta tecnològia.

Es tracta d'una implantació industrial que transcorre essencialment pels paràmetres de la industrialització clàssica, d'aquella industrialització lligada a activitats força tradicionals. Malgrat trobar-hi certes actuacions corresponents a sectors tecnologicament més dinàmics, no acaba de quedar configurada com una àrea d'atracció per l'alta tecnologia en quant àrea d'innovació tecnològica de producte.

Som, per tant, en front d'un àmbit territorial d'industrialització tradicional, en el qual es continua aquesta tradició, malgrat certes transformacions que s'han produit al llarg d'aquests anys a la indústria a Catalunya. De manera significativa observem aquests canvis en la pràctica desaparició del sector textil, o d'altres sectors de tipus més artesanal com pot ser el de la fusta o similars. No podem pensar, però, que estiguem davant d'un àmbit territorial amb una alta capacitat d'atracció, sobre allò que podria representar una dinamització, o la incorporació d'activitats inductores de dinàmica econòmica, que permeti pensar en un sistema industrial innovador de futur, i competitiu a nivell internacional.

De la constatació anterior podem deduir-ne, que aquest predomini de petita i mitjana empresa no excesivament vinculada a la innovació com hem observat, es redueix a una petita i mitjana

empresa que necessariament ha de ser depenent, tant des del punt de vista dels capitals, com des del punt de vista dels productes i, significativament, podem imaginar també que des del punt de vista dels processos.

En conjunt, i excluint-hi alguna notable excepció, som davant d'un sector industrial depenent de l'exterior. Aquesta vinculació i dependència de l'exterior, no ha de ser-ho necessariament des del punt de vista econòmic, malgrat que aquest aspecte de la dependència econòmica també es pot observar, sinó principalment, des del punt de vista dels productes i dels processos que trobem integrats en uns àmbits superiors.

Aquí és posen en questió, en certa manera, aquells plantejaments que volen sobrevalorar l'interès de la petita i mitjana empresa, en base al fet de que se la suposa un tipus d'empresa més dinàmica en front a la gran empresa. En contrapartida, podem pensar que serà a la gran empresa on es donaran les condicions necessaries perquè es pugui produir innovació tecnològica sobre el producte, en base a la qual pot tenir lloc realment una dinamització de l'activitat productiva, cosa que no sembla que es dongui en el municipi que analitzem.

Sense haver entrat evidentment en una anàlisi de detall, i amb totes les limitacions que aquesta interpretació pugui tenir, constatem, d'altra banda, la necessitat de perllongar aquests tipus de treballs amb altres treballs de tipus microempresarial per poder, realment, constatar aquestes afirmacions. La impressió que s'en pot treure, com ja hem apuntat abans, és que ens trobem davant d'una industrialització de tipus força tradicional, que té un interés per la seva capacitat econòmica e industrial, però que no acaba de permetre albirar amb claredat unes perspectives autònomes i dinàmiques de futur.

Sobre la base dels resultats als que hem arribat, pensem que una política industrial al municipi hauria de saber aconseguir, que la important quantitat de sòl industrial lliure de que l'Hospitalet de Llobregat disposa, situat en un entorn adient en termes d'economies d'escala i d'aglomeració, no fos únicament ocupat per un tipus d'indústria, o de serveis extensius en necessitat de sòl, indiscriminats, sinó d'implantacions productives inductores d'innovació i d'activitat econòmica en general, i industrial i de serveis a la indústria en particular.

Malgat que en la nostra anàlisi ens hem limitat a considerar el terme municipal de l'Hospitalet, no s'hauria tampoc d'oblidar la potencialitat que la contigüitat amb un entorn submetropolità de forta territorialització industrial possibilita, en la mesura en que una coordinació d'esforços pot potenciar les economies d'escala i d'aglomeració esmentades.

ANEXE

Clasificación Nacional de Actividades Económicas (CNAE)
Actividades industriales

2 Transformació de Minerals no Energetics. Química

22 Producció i primera transformació de metalls
221 Siderúrgia
224 Producció i primera transformació de metalls no fèrrics

23 Extracció de minerals no metàl.lics ni energètics
231 Extracció de materials per la costrucció

24 Indústries de productes minerals no metàl.lics
241 Fabricació de productres de terres cuites per la construcció
242 Fabricació de ciments, cals i guixos
243 Fabricació de materials de construcció en formigó, ciment, guix i altres
244 Indústria de la pedra natural
245 Fabricació d'abrasius
246 Indústria del vidre
247 Fabricació de productes ceràmics

25 Indústria química
251 Fabricació de productes químics básics (excepte productes farmacèutics de base)
252 Fabricació de productes químics destinats principalment a la agricultura
253 Fabricació de productes químics destinats a la indústria
254 Fabricació de productes farmacèutics
255 Fabricació de productes químics destinats al consum final

3 Indústries transformadores dels metalls. Mecànica de precisió

31 Fabricació de productes metàl.lics (excepte màquines i material de transport)
311 Fundicions
312 Forja, estampat, embutició, troquelat, tall i repulsat

313 Tractament i recubriment dels metalls
314 Fabricació de productes de productes metàl.lics estructurals
315 Construcció de grans dipòsits i caldereria grossa
316 Fabricació d'eines i articles acabats en metalls (exclós el material elèctric)
319 Tallers mecànics independents

32 Construcció de maquinària i equip mecànic
321 Construcció de màquines agrícoles i tractors agrícoles
322 Construcció de màquines per treballar els metalls, la fusta i el suro: útils i recambis per màquines
323 Construcció de màquines per les indústries textil, del cuiro, sebates i vestit
324 Construcció de màquines i aparells per les indústries alimenticies, químiques, del plàstic i del suro
325 Construcció de màquines i equip per mineria. Construcció i obres públiques, siderúrgia i fundició i d'elevació i manipul
326 Fabricació d'òrgans de transmisió
329 Construcció d'altres màquines i equip mecànic

33 Construcció de màquines d'oficina i ordinadors

34 Construcció de maquinària i material elèctric
341 Fabricació de fils i cables elèctrics
342 Fabricació de material elèctric d'ús i equipament
343 Fabricació de piles i acumuladors
344 Fabricació de contadors i aparells de mesura, control i verificació elèctrics
345 Fabricació d'aparells electrodomèstics
346 Fabricació de llums i material d'enllumenat
347 Instal.lacions elèctriques

35 Fabricació de material electrònic (excepte ordinadors)
351 Fabricació d'aparells i equip de telecomunicació
352 Fabricació d'aparells i equip electromèdic i d''us professional i científic
353 Fabricació d'aparells i equip electrònic de senyalització, control i programació
354 Fabricació de components electrònics i circuïts integrats
355 Fabricació d'aparells receptors, de registre i reproducció de só i imatge. Grabació de discos i cintes magnètiques

36 Construcció de vehicles automòvils i les seves peces de recambi
362 Construcció de carroceries, remolcs i assimilats
363 Fabricació d'èquip, accessoris i peces de recambi per vehícles automòvils

38 Construcció d'altre material de transport
383 Construcció de bicicletes, motocicletes i les seves peces de recambi
389 Construcció d'altre material de transport n.c.o.p.

39 Fabricació d'instruments de precisió, óptica i assimilats
391 Fabricació d'instruments de precisió, mesura i control
392 Fabricació de material mèdic-quirúrgic i d'aparells ortopèdics
393 Fabricació d'instruments òptics i equip fotogràfic i cinematogràfic

4 Altres Industries Manufactureres

41-42 Indústries de productes alimentaris, begudes i tabac
412 Fabricació d'olis i greixos, vegetals i animals (excepte oli d'oliva)
413 Sacrifici de bestiar, preparació i conserva de carn
414 Indústries làcties
415 Fabricació de sucs i conserves vegetals
419 Indústria del pa i pastisseria industrial
421 Indústries del cacau, xacolata i productes de confiteria
423 El.laboració de productes alimenticis diversos
424 Indústries d'alcohols etílics de fermentació
425 Indústria vinícola
428 Indústries de les aigues minerals, aigues gasoses i altres begudes
429 Indústria del tabac

43 Indústria textil
432 Indústria de la llana
433 Indústria de la seda natural i de les fibres artificials i sintètiques
435 Fabricació de gènere de punt
436 Acabats textils
437 Fabricació de catifes i tapisos i de teixits impregnats
439 Altres indústries textils

44 Indústria del cuiro
441 Curtició i acabat en cuiros i pells
442 Fabricació d'articles de cuiro i similars

45 Indústria del calçat i vestit i altres confeccions textils
453 Confecció en serie de peces de vestir i complements

454 Confecció a mida de peçes de vestir i complements del vestit
455 Confecció d'altres articles amb matèries textils
456 Indústria de la pelleteria

46 Indústria de la fusta i mobles de fusta
461 Asserrat i preparació industrial de la fusta
462 Fabricació de productes semielaborats de fusta (xapes, taules, fusta mullorada, etc.)
463 Fabricació en serie de peces de fusteria, parquet i estructures de fusta per la construcció
464 Fabricació d'envasos i embalatges de fusta
465 Fabricació d'objectes diversos de fusta (excepte mobles)
466 Fabricació de productes de suro
468 Indústria del moble de fusta

47 Paper, arts gràfiques i edició
471 Fabricació de pasta paperera
472 Fabricació de paper i cartró
473 Transformació del paper i cartró
474 Impresió gràfica i les activitats directamen relacionades amb la impresió
475 Sector editorial propiament dit

48 Transformació del cautxú i plàstics
481 Transformació del cautxú
482 Transformació de matèries plàstiques

49 Altres indústries manufactureres
491 Joieria i bijuteria
493 Laboratoris fotogràfics i cinematogràfics
494 Fabricació de jocs, joguines i articles esportius
495 Indústries manufactureres diverses

BIBLIOGRAFIA

ACTUACIONES, 1989, *Actuaciones del Departament d'Industria i Energia de la Generalitat de Catalunya*, "Cataluña Económica", nº 318, pp. 120

ACTUACIONS, *Actuacions industrials...(sòl industrial), periodic. desde 1985*, Barcelona, Institut Català del Sòl

ALEGRE, J., BROS, J.M., FONOLLEDA, S., 1985, *Estructura comercial de l'Hospitalet de Llobregat*, Barcelona, Dir. Gral. Comerç Interior i Consum-Generalit

ALEMANY, J., LLARCH, E., SAEZ, X., 1985, *Tendencias económicas y políticas metropolitanas en el área de Barcelona*, "Estudios Territoriales", nº 19, pp. 91-112

ALEMANY, J., PARELLADA, M., 1984, *Prospectiva metropolitana i sistemes generals*, Barcelona, Corporació Metropolitana de Barcelona

AREA, 1988, *Area econòmica de Barcelona*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona

AREA METROPOLITANA, 1991, *Area Metropolitana de Barcelona. Estadístiques municipals 1991*, Barcelona, Area Metropolitana De Barcelona

ARXIU, 1983, *Arxiu de sòl industrial*, Barcelona, Consell COCINC

BOSCH I JOU, Júlia, 1990, *El sector industrial a Catalunya*, "Monografies d'Industria", nº 7

BOTEY I VALLES, J., CAMOS I CABECERAN, J., 1985, *Bibliografia sobre l'Hospitalet*, Hospitalet Ll., Centre d'Estudis de l'Hospitalet

BUSOM, I., GRATACOS, A., SOGUES, J., 1979, *La especialización de la industria manufacturera catalana*, Barcelona, Servicio de Estudios del Banco Urquijo

CARTOGRAFIA, *Cartografia històrica de l'Hospitalet. Proposta de treball*, Hospitalet Ll., Museu de l'Hospitalet

CARREÑO PIERA, L., 1976, *Proceso de suburbialización de la comarca de Barcelona*, "Ciudad y Territorio", nº 1/76, pp. 97-108

CASAS I FUSTER, J., 1985, *La formació de la indústria a l'Hospitalet del s. XIX*, Hospitalet Ll., Centre d'Estudis de l'Hospitalet

CASAS, J., 1983, *De pagesos a aturats. Notes sobre la història de les transformacions urbanes a l'Hospitalet de Llobregat*, Hospitalet Ll., "Quaderns Urbans", nº 3

CLAVERA, J., PONSA, C., *La influencia de la división administrativa en la planificación comarcal: el caso de l'Hospitalet de Llobregat*, in REUNION, policop.

CLOS, I., 1986, *El viatge al treball a Barcelona i entorn*, "Documents d'Anàlisi Geogràfica", nº 8-9, pp. 25-38

CLUSA, J., 1973, *La localización industrial en la comarca de Barcelona*, Barcelona, Com. Urbanismo-Serv. Comunes Barna y municip.

CLUSA, J., 1980, *Localització industrial a la zona metropolitana de Barcelona. Proposta per al programa d'actuació 1980-90*, Barcelona, Corporació Metropolitana de Barcelona

CODINA, Jaume, *Curs d'introducció metodològica a la Història de l'Hospitalet de Llobregat*, Hospitalet Ll., Ajuntament de l'Hospitalet

COLL, J., MONTSERRAT, A. (coord.), 1985, *Crisi i reconversió industrial a Catalunya*, Barcelona, Associació Catalana de Ciencia Regional

CONSORCIO DE LA ZONA FRANCA, 1976, *Las ofertas de zonas industriales en Cataluña*, Barcelona

CORPORACIO METROPOLITANA DE BARCELONA, 1986, *Area i Regio Metropolitana. Document d'informació socio-economica i territorial*, Barcelona

CORPORACIO METROPOLITANA DE BARCELONA, 1986, *Foment de l'Activitat Econòmica i Industrial. Iniciatives locals a l'Area Metropolitana de Barcelona*, Barcelona, Corporació Metropolitana de Barcelona

CORPORACIO METROPOLITANA DE BARCELONA, 1986, *Prioritats d'actuació per a 1986 dels Eixos de Promoció Industrial (EPI)*, Barcelona, Corporació Metropolitana de Barcelona

CORPORACIO METROPOLITANA DE BARCELONA, *Localització Industrial a la Zona Metropolitana de Barcelona.Proposta per el Programa d'Actuació 1980-90*, Barcelona, Corporación Metropolitana de Barcelona

DIRECTORI, 1992, *Directori industrial de Catalunya*, MIN/CIDEM

DOCUMENT 6, 1992, *Establiments Industrials i Comercials de l'Hospitalet 1991*, Hospitalet de Ll, Ajuntament de l'Hospitalet, nº 6

DUNS 30000, 1991, *DUNS 30000. Principales empresas españolas 1991*, Duns & Brandstreet International S.A.

DURAN, Luis, 1990, *Reindustrialización en el Baix Llobregat*, "Catalunya Empresarial", nº 26, pp. 72-77

ESTADISTIQUES, 1989, *Estadístiques bàsiques 1989*, Barcelona, Area Metropolitana de Barcelona

ESTEBAN QUINTANA, M., *Distribució de la mobilitat per treball a la Regió metropolitana de Barcelona. Anàlisi dels mercats de treball*, Barcelona, Area Metropolitana de Barcelona

ESTEBAN QUINTANA, M., *La mobilitat obligada a l'Area metropolitana de Barcelona 1986*, Barcelona, Area Metropolitana de Barcelona

ESTEBAN, J., 1991, *El fet metropolità*, Barcelona, 1r. Congres Català de Geografia

FOMENT, 1986, *Foment de l'Activitat Econòmica i Industrial. (Iniciatives locals a l'Area Metropolitana de Barcelona)*, Barcelona, Corporació Metropolitana de Barcelona

FOMENTO DE LA PRODUCCION, 1989, *España 25.000*, Barcelona, Fomento de la Produccion

FOMENTO DE LA PRODUCCION, 1989, *Las 2.500 mayores empresas españolas. Edición 1989*, Barcelona, Fomento de la Produccion

GABINET TECNIC DEL DEPARTAMENT D'INDUSTRIA I ENERGIA, 1987, *Reindustrialització del cinturó industrial de Barcelona. Un balanç provisional*, Barcelona, Generalitat de Catalunya

GARCIA BLANCO, J.Mª, GUTIERREZ, R., 1989, *El declive de las áreas de antigua industrialización. Un análisis sociológico del caso asturiano*, "Sociología del Trabajo", nº 8, pp. 3-29

GLASMEIER, A.K., 1985, *Innovative manufacturing industries: Spatial incidence in the United States*, in CASTELLS, 1985, pp. 55-79

GUIA, 1986, *Guia industrial de L'Hospitalet de Llobregat*, Barcelona, Corporació Metropolitana de Barcelona

GUINJOAN FERRE, M., HERNANDEZ GASCON,J.M., 1989, *Reindustrialització del cinturó industrial de Barcelona (1985-1988)*, "Nota d'Economia", nº 34, pp. 53-67

GUINJOAN, M., 1989, *Elements del perfil tecnològic de la reindustrialització*, "Revista Econòmica de Catalunya", nº 10, pp. 14-22

GUINJOAN, M., COTS, F., 1988, *Industrialització de Catalunya i factors locacionals*, "Revista Econòmica-Banca Catalana", nº 86, pp. 13

GUINJOAN, M., HERNANDEZ GASCON,J.M., 1989, *Reindustrialització del cinturó industrial de Barcelona (1985-1988)*, "Nota d'Economia", nº 34, pp. 53-67

INDUSTRIA, 1986, *La Indústria (monogràfic)*, Hospitalet Ll., Quaderns del Baix

L'HOSPITALET, 1989, *L'Hospitalet avança. Programa d'actuació municipal 1989-1991*, Hospitalet Ll., Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

LOCALIZACION, 1973, *La localización industrial en la comarca de Barcelona*, Barcelona, Comision de Urbanismo y Servicios Comunes de

LOCALIZACION, 1974, *Localización de actividades en el área metropolitana de Barcelona, Tomo II, Traslados industriales*, Barcelona, Area Metropolitana De Barcelona

LLARCH, E. (dir.), 1987, *Dimensió econòmica i territorial del Barcelonès*, Barcelona, Caixa d'estalvis de Catalunya

LLEONART, P., 1989, *Les potencialitats dels centres industrials del tercer nivell*, Barcelona, Generalitat de Catalunya

LLEONART, P. (dir.), 1988, *El potencial econòmic del sistema de ciutats de Catalunya*, Barcelona, Banca Catalana

MALECKI, E.J., 1981, *Public and private sector iterrelationship, thechnological change and regional development*, "Papers of the Regional Science Association", nº 49, pp. 121-13

MALECKI, E.J., 1984, *High technology and local development*, "APA Journal", nº 50, pp. 262-26

MASSANA I LLORENS, P., 1985, *L'Hospitalet a l'inici del S. XVIII. Homes i terres*, Hospitalet Ll., Centre d'Estudis de l'Hospitalet

MEMORIA, 1986, *Gerencia Promoció Industrial. Eix l'Hospitalet-Cornellà. Memòria 1985*, Barcelona, Corporació Metropolitana de Barcelona

MEMORIA, 1987, *Memòria d'actuació dels eixos de promoció industrial*, Barcelona, Corporació Metropolitana de Barcelona

MEMORIA, 1989, *Memòria de l'Institut Català del Sòl. 1988*, Barcelona, Institut Català del Sòl

MEMORIA, 1992, *Memoria de actuaciones metropolitanas, 987.1991*, Barcelona, Area Metropolitana De Barcelona

MEMORIA, *Memoria...*, Hospitalet Ll., Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

MERENNE-SCHOUMAKER, B., 1991, *La localisation des industries*, Paris, Ed. Nathan

MIRALLES I MIRA, F., ROIG I MARTI, J., 1985, *La contribució de les polítiques locals al procés de reconversió industrial*, in COLL, J., MONTSERRAT, A. (coord.), pp. 135-15

PARRA BAÑO, T., 1984, *Política territorial y reconversión industrial: La coyuntura actual*, "Estudios Territoriales", nº 15-16, pp. 81-97

PETITBO, A., et al., 1985, *Desindustrialització a Catalunya: Causes i propostes*, Barcelona, Col.legi d'Economistes

PONSA i BALLART, J., *La indústria de l'Hospitalet avui. Perspectives de reindustrialització a curt termini (Ponencia 3 0*, policop.

PRESSUPOSTOS, *Pressupostos generals*, Hospitalet Ll., Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

PRIORITATS, 1986, *Prioritats d'actuació per a 1986 dels Eixos de Promoció Industrial (EPI)*, Barcelona, Corporació Metropolitana de Barcelona

PROGRAMA, *Programa de actuación municipal, 1969-72*, Hospitalet Ll., Ayuntamiento de Hospitalet de Llobregat

PUIG I RAPOSO, M., 1985, *Proposta de localització d'una ZUR a Catalunya*, in COLL, J., MONTSERRAT, A. (coord.), pp. 153-16

ROIG, D., 1985, *Arxiu de sól industrial a la CMB*, Barcelona, Corporació Metropolitana de Barcelona

SANTACANA i TORRES, Carles, *Canvi socioeconòmic i dinàmica política a la Catalunya revolucionaria. El cas de L'Hospitalet de Llobregat*, Tesi de llicenciatura

SERRA BATISTE, J., 1991, *La ciutat metropolitana. Delimitacions, desconcentracions, desequilibris.*, Barcelona

, 1r. Congrés Català de Geografia, policop.

SERRA BATISTE, J., *Població de l'Area metropolitana de Barcelona l'any 1986*, Barcelona, Area Metropolitana de Barcelona

SWYNGEDEOUW, E.A., ARCHER, K., 1986, *Les leçons de l'expérience américaine*, in FEDERWISCH, J., ZOLLER, H.G. (eds.), pp. 11-40

TAULA RODONA, 1985, *Taula rodona sobre el procés de reconversió i reindustrialització a Catalunya*, in COLL, J., MONTSERRAT, A. (coord.), pp. 171-19

THOMPSON, Ch.T., *Some problems with R&D/SE&T-based definitions of high technology industry*, "Area", v. 20-3, pp. 265-27

TRULLEN, J. et al., 1989, *Canvi econòmic durant la crisi a l'area metropolitana de Barcelona: una aproximació territorial*, "Revista Econòmica de Catalunya", nº 10, pp. 68-79

URBINCA, 1978, *Localización de áreas industriales en Cataluña: Un estudio de la oferta de suelo industrial*, Barcelona

ZUR, 1989, *ZUR a Barcelona*, "Cataluña Económica", nº 315, pp. 7

MUSEU DE L'HOSPITALET